

โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรของประเทศไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Pig Abattoir Industry in Thailand : Market Structure and Competition

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics in Economics

FACULTY OF ECONOMICS

Chulalongkorn University

Academic Year 2022

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรม โรงชำแหละสุกรของประเทศไทย
โดย	น.ส.วรางคณา อภินันท์สิทธิ์
สาขาวิชา	เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรพงศ์ รติสุขพิมล

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ (รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิเดช พงศ์กิจวรสิน)
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ประธานกรรมการ (รองศาสตราจารย์ ดร.จูน เจริญเสียง)
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรพงศ์ รติสุขพิมล)
.....	กรรมการ (อาจารย์ ดร.สิริวิทย์ ภัคดีพานิชย์กิจ)
.....	กรรมการ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิรุวรรณ ปรมาพจน์)
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เออวดี เปรมัษเฐียร)

วราจกณาง อภินันทสิทธี : โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรของประเทศไทย. (Pig Abattoir Industry in Thailand : Market Structure and Competition) อ.ที่ปริกษาหลัก : ผศ. ดร.วัชรพงศ์ รติสุขพิมล

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยที่จดทะเบียนและมีใบอนุญาต โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการจำนวน 5 รายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการแข่งขันทั้งทางด้านราคาและไม่ใช่ราคาโดยอาศัยการวิเคราะห์ภาพรวมอุตสาหกรรมด้วยเครื่องมือห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) และวิเคราะห์ตัวแทนอุตสาหกรรมด้วยเครื่องมือแบบจำลองแรงผลักดัน 5 ประการ (Five Force Model) และคำนวณส่วนเหลื่อมตลาด ผลการศึกษาพบว่าโครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรของประเทศไทยมีลักษณะผู้ขายน้อยราย ซึ่งจากการคำนวณ CR4 เป็นในทิศทางเดียวกันกับผลสรุป HHI และ CCI นั่นคืออุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรของประเทศไทยมีอัตราการกระจุกตัวสูงหรือมีการแข่งขันน้อย อีกทั้งผู้ประกอบการมีพฤติกรรมการแข่งขันในด้านไม่ใช่ราคามากกว่าด้านราคาเป็นกลยุทธุ์หลัก โดยใช้ในการสร้างความแตกต่างในตัวผลิตภัณฑ์คือการชำแหละเนื้อสุกรให้มีคุณภาพและโรงชำแหละสุกรที่ให้บริการแบบครบวงจรจะสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายด้านต้นทุนได้ดีกว่าโรงชำแหละสุกรประเภทอื่น ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์
ปีการศึกษา 2565

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่อ อ.ที่ปริกษาหลัก

6380019829 : MAJOR ECONOMICS

KEYWORD: 1) Pig Abattoir, 2) Competition Behavior, 3) Market Margin, 4) Value Chain, 5) Five Force Model

Warangkanang Apinantasit : Pig Abattoir Industry in Thailand : Market Structure and Competition. Advisor: Asst. Prof. WATCHARAPONG RATISUKPIMOL, Ph.D.

This research aims to analyze the market structure and competitive behaviors of licensed firms operating in the pig abattoir industry in Thailand. By employing Value Chain Analysis and the Five Force Model, the study aims to provide a comprehensive understanding of the industry dynamics. In-depth interviews with five entrepreneurs offer valuable insights into their strategies and practices. Additionally, market margin calculations are conducted to evaluate profitability. The findings indicate that the pig abattoir industry in Thailand exhibits an oligopoly market structure. Entrepreneurs primarily rely on non-price competition strategies, emphasizing product differentiation rather than engaging in price competition. The analysis, using CR4 HHI and CCI indicators, reveals a high level of market concentration and limited competition. Furthermore, it is observed that pig abattoirs providing one-stop services demonstrate better cost control compared to other categories of pig abattoirs. These findings enhance our understanding of the competitive landscape and strategic approaches employed in the pig abattoir industry in Thailand.

Field of Study: Economics

Student's Signature

Academic Year: 2022

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่งของคณาจารย์หลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรพงศ์ รติสุขพิมล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาเพื่อให้คำแนะนำ ตรวจสอบ ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าของการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอด นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. จุน เจริญเสียง ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิธูวรรณ ปรมภาพจน์ และอาจารย์ ดร. สิริวิทย์ ภักดี พาณิชย์กิจ กรรมการวิทยานิพนธ์ อีกทั้งขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เออวดี เปรมัชเชษฐ กรรมการภายนอก ที่ให้คำแนะนำแนวทางการศึกษาและตลอดจนแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

อีกทั้งขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่คณะกรรมการจริยธรรมในคน เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ และผู้ประกอบการโรงชำแหละสุกรทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์และให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ และเนื่องจากทุนวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายที่สุดผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา น้องชาย ญาติ และเพื่อน ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงินและกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาตลอดจนสำเร็จการศึกษา ความตั้งใจอย่างยิ่งของผู้วิจัยคือ การศึกษาโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกร เพื่อหวังว่าในอนาคตการแข่งขันในอุตสาหกรรมนี้จะเป็นการแข่งขันที่เป็นธรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้ประกอบการรายย่อยสามารถอยู่ในตลาดได้ต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วรางคณา อภินันทสิทธิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	10
สารบัญรูปภาพ.....	13
บทที่ 1 ที่มาและความสำคัญ.....	14
1.1 การบริโภคเนื้อสุกรในประเทศไทย.....	14
1.2 อุตสาหกรรมสุกรในประเทศไทย.....	16
1.2.1 อุตสาหกรรมต้นน้ำหรือผู้ผลิตสุกร (ฟาร์ม/ผู้ผลิตสุกร).....	18
1.2.2 อุตสาหกรรมกลางน้ำหรือผู้แปรรูปสุกร (โรงชำแหละสุกร).....	23
1.2.3 อุตสาหกรรมปลายน้ำหรือผู้จำหน่ายเนื้อสุกร (ผู้ค้าปลีก/ส่ง).....	30
1.3 การแข่งขันในอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรของประเทศไทย.....	32
1.4 วัตถุประสงค์.....	33
1.5 ขอบเขตของการศึกษา.....	34
1.7 นิยามศัพท์.....	36
บทที่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและวรรณกรรมปริทัศน์.....	37
2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	37
2.1.1 ทฤษฎีโครงสร้างตลาด (Market Structure).....	37
1. ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ (Perfectly Competitive Market).....	38
2. ตลาดผูกขาด (Monopoly).....	39

3. ตลาดผู้ขายน้อยราย (Oligopoly).....	40
4. ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด (Monopolistic Competition)	40
2.1.2 ทฤษฎีการวัดการกระจุกตัว	41
1. การคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ Concentration Ratio (CR).....	42
2. การคำนวณอัตราการกระจุกตัว Herfindahl Hirschman Index (HHI).....	43
3. การคำนวณอัตราการวัดการกระจุกตัว Comprehensive Concentration Index (CCI).....	44
2.1.3 ทฤษฎีส่วนเหลื่อมตลาด (Marketing Cost).....	46
2.1.4 ทฤษฎีห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain).....	46
2.1.5 ทฤษฎีแรงผลักดัน 5 ประการ (Five Force Model).....	48
2.2 งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง.....	50
2.2.1 งานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมโรงฆ่าสัตว์.....	50
2.2.2 งานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขัน.....	55
2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	60
2.4 วิธีการศึกษา.....	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	62
3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	62
3.2 แหล่งข้อมูล	62
3.3 กลุ่มตัวอย่าง	63
3.3.1 กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง	63
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	64
3.4.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method).....	64
3.4.2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method).....	64
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	64

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	65
3.6.1 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Method)	65
3.6.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method)	65
3.7 ขั้นตอนที่ใช้ในการศึกษา	66
3.7.1 ศึกษาโครงสร้างตลาดโรงชำแหละสุกรในประเทศไทย	66
3.7.2 ศึกษาพฤติกรรมการแข่งขันทั้งด้านราคาและไม่ใช้ราคา	66
3.7.3 วิเคราะห์กลยุทธ์ทางการตลาด.....	66
3.8 สมมติฐาน	66
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
4.1 โครงสร้างตลาดของโรงชำแหละสุกรในประเทศไทย.....	68
4.1.1 จำนวนผู้ผลิตในตลาดและการกระจุกตัว	68
4.1.2 การวิเคราะห์การกระจุกตัวของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยและพื้นที่ จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน	70
1. สรุปผลการคำนวณอัตรการกระจุกตัวแต่ละประเภทของโรงชำแหละสุกรใน ประเทศไทย.....	71
2. สรุปผลการคำนวณอัตรการกระจุกตัวแต่ละประเภทของโรงชำแหละสุกรในจังหวัด เชียงใหม่และลำพูน.....	72
4.1.3 ความแตกต่างของสินค้าและบริการ	73
4.1.4 อุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด	73
4.2 พฤติกรรมการแข่งขันของโรงชำแหละสุกรในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน.....	74
4.2.1 พฤติกรรมการแข่งขันด้านราคา	74
4.2.2 พฤติกรรมการแข่งขันด้านไม่ใช้ราคา.....	75
4.3 ส่วนเหลือมทางการตลาดของโรงชำแหละสุกร	76
4.4 การวิเคราะห์ภาพรวมอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรผ่านเครื่องมือห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain).....	81

4.4.1 กิจกรรมหลัก (Primary Activities).....	82
4.4.2 กิจกรรมสนับสนุน (Supporting Activities)	84
4.5 การวิเคราะห์อุตสาหกรรมด้วยเครื่องมือแรงกดดัน 5 ประการ (Five Force Model).....	86
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	90
5.1 สรุปผลการศึกษา	90
5.2 ผลการศึกษา	90
5.2.1 ภาพรวมของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรของประเทศไทย.....	91
5.2.2 ภาพรวมของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรของพื้นที่ภาคเหนือ	91
5.2.3 พฤติกรรมการแข่งขันทางด้านราคา (Price Competition) และไม่ใช่ราคา (Non-Price Competition) ของโรงฆ่าและสุกรในภาคเหนือ	92
1. พฤติกรรมการแข่งขันด้านราคา.....	92
2. พฤติกรรมการแข่งขันด้านไม่ใช่ราคา.....	92
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการ	95
5.3.1 ผู้ประกอบการรายใหม่.....	95
5.3.2 ผู้ประกอบการรายเก่า.....	95
5.6 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งถัดไป.....	95
5.7 ข้อจำกัดในการศึกษาครั้งนี้.....	95
บรรณานุกรม.....	96
ภาคผนวก.....	99
ประวัติผู้เขียน.....	130

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	ลักษณะสำคัญของโครงสร้างตลาดประเภทต่าง ๆ	45
ตารางที่ 2	จำนวนโรงฆ่าหมูและสุกรและสัดส่วนจำนวนโรงฆ่าหมูและสุกรในภาคเหนือ 16 โรง ที่มีจำนวนกำลังการผลิต 100 ตัวต่อวันขึ้นไป (รวมโรงฆ่าหมูและสุกรเทศบาล สหกรณ์ และเอกชน)	70
ตารางที่ 3	ผลการคำนวณอัตราการกระจุกตัวประเภทต่างๆ ของอุตสาหกรรมโรงฆ่าหมูและสุกรในประเทศไทย ตั้งแต่ปีพ.ศ.2560 - 2564	71
ตารางที่ 4	ผลการคำนวณอัตราการกระจุกตัวประเภทต่างๆ ของอุตสาหกรรมโรงฆ่าหมูและสุกรในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ตั้งแต่ปีพ.ศ.2560 - 2564	72
ตารางที่ 5	โรงฆ่าหมูและสุกรที่มีสัญญากับบริษัทคู่ค้า ซึ่งมีลักษณะรับจ้างฆ่าหมูและเพียงอย่างเดียว (ขนาดกลาง)	78
ตารางที่ 6	โรงฆ่าหมูและสุกรที่มีสัญญากับบริษัทคู่ค้า ซึ่งมีลักษณะรับจ้างฆ่าหมูและเพียงอย่างเดียว (ขนาดเล็ก)	79
ตารางที่ 7	โรงฆ่าหมูและสุกรที่ให้บริการเกษตรกรทั่วไป ซึ่งมีลักษณะรับจ้างฆ่าหมูและเพียงอย่างเดียว	80
ตารางที่ 8	โรงฆ่าหมูและสุกรครบวงจร	80
ตารางที่ 9	ระดับอัตราการกระจุกของอุตสาหกรรมโรงฆ่าหมูและสุกรในประเทศไทยที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุด 4 รายแรก ของปีพ.ศ.2560	105
ตารางที่ 10	ระดับอัตราการกระจุกของอุตสาหกรรมโรงฆ่าหมูและสุกรในประเทศไทยที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุด 4 รายแรก ของปี พ.ศ.2561	106
ตารางที่ 11	ระดับอัตราการกระจุกของอุตสาหกรรมโรงฆ่าหมูและสุกรในประเทศไทยที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุด 4 รายแรก ของปี พ.ศ.2562	107
ตารางที่ 12	ระดับอัตราการกระจุกของอุตสาหกรรมโรงฆ่าหมูและสุกรในประเทศไทยที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุด 4 รายแรก ของปี พ.ศ.2563	108
ตารางที่ 13	ระดับอัตราการกระจุกของอุตสาหกรรมโรงฆ่าหมูและสุกรในประเทศไทยที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุด 4 รายแรก ของปี พ.ศ.2564	109
ตารางที่ 14	อัตราการกระจุกตัวแบบ Concentration Ratio หรือ CR4	110

ตารางที่ 15	อัตราการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI ของปี พ.ศ.2560 มีโรงชำแหละสุกรจำนวน 26 โรง.....	112
ตารางที่ 16	อัตราการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI ของปี พ.ศ.2561 มีโรงชำแหละสุกรจำนวน 31 โรง.....	113
ตารางที่ 17	อัตราการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI ของปี พ.ศ.2562 มีโรงชำแหละสุกรจำนวน 32 โรง.....	114
ตารางที่ 18	อัตราการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI ของปี พ.ศ.2563 มีโรงชำแหละสุกรจำนวน 34 โรง.....	115
ตารางที่ 19	อัตราการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI ของปี พ.ศ.2564 มีโรงชำแหละสุกรจำนวน 34 โรง.....	116
ตารางที่ 20	อัตราการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI	117
ตารางที่ 21	ผลจากการคำนวณอัตราการกระจุกตัว Comprehensive Concentration Index หรือ CCI ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 ถึง พ.ศ.2564	119
ตารางที่ 22	ส่วนแบ่งตลาดของโรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือปีพ.ศ.2560	120
ตารางที่ 23	การคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ CR4 , HHI และ CCI ของพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยปีพ.ศ.2560.....	121
ตารางที่ 24	ส่วนแบ่งตลาดของโรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือปีพ.ศ.2561	122
ตารางที่ 25	การคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ CR4 , HHI และ CCI ของพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยปีพ.ศ.2561.....	123
ตารางที่ 26	ส่วนแบ่งตลาดของโรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือปีพ.ศ.2562	124
ตารางที่ 27	การคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ CR4 , HHI และ CCI ของพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยปีพ.ศ.2562.....	125
ตารางที่ 28	ส่วนแบ่งตลาดของโรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือปีพ.ศ.2563	126
ตารางที่ 29	การคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ CR4 , HHI และ CCI ของพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยปีพ.ศ.2563.....	127

ตารางที่ 30	ส่วนแบ่งตลาดของโรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือปีพ.ศ.2564	128
ตารางที่ 31	การคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ CR4 , HHI และ CCI ของพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยปีพ.ศ.2564.....	129

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ 1 ปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรของประชากรไทยเปรียบเทียบกับปริมาณการบริโภคเนื้อสัตว์ชนิดอื่น (เนื้อวัว, เนื้อไก่และสัตว์ปีกอื่น, เนื้อแกะ เป็นต้น)	14
ภาพที่ 2 แนวโน้มการบริโภคเนื้อสุกรของประชากรไทยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2533 ถึง พ.ศ. 2571	15
ภาพที่ 3 เส้นแนวโน้มปริมาณการผลิตสุกรในปีพ.ศ. 2532 – พ.ศ. 2564.....	16
ภาพที่ 4 แผนผังอุตสาหกรรมสุกรในประเทศไทย	17
ภาพที่ 5 พื้นที่ความหนาแน่นของปริมาณการเลี้ยงสุกรรายจังหวัดปีพ.ศ. 2563	19
ภาพที่ 6 แนวโน้มปริมาณการผลิตสุกรในแต่ละภูมิภาคในปีพ.ศ. 2532 – พ.ศ. 2564 รายภูมิภาค .	20
ภาพที่ 7 แผนผังแสดงขั้นตอนการขออนุญาตตั้งโรงชำแหละสุกร.....	24
ภาพที่ 8 แผนผังแสดงกระบวนการผลิตเนื้อสุกร	25
ภาพที่ 9 จำนวนโรงชำแหละสัตว์ในแต่ละจังหวัด โดยแบ่งตามประเภทสัตว์	29
ภาพที่ 10 ร้านจำหน่ายเนื้อสุกรที่บริษัทรายใหญ่จัดจำหน่าย.....	30
ภาพที่ 11 ร้านจำหน่ายเนื้อสุกรในตลาดหรือเชียงใหม่.....	30
ภาพที่ 12 ร้านจำหน่ายเนื้อสุกรติดแบรนด์.....	31
ภาพที่ 13 ร้านจำหน่ายเนื้อสุกรหน้าโรงชำแหละสุกร	31
ภาพที่ 14 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	60
ภาพที่ 15 กิจกรรมในการวิเคราะห์ภาพรวมอุตสาหกรรมผ่านเครื่องมือ Value Chain	81
ภาพที่ 16 แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโรงชำแหละสุกร.....	100
ภาพที่ 17 ภาพตัวแทนผู้ประกอบการโรงชำแหละสุกร	101
ภาพที่ 18 ภาพแนวโน้มอัตราการกระจุกตัวแบบตารางแสดงอัตราการกระจุกตัวแบบ Concentration Ratio หรือ CR ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 ถึง พ.ศ.2564.....	110
ภาพที่ 19 แนวโน้มอัตราการกระจุกตัวแบบตารางแสดงอัตราการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 ถึง พ.ศ.2564	117

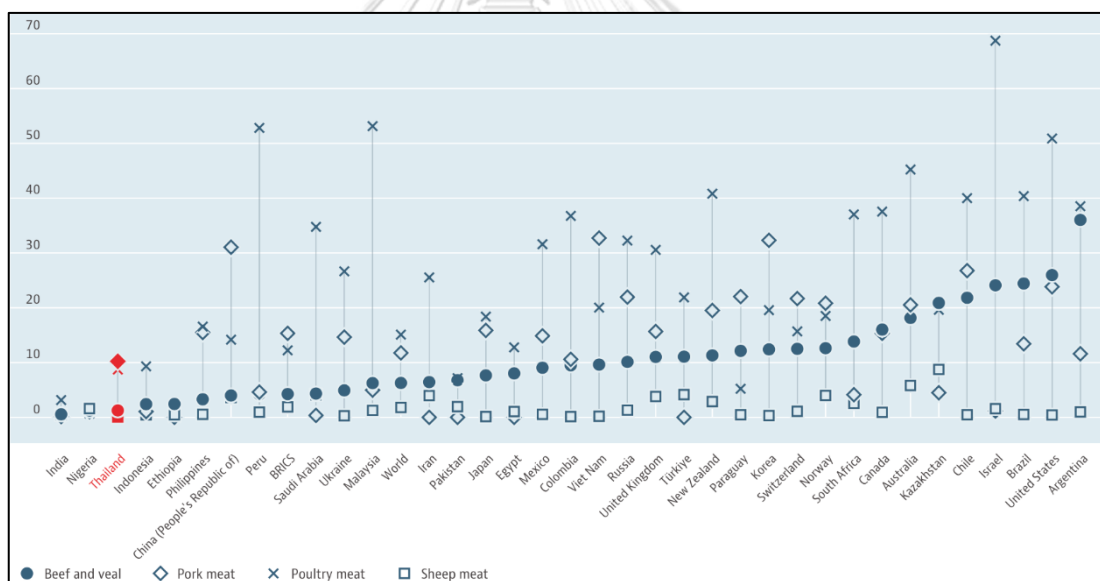
บทที่ 1

ที่มาและความสำคัญ

1.1 การบริโภคเนื้อสุกรในประเทศไทย

พฤติกรรมการบริโภคเนื้อสัตว์ของประชากรในประเทศไทยส่วนใหญ่นิยมบริโภคเนื้อสุกรเป็นโปรตีนหลัก ภาพที่ 1 แสดงปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรในแต่ละประเทศ โดยประเทศไทย พบว่าประชากรในประเทศไทยส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการบริโภคเนื้อสุกรมากที่สุดเป็นโปรตีนหลักมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณการบริโภคเนื้อสัตว์ชนิดอื่นๆ โดยปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรโดยเฉลี่ย 10.2 กิโลกรัมต่อคนต่อปี (Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], 2022)

ภาพที่ 1 ปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรของประชากรไทยเปรียบเทียบกับปริมาณการบริโภคเนื้อสัตว์ชนิดอื่น (เนื้อวัว, เนื้อไก่และสัตว์ปีกอื่น, เนื้อแกะ เป็นต้น)

ที่มา : (OECD, 2022)

ภาพที่ 2 แนวโน้มการบริโภคเนื้อสุกรของประชากรไทยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2533 ถึง พ.ศ. 2571

ที่มา : (OECD, 2022)

จากภาพที่ 2 แสดงการคาดการณ์แนวโน้มปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรของประชากรไทย ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2533 – พ.ศ. 2571 ซึ่งช่วงระยะเวลาปีพ.ศ. 2533 - พ.ศ. 2550 พฤติกรรมการบริโภคเนื้อสุกรของประชากรในประเทศไทยมีปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรสูงขึ้น แต่พบว่าในปีพ.ศ. 2557 - พ.ศ. 2562 ปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรลดลงอย่างต่อเนื่องและปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อยในปีพ.ศ. 2563 – พ.ศ. 2565 ซึ่งอัตราการบริโภคเนื้อสุกรของประชากรไทยบริโภคตั้งแต่ปีพ.ศ. 2540 - พ.ศ. 2565 มีค่าโดยเฉลี่ย 9.68 กิโลกรัมต่อคนต่อปี และเส้นแนวโน้มในปีพ.ศ. 2566 - พ.ศ. 2572 เป็นการคาดการณ์แนวโน้มปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรของประชากรในประเทศไทยในอนาคตโดยคาดการณ์ว่าปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรของประชากรในประเทศไทยมีแนวโน้มปริมาณบริโภคเนื้อสุกรเพิ่มสูงขึ้น (OECD, 2022) โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา การบริโภคเนื้อสุกรของประชากรในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แม้ว่าเกิดภัยพิบัติธรรมชาติ โรคระบาดในสุกรและโรคระบาดของมนุษย์ แต่มนุษย์ยังต้องดำเนินชีวิตด้วยการบริโภคจึงทำให้ปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรของประชากรในประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

1.2 อุตสาหกรรมสุกรในประเทศไทย

อุตสาหกรรมสุกรในประเทศไทยมีการพัฒนาศักยภาพเพิ่มสูงขึ้น (เออวดี เปรมีษฐีเยร และคณะ, 2563) โดยเฉพาะในด้านการผลิต การแปรรูปและการกระจายสินค้าจนถึงผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจากภาพที่ 3 แสดงปริมาณการผลิตสุกรในประเทศไทยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2532 - พ.ศ. 2564 เห็นว่าในภาพรวมจำนวนการผลิตเนื้อสุกรในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องหรือกล่าวได้ว่ากำลังการผลิตในอุตสาหกรรมสุกรเติบโตอย่างชัดเจนและยังสอดคล้องกับภาพที่ 2 แสดงการคาดการณ์แนวโน้มพฤติกรรมกรรมการบริโภคเนื้อสุกรของประชากรในประเทศไทยอีกด้วย

ภาพที่ 3 เส้นแนวโน้มปริมาณการผลิตสุกรในปีพ.ศ. 2532 – พ.ศ. 2564

ที่มา : (สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ, 2564a)

รวบรวมโดย: กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์

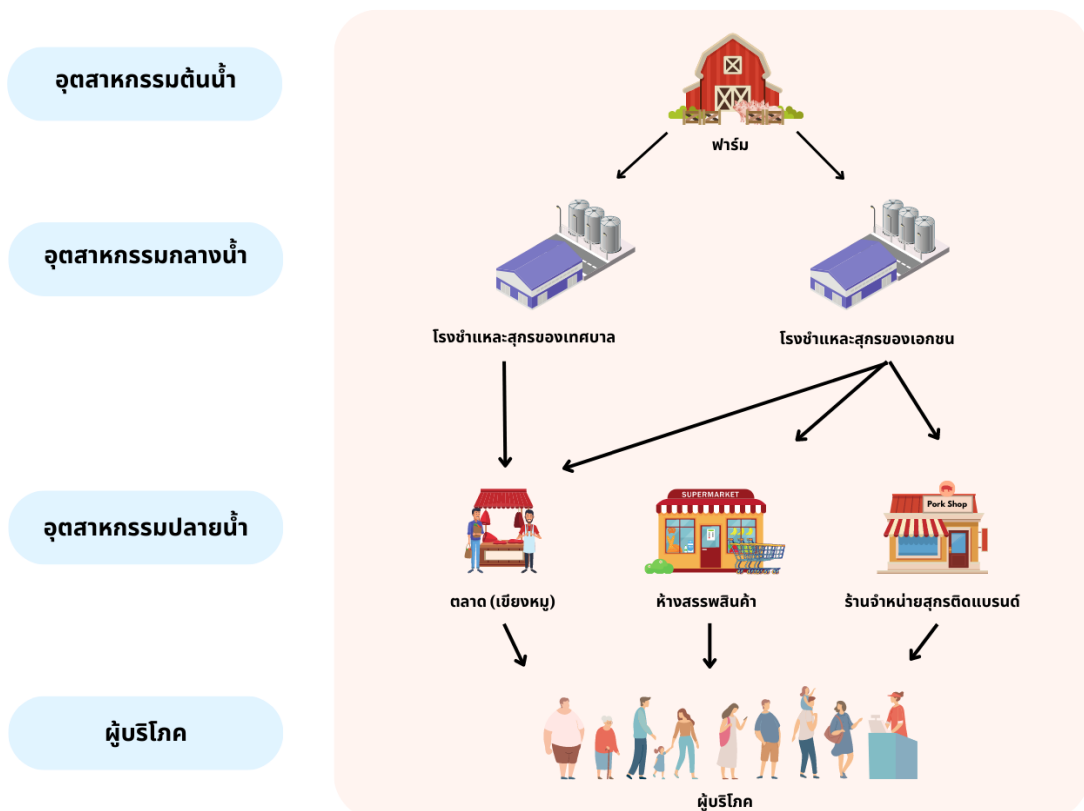
หมายเหตุ : รูปนี้ไม่ปรากฏข้อมูลปี 2559 ในฐานะข้อมูลกรมปศุสัตว์

อุตสาหกรรมสุกรในประเทศไทยสามารถแบ่งกลุ่มได้ 3 กลุ่มดังนี้

1. อุตสาหกรรมสุกรต้นน้ำหรือผู้ผลิตสุกร (ฟาร์ม/ผู้ผลิตสุกร)
2. อุตสาหกรรมกลางน้ำหรือผู้แปรรูปสุกร (โรงชำแหละสุกร)
3. อุตสาหกรรมปลายน้ำหรือผู้ค้าเนื้อสุกร (ผู้ค้าปลีก/ผู้ค้าส่ง)

แผนผังอุตสาหกรรมสุกรในประเทศไทยตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำไปจนถึงอุตสาหกรรมปลายน้ำแสดงในภาพที่ 4 โดยรายละเอียดในแต่ละอุตสาหกรรมแสดงในลำดับถัดไป

ภาพที่ 4 แผนผังอุตสาหกรรมสุกรในประเทศไทย

ที่มา : จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย

1.2.1 อุตสาหกรรมต้นน้ำหรือผู้ผลิตสุกร (ฟาร์ม/ผู้ผลิตสุกร)

อุตสาหกรรมต้นน้ำสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.) ผู้ผลิตสุกรแบบรายย่อย (Semi-Commercial Farming)

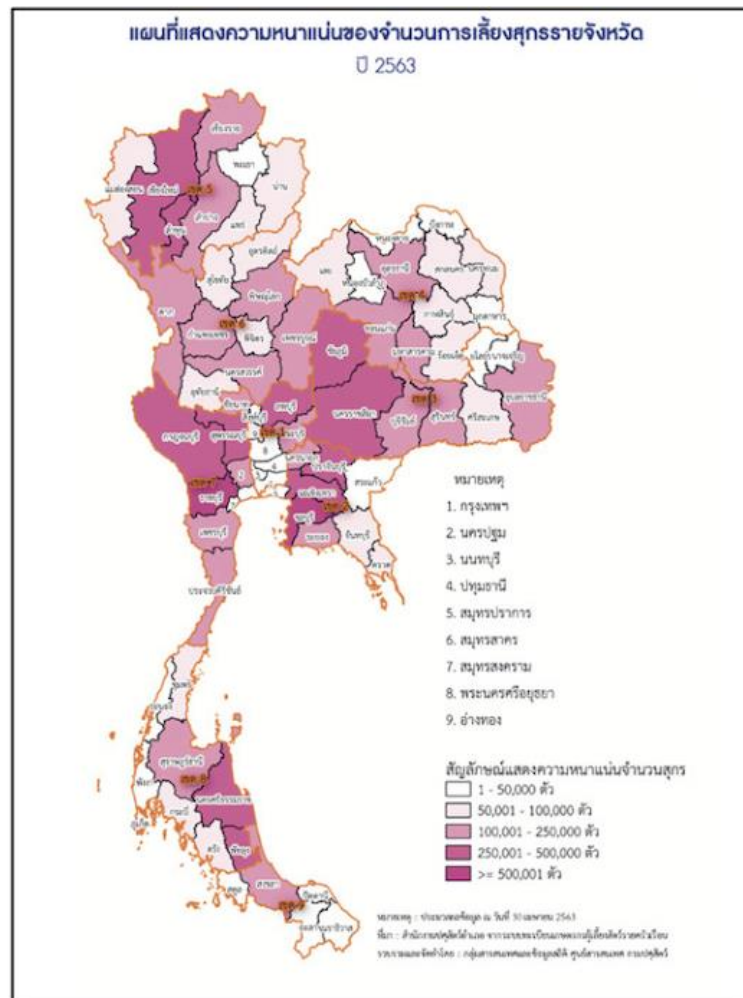
วนิดา สืบสายพรหม (2556) กล่าวว่า การเลี้ยงสุกรแบบรายย่อยเป็นการเลี้ยงแบบฟาร์มบ้าน มีโรงเรือนเลี้ยงสุกรแบบง่าย โดยอาหารที่ใช้เลี้ยงสุกรสามารถหาได้จากท้องถิ่น เช่น ผักต่างๆ รำ เศษอาหาร เป็นต้น ซึ่งการป้องกันโรคแทบไม่มีเลย ปัจจุบันฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่สามารถผลิตสุกรได้ถึงร้อยละ 80 และอีกร้อยละ 20 เป็นสุกรจากฟาร์มของเกษตรกรรายย่อย การเลี้ยงสุกรแบบฟาร์มบ้านเป็นการเลี้ยงสุกรแบบล่าหลัง ทำให้คุณภาพของเนื้อสุกรดีขึ้นน้อยมาก เนื้อแดงน้อย ไขมันเยอะ และขายได้ในราคาต่ำ ซึ่งปริมาณการเลี้ยงสุกรไม่เกินรายละ 10 – 20 ตัว โดยมีการเลี้ยงกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย

2.) ผู้ผลิตสุกรแบบพันธสัญญา (Contract Farming)

การเลี้ยงสุกรแบบพันธสัญญา (Contract Farming) คือเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรทำสัญญากับบริษัทผู้ค้ารายใหญ่ โดยรูปแบบสัญญามีข้อกำหนดเกี่ยวกับปริมาณและคุณภาพของสุกร ในปัจจุบันรูปแบบการเลี้ยงสุกรแบบพันธสัญญาเป็นที่นิยมในกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรเป็นอย่างมาก ซึ่งระบบการเลี้ยงสุกรแบบพันธสัญญาจะเข้ามาแก้ปัญหาเรื่องความไม่แน่นอนของราคาสุกรและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสุกรทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรมีรายได้ที่แน่นอน เนื่องจากมีตลาดรับซื้อผลผลิตที่แน่นอน การเลี้ยงสุกรประเภทนี้จึงมีการลงทุนสูง เมื่อเปรียบเทียบกับผู้เลี้ยงประเภทฟาร์มบ้านหรือรายย่อยและเป็นการเลี้ยงสุกรที่มีการพัฒนาปรับปรุงการผลิตสุกรของตน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอยู่เสมอ โดยมีสัดส่วนการเลี้ยงสุกรคิดเป็นร้อยละ 80 ของผลผลิตสุกรทั้งหมด (วนิดา สืบสายพรหม, 2556)

การผลิตสุกรในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงแบบพันธสัญญาเฉลี่ยร้อยละ 80 และส่วนที่เหลือเป็นการเลี้ยงแบบรายย่อย จากภาพที่ 5 เห็นได้ว่าภูมิภาคที่มีจำนวนการเลี้ยงสุกรสูงสุดคือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ

ภาพที่ 5 พื้นที่ความหนาแน่นของปริมาณการเลี้ยงสุกรรายจังหวัดปีพ.ศ. 2563

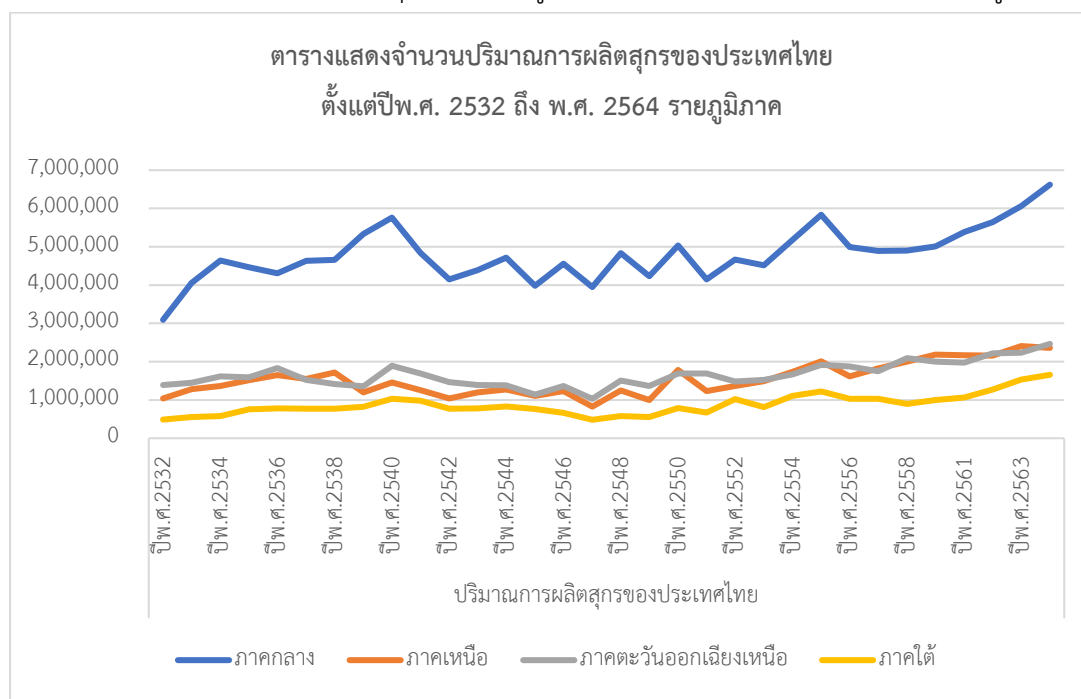

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ (2563)

จากการวิเคราะห์ปริมาณการผลิตสุกรมี่ชีวิต พบว่า ประเทศไทยมีแหล่งผลิตสุกรหลักอยู่ที่พื้นที่ภาคกลาง โดยเมื่อพิจารณาความหนาแน่นของจำนวนการเลี้ยงสุกร จังหวัดที่มีจำนวนการผลิตสุกรได้มากที่สุดคือ จังหวัดราชบุรีซึ่งมีการเลี้ยงสุกรมากที่สุด 2,150,268 ตัว (ร้อยละ 17.58) รองลงมาคือจังหวัดชลบุรี จังหวัดพัทลุง จังหวัดลพบุรีและจังหวัดสุพรรณบุรี ตามลำดับ ดังภาพที่ 5 แสดงพื้นที่ความหนาแน่นของปริมาณการเลี้ยงสุกรรายจังหวัดปีพ.ศ. 2563

ภาพที่ 5 แสดงปริมาณการผลิตสุกรในแต่ละภูมิภาคแสดงให้เห็นถึงปริมาณการผลิตสุกรในแต่ละภูมิภาค โดยภาคกลางเป็นภูมิภาคที่มีการผลิตสุกรมากที่สุด รองลงมาคือภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ตามลำดับ

ภาพที่ 6 แนวโน้มปริมาณการผลิตสุกรในแต่ละภูมิภาคในปีพ.ศ. 2532 – พ.ศ. 2564 รายภูมิภาค

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ (2564b)

รวบรวมโดย: กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์

หมายเหตุ : รูปนี้ไม่ปรากฏข้อมูลปี 2559 ในฐานะข้อมูลกรมปศุสัตว์

เห็นได้ว่าการบริโภคเนื้อสุกรภายในประเทศมีความต้องการเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาจมีบางช่วงที่จำนวนการผลิตสุกรลดลงไป สืบเนื่องมาจากการระบาดของโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกรทำให้ราคาสุกรที่ยังมีชีวิตหน้าฟาร์มมีราคาสูง อาจมีผลมาจากช่วงที่ขาดแคลนสุกร เกษตรกรผลิตสุกรเพื่อจำหน่ายไม่เพียงพอต่อความต้องการ (กำลังการผลิตสุกรไม่เพียงพอ) และมีการส่งออกสุกรไปยังต่างประเทศมากขึ้น จึงทำให้ราคาเนื้อสุกรมีราคาสูงขึ้นตามกลไกราคา แต่ในบางกรณีที่ราคาสุกรหน้าฟาร์มถูกลง แต่ผู้บริโภคยังคงบริโภคเนื้อสุกรในราคาสูงหรืออาจจะสูงมากขึ้น ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้จำหน่ายเนื้อสุกรในตลาดสดที่กำหนดราคาซื้อสุกรจากเกษตรกรในราคาที่ต่ำกว่าราคาตลาด หากเกษตรกรไม่จำหน่ายสุกรให้กับเชียงใหม่ เกษตรกรต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูสุกร ทั้งค่าอาหาร ค่าดูแลรักษาอื่น ๆ ทำให้ส่งผลกระทบต่อต้นทุนที่เกษตรกรต้องเผชิญ ซึ่งในส่วนของเกษตรกรจึงไม่มีอำนาจในการกำหนดราคาขายในเชียงใหม่ที่ตลาดได้มากนัก ดังนั้นกรมการค้าภายในต้องจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นผ่านทางมาตรการการควบคุมราคาตั้งแต่ต้นทุนการเลี้ยงสุกร เช่น ราคาอาหาร ค่ายา

รักษาโรค รวมไปถึงควบคุมพ่อค้าคนกลางในการกำหนดราคาซื้อขายและราคาขายแก่ผู้บริโภค (สุวรรณณา สายรวมญาติ, 2563)

การผลิตสุกรของประเทศไทยยังคงเป็นเพื่อการบริโภคภายในประเทศเป็นหลัก ถึงกว่าร้อยละ 95 โดยส่วนใหญ่เป็นการบริโภคเนื้อสุกรสด ส่วนการบริโภคผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเนื้อสุกร เช่น ลูกชิ้น กุนเชียง หมูยอ ไส้กรอก หมูทุบ และเบคอน ยังมีปริมาณไม่มากนัก แต่ก็มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ (วนิดา สืบสายพรหม, 2556) เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรต้องคำนึงถึงคุณภาพของเนื้อสุกรด้วย โดยอุตสาหกรรมสุกรมีการตรวจวัดคุณภาพของเนื้อสุกรอยู่เสมอ เพื่อความปลอดภัยแก่ผู้บริโภค มีการวัดสารเร่งเนื้อแดง การควบคุมโรคต่าง ๆ และการตรวจมาตรฐานโรงฆ่าและสุกรโดยมีกรมปศุสัตว์ในแต่ละจังหวัดเป็นผู้ดูแลมาตรฐานโรงฆ่าและสุกร ถึงแม้ว่าภาครัฐจะมีการควบคุมอย่างเข้มงวด แต่ก็ยังมีการระบาดของโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกรและกลุ่มอาการระบบสืบพันธุ์และทางเดินหายใจในสุกร (พีอาร์อาร์เอส) (Porcine Reproductive and Respiratory Syndrome, PRRS) แต่ทั้งสองโรคนี้ถือว่าเป็นโรคที่สามารถทำลายจำนวนสุกรในประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากโรคระบาดทั้งสองนี้ถึงแม้ว่าจะไม่ติดต่อสู่มนุษย์แต่ก็ทำให้สุกรตัวอื่น ๆ ติดเชื้อไปด้วย ซึ่งทำให้เกิดผลเสียต่อวงจรสุกรทั้งระบบตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำ (ผู้ผลิตสุกร) อุตสาหกรรมกลางน้ำ (โรงฆ่าและสุกร) และอุตสาหกรรมปลายน้ำ (แหล่งจำหน่ายเนื้อสุกร) อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคเนื้อสุกรในที่สุด

ฟาร์มเลี้ยงสุกรต้องเผชิญกับความเสียด้านการผลิต เช่น ความเสียด้านการจัดการ ความเสียด้านสายพันธุ์ ความเสียด้านการตลาดเกี่ยวกับราคาสุกรที่ผันผวน ความเสียด้านอาหาร และความเสียด้านสุขภาพ ทางฟาร์มมีแนวทางในการจัดการความเสี่ยงที่มีผลกระทบในระดับสูงถึงระดับที่สูงมาก แต่ก็ยังมีบางความเสี่ยงที่ยังไม่มีแนวทางในการจัดการ เช่น ความเสียด้านโรคในสุกร อาทิ ความเสี่ยงที่สุกรป่วยจากโรคระบบทางเดินอาหารและความเสี่ยงที่สุกรป่วยจากเชื้อแบคทีเรีย (อัญชิกา มะหาวัน และคณะ, 2564) ปัญหาโรคระบาดในสุกรมีผลกระทบถึงการส่งออกสุกรหรือการแสวงหาตลาดสุกรของไทยในต่างประเทศ เช่น ประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศในเอเชียด้วยกันที่นิยมบริโภคเนื้อสุกรในอัตราสูงมากประเทศหนึ่ง ไม่มีการนำเข้าเนื้อสุกรและสุกรมีชีวิตจากประเทศไทย ยกเว้น เนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์จากเนื้อสุกรที่ผ่านการต้มเพื่อฆ่าเชื้อแล้วเท่านั้น สาเหตุสำคัญมาจากการที่ประเทศไทยไม่มีความชัดเจนในการดำเนินนโยบายและแผนเชิงกลยุทธ์ที่จะทำให้พื้นที่ทั่วประเทศปลอดภัยจากการโรคระบาดในสุกร (วนิดา สืบสายพรหม, 2556)

เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2564 มีการประชุมร่วมของกรมการค้าภายใน กรมปศุสัตว์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและสมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติ ซึ่งในเวลาต่อมา กรมการค้าภายในได้เผยแพร่ข่าวการประชุมว่า จากการชี้แจง นายชัยวัฒน์ โยธคล รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ สาเหตุที่ราคาเนื้อสุกรมีการปรับเพิ่มสูงขึ้น มาจากปริมาณการผลิตสุกรที่ลดลง ปกติปริมาณสุกรขุนในแต่ละปีจะเฉลี่ย 22 ล้านตัว แต่ในปีพ.ศ. 2564 ได้ปรับลดลงเหลือ 19 ล้านตัว ซึ่งภาครัฐอธิบายเหตุผลตลอดมาว่าเป็นเพราะปริมาณการผลิตสุกรที่ลดลงจากการขาดแรงจูงใจในการเลี้ยงของเกษตรกรด้วยเหตุต้นทุนสูง สถานการณ์การระบาดของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 การระบาดของกลุ่มอาการระบบสืบพันธุ์และทางเดินหายใจในสุกร (พีอาร์อาร์เอส) (Porcine reproductive and respiratory syndrome, PRRS) และโรคคอหิวด์แอฟริกาในสุกร (BBC NEWS ไทย, 2565) จนกระทั่งเมื่อวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2565 มีการรายงานการตรวจพบผลบวกเชื้อไวรัสโรคคอหิวด์แอฟริกาในสุกรจากตัวอย่างพื้นผิวสัมผัสบริเวณโรงฆ่าหมูสุกรที่จังหวัดนครปฐม ประเทศไทย (สุภัทร คำมุงคุณ, 2565)

โรคคอหิวด์แอฟริกาในสุกร (African swine fever, ASF) เป็นโรคติดเชื้อไวรัสที่ติดต่อร้ายแรงในสัตว์ตระกูลสุกร ซึ่งมีหมูป่าเป็นแหล่งรังโรคและเห็บอ่อนเป็นพาหะนำโรค ถึงแม้ว่าโรคนี้จะไม่ใช้โรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน แต่ก็ถือว่าเป็นโรคที่สามารถส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมการเลี้ยงสุกรสูง เนื่องจากหากมีการระบาดของโรคนี้แล้วจะกำจัดโรคได้ยาก เพราะปัจจุบันยังไม่มีวัคซีนในการป้องกันโรค ในขณะที่ไวรัสที่ก่อโรคมีความทนทานต่อสิ่งแวดล้อมสูงและสามารถปนเปื้อนอยู่ในผลิตภัณฑ์อาหาร เช่น ไส้กรอก แฮม และเนื้อสุกร เป็นต้น โดยสุกรที่หายป่วยแล้วจะสามารถแพร่โรคได้ตลอดชีวิต และยิ่งไปกว่านั้นโรคคอหิวด์แอฟริกาในสุกรมีความรุนแรงมากทำให้สุกรที่ติดเชื้อมีอัตราป่วยและตายเกือบ 100 เปอร์เซ็นต์ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2562)

ในปี พ.ศ. 2561 – มิถุนายน พ.ศ.2562 พบว่า สถานการณ์การระบาดของโรคคอหิวด์แอฟริกาในสุกรมีความรุนแรงมากขึ้นใน 20 ประเทศ โดยเป็นประเทศในทวีปยุโรป 10 ประเทศ ได้แก่ เบลเยียม สาธารณรัฐเช็ก ฮังการี ลัตเวีย มอลโดวา สาธารณโปแลนด์ โรมาเนีย รัสเซีย ยูเครน บังกลาเทศ ประเทศในทวีปแอฟริกา 4 ประเทศ ได้แก่ ชาด โกตดิวัวร์ แอฟริกาใต้ สาธารณรัฐแซมเบีย และในทวีปเอเชีย 6 ประเทศ คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ประเทศมองโกเลีย ราชอาณาจักรกัมพูชา เขตบริหารพิเศษฮ่องกงและประเทศเกาหลีเหนือ ซึ่งสาธารณรัฐประชาชนจีนรายงานพบการระบาดครั้งแรกเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2561 (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2562) แต่สำหรับประเทศไทยยังไม่มี การระบาด จนกระทั่งเมื่อวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2565 (สุภัทร คำมุงคุณ, 2565)

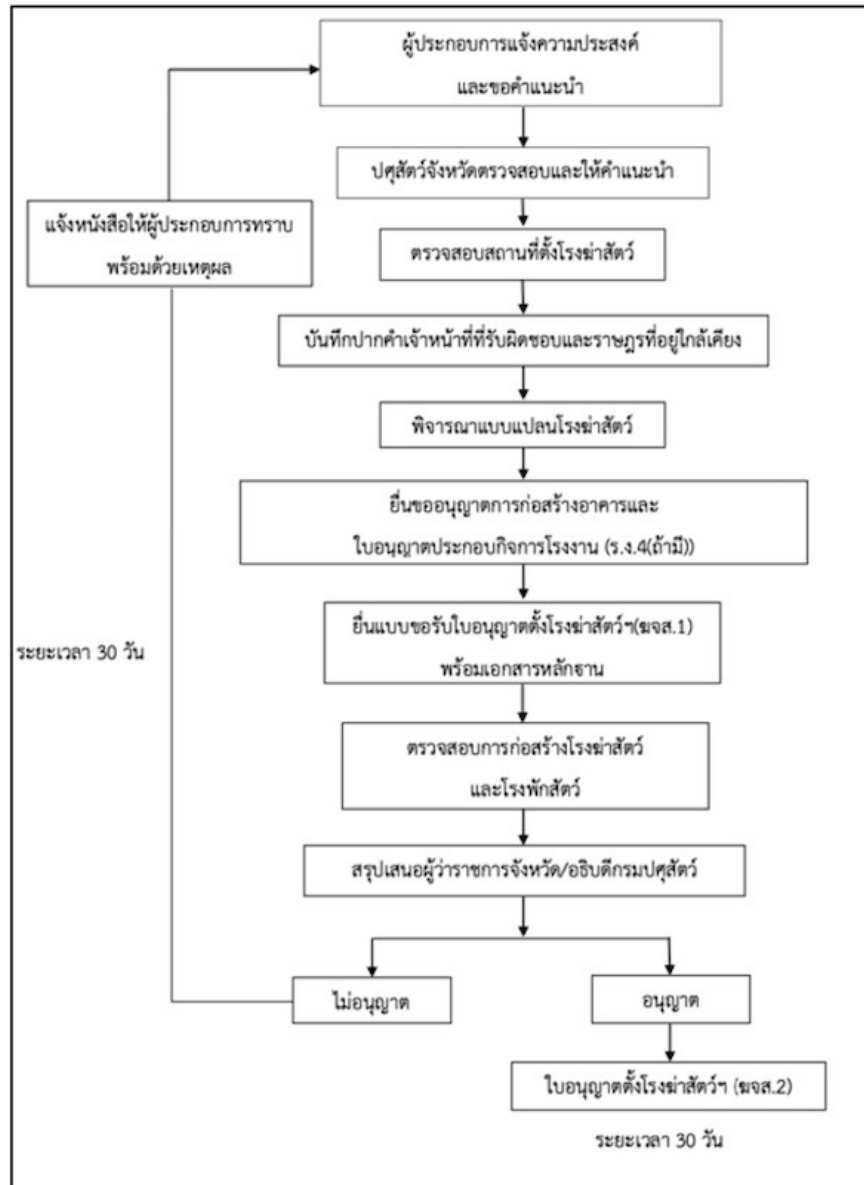
เมื่อพิจารณาปริมาณการผลิตสุกรในประเทศไทยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2532 – พ.ศ. 2564 ถึงแม้ว่าจะมีการแพร่ระบาดของโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกรและการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 แต่เมื่อเปรียบเทียบกับภาพที่ 5 แสดงปริมาณการผลิตสุกรในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยมีแนวโน้มการผลิตสุกรเพิ่มสูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับภาพที่ 2 แสดงแนวโน้มปริมาณการค้าการณการบริโภคเนื้อสุกรของประชากรไทยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2572 ดังนั้นปริมาณการผลิตสุกรในแต่ละปีเพิ่มสูงขึ้นหรือลดลงขึ้นอยู่กับสถานการณ์การผลิตและปริมาณการบริโภคภายในประเทศเป็นสำคัญ

1.2.2 อุตสาหกรรมกลางน้ำหรือผู้แปรรูปสุกร (โรงชำแหละสุกร)

ในการผลิตเนื้อสุกรเพื่อนำมาบริโภคภายในประเทศจะผ่านกระบวนการผลิตจากโรงชำแหละสุกรที่ได้รับการอนุญาตถูกต้องตามกฎหมาย ตามกฎกระทรวงการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ พ.ศ.2564 ที่มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ.2564 โดยมีสาระสำคัญในเรื่องเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตให้ประกอบกิจการชำแหละสัตว์ให้มีเอกภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงระบบการควบคุมการตรวจสอบสุขอนามัยในกระบวนการขนส่งเนื้อสัตว์และการตรวจสอบย้อนหลัง ดังนั้นเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีเอกภาพและสร้างระบบการควบคุม การตรวจสอบคุณภาพในกระบวนการฆ่าสัตว์และการขนส่งเนื้อสัตว์เพื่อการจำหน่ายให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น และเพื่อสร้างความปลอดภัยด้านอาหาร อันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้บริโภคเนื้อสัตว์ที่ถูกสุขอนามัย กรมปศุสัตว์ (2564) ซึ่งกรมปศุสัตว์ในฐานะหน่วยงานหลักของประเทศมีหน้าที่ในการควบคุมมาตรฐานและคุณภาพสินค้าปศุสัตว์และควบคุมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปศุสัตว์ต้องมีการกำกับดูแลสุกรตั้งแต่การผลิตระดับฟาร์ม/ผู้ผลิตสุกรโรงชำแหละสุกรจนถึงผู้บริโภค (From Farm to Table) ตามมาตรฐานอาหารปลอดภัยของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

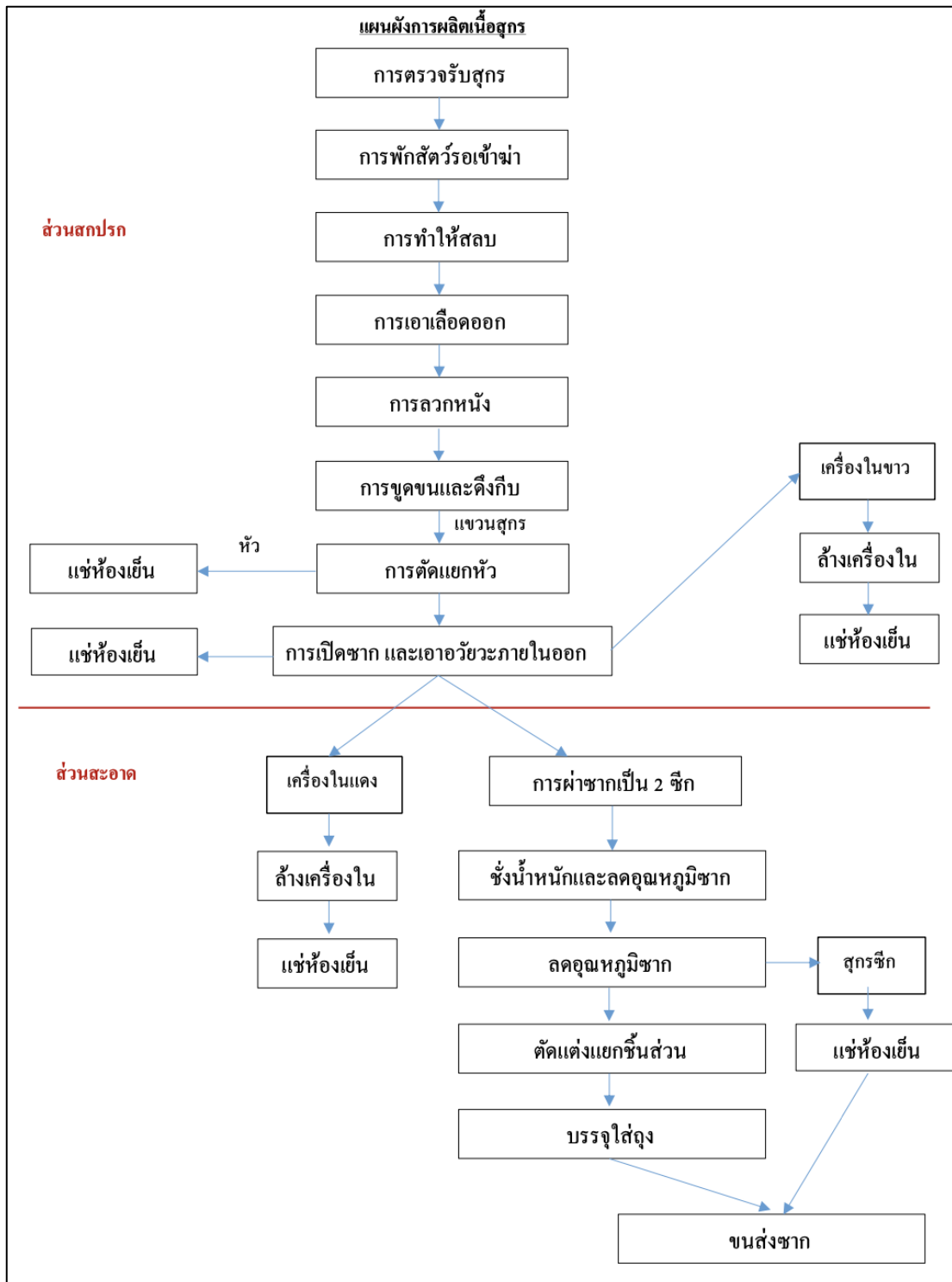
ในปี พ.ศ.2565 โรงชำแหละสุกรที่ได้รับการอนุญาตแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ โรงชำแหละสัตว์ที่ได้รับใบอนุญาต โรงชำแหละสัตว์เพื่อการส่งออกและโรงชำแหละสัตว์ที่ได้รับการรับรองการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงฆ่าสัตว์ GMP (Good Manufacturing Practice) โดยการตั้งโรงชำแหละสัตว์อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคสอง และมาตรา 14(3) (5) และ (6) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการชำแหละสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ.2559 ได้กล่าวถึงการตั้งโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ การฆ่าสัตว์หรือการชำแหละและตัดแต่งเนื้อสัตว์ การดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ ซึ่งรายละเอียดขั้นตอนขออนุญาตตั้งโรงชำแหละสุกรมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 7 แผนผังแสดงขั้นตอนการขออนุญาตตั้งโรงฆ่าสุกร

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์ (2563)

ภาพที่ 8 แผนผังแสดงกระบวนการผลิตเนื้อสุกร

ที่มา : จากการสัมภาษณ์ (ผู้ประกอบการ บริษัท ทัทตะวัน 2018 ฟู้ดส์ จำกัด, 2565)

ภาพที่ 8 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการผลิตเนื้อสุกรเป็นการแปรสภาพจากสุกรมีชีวิตกลายเป็นเนื้อสุกร การดำเนินงานโดยโรงชำแหละสุกรด้วยเทคโนโลยีที่ต้องคำนึงถึงการผลิตที่มีประสิทธิภาพ ขั้นตอนการชำแหละที่ไม่ทรมาณสัตว์ ให้ความสำคัญและความปลอดภัยแก่ผู้ปฏิบัติงานและคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้บริโภค ป้องกันการปนเปื้อนของเนื้อสัตว์เพื่อให้ได้เนื้อสัตว์ที่มีคุณภาพ

จากภาพที่ 8 ขั้นตอนแรกเมื่อรับสุกรจากฟาร์มแล้วจะมีซังน้ำหนักรูปร่างจากหน้าฟาร์ม การตรวจโรค ตรวจสอปใบเคลื่อนย้ายสุกรเพื่อนำมาชำแหละ การขนส่งสุกรมีชีวิตจะต้องให้สุกรมาถึงโรงชำแหละอย่างน้อย 12 ชั่วโมงก่อนเข้าชำแหละ เพื่อให้สุกรปรับตัวและลดความเครียด และต้องไม่ให้สุกรอดอาหารเกิน 12 ชั่วโมงติดต่อกัน เนื่องจากขาดหลักสวัสดิภาพสัตว์ หากอดอาหารเกินจะทำให้สุกรต้องเข้าสู่กระบวนการพักใหม่ เพื่อเตรียมเข้าชำแหละในวันถัดไปและสาเหตุสำคัญที่ไม่ให้อาหารเพิ่มเติมในโรงพักสัตว์ เพื่อลดการปนเปื้อนในโรงชำแหละ

วิธีการทำสลบสุกร เมื่อถึงเวลาเข้าชำแหละจะมีการซังน้ำหนักรูปร่างอีกครั้งการชำแหละสุกรมี 2 วิธี คือ วิธีการทำสลบสุกรด้วยกระแสไฟฟ้า ในโรงงานมาตรฐานจะนิยมใช้การตั้งค่าในการทำสลบสุกร ดังนี้ ค่าการไหลของกระแสไฟฟ้า $\sim 1.5 - 2A$, ค่าความต่างศักย์ $\sim 220 - 250 V$, ระยะเวลาอย่างน้อย 6 - 8 วินาที ตำแหน่งที่ซังจะมียั้งแบบ 2 จุด (ขมับซ้ายและขวา) และแบบ 3 จุด (ขมับซ้าย ขวา และหัวใจ) ทั้งนี้การตั้งค่าตัวแปรอาจแตกต่างกันขึ้นกับขนาดสุกร รูปแบบการซังไฟฟ้า ฯลฯ และการทำสลบด้วยการใช้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ให้สุกรดมก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ แต่วิธีที่นิยมมากที่สุดคือการใช้ไฟฟ้า

วิธีการเอาเลือดออก การเอาเลือดออกต้องกระทำทันทีหลังจากที่สุกรสลบนำสุกรมาลวกน้ำร้อนเพื่อทำการชูดขนออก การชูดขนอาจใช้แรงงานคนในการชูดแต่ในโรงชำแหละสุกรส่วนใหญ่จะใช้เป็นเครื่องจักรทำการชูดขนสุกร จากนั้นแขวนสุกรเพื่อผ่าซากนำเครื่องในออกและทำการล้างสุกรให้สะอาดในส่วนของเครื่องในสุกรจะมีการคัดแยกส่วนต่าง ๆ เพื่อส่งต่อการจำหน่ายนำซากสุกรที่ผ่าซาก

ขั้นตอนหลังจากชำแหละสุกร นำซากสุกรเข้าแช่เย็น กรณีแช่เย็นจะเก็บที่ห้องเย็นอุณหภูมิ 0 - 4 องศาเซลเซียส และกรณีแช่แข็งจะเก็บในห้องแช่แข็งอุณหภูมิ -35 ถึง -40 องศาเซลเซียส ซึ่งแล้วแต่โรงชำแหละสุกรว่าจะใช้ห้องเย็นแบบใด บางโรงอาจจะมีหรือไม่มีห้องเย็นก็ได้ แต่โรงชำแหละสุกรที่มีห้องเย็นจะได้เปรียบกว่าผู้ประกอบการรายอื่น ๆ ที่ไม่มีห้องเย็น เนื่องจากห้องเย็นเปรียบเสมือนตู้เย็น การนำเนื้อสุกรแช่หลังชำแหละจะยังคงความสดใหม่ได้ดีกว่าหากโรงชำแหละสุกรใดไม่มีห้องเย็น เมื่อทำการผ่าซากแล้วต้องทำการขนส่งไปยังเชียงใหม่เพื่อจัดจำหน่ายทันที

ในกระบวนการผลิตเนื้อสุกร โรงชำแหละสุกรจะทำการชำแหละเป็นส่วน ๆ หรือผ่าซีก โดยโรงชำแหละสุกรจะชำแหละตามคำสั่งซื้อของบริษัทผู้ค้า แต่การที่โรงชำแหละสุกรที่สามารถตัดแต่งชิ้นส่วนต่าง ๆ ได้จะเป็นผลดีแก่โรงชำแหละสุกรเอง โดยราคาเนื้อสุกรที่ถูกตัดแต่งจะมีค่าบริการที่สูงกว่าราคาสุกรซีกหรือแล้วแต่จะตกลงกับผู้ค้า (บริการเสริม) ซึ่งหากโรงชำแหละสุกรใดที่ทำสัญญากับบริษัทผู้ค้าขนาดใหญ่ บริษัทผู้ค้านำเนื้อสุกรที่ถูกตัดแต่งแล้วไปจำหน่ายได้ง่ายขึ้น ซึ่งสุกรซีกส่วนใหญ่จะเป็นผู้ค้าตามเชียงใหม่หรือผู้ค้าในตลาดจะซื้อไปเพราะสามารถตัดแต่งเองได้และมีราคาต้นทุนที่ถูกกว่าสุกรตัดแต่ง แต่คุณภาพที่ได้ก็ต่างจากสินค้าที่เข้าตามร้านสะดวกซื้อ (Supermarkets) ซึ่งเป็นทางเลือกให้ผู้บริโภคได้เลือกซื้อมากขึ้น

โรงชำแหละสุกรในประเทศไทยประกอบไปด้วยของรัฐและเอกชน โรงชำแหละสุกรของรัฐเป็นโรงชำแหละสุกรของเทศบาล โดยจะรองรับสุกรชาวบ้านหรือเกษตรกรทั่วไปและโรงชำแหละสุกรของเอกชนในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นโรงชำแหละสุกรที่มีกำลังการผลิตสูง มีห้องเย็นที่ควบคุมอุณหภูมิอย่างเหมาะสมเพื่อรองรับเนื้อสุกรในปริมาณมาก การขนส่งสาธารณะสะดวกสามารถกระจายสินค้าได้อย่างรวดเร็ว ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ สะอาด ปลอดภัยกับผู้บริโภค ซึ่งทำให้ได้รับการพิจารณาจากคู่ค้าบริษัทใหญ่เป็นอันดับแรก

ในปี พ.ศ.2565 กรมปศุสัตว์ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบโรงชำแหละสุกร จากเดิมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. โรงชำแหละสุกรขนาดเล็ก (กำลังการผลิต 1-50 ตัวต่อวัน)
2. โรงชำแหละสุกรขนาดกลาง (กำลังการผลิต 50 – 100 ตัวต่อวัน)
3. โรงชำแหละสุกรขนาดใหญ่ (กำลังการผลิต 100 ตัวต่อวันขึ้นไป)

ปรับเปลี่ยนใหม่ ดังนี้

1. โรงชำแหละสัตว์ที่ได้รับการรับรองการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงชำแหละสัตว์ (GMP)
2. โรงชำแหละสัตว์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเพื่อการส่งออก
3. โรงชำแหละสัตว์ที่ได้รับใบอนุญาต (สำหรับบริโภคในประเทศ)

ที่มา : สำนักงานพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ (2564)

ในปี พ.ศ.2565 ประเทศไทยมีโรงชำแหละสุกรที่เป็นไปตามมาตรฐานและมีใบอนุญาตประกอบกิจการฆ่าสัตว์ถูกต้องตามกฎหมายที่ยังดำเนินการอยู่จำนวน 1,455 แห่ง จากปี พ.ศ.2564 มีโรงชำแหละสุกรจำนวน 1,510 แห่ง ดังนั้นโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยมีจำนวนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ (สำนักงานพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์, 2565) ซึ่งในภูมิภาคที่มีจำนวนการผลิตสุกรมากส่งผลทำให้มีโรงชำแหละสุกรที่มีกำลังการผลิตมากสามารถรองรับจำนวนการผลิตเนื้อสุกรให้มากพอต่อความต้องการของผู้บริโภค เช่น ภาคเหนือมีจำนวนการผลิตสุกรโดยรวมรองลงมาจากภาคกลางจึงทำให้มีโรงชำแหละสุกรที่มีจำนวนการผลิตตั้งแต่ 1 - 500 ตัวต่อวัน จากปัญหาโรคคอหิวด์แอฟริกาในสุกรที่กล่าวก่อนหน้านี้ทำให้ภาคเหนือมีจำนวนการผลิตที่ลดลงมาเรื่อย ๆ

โรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยมีโรงชำแหละครบทุกประเภทและเป็นพื้นที่ที่มีกำลังการผลิตสุกรมีชีวิตสูงรองลงมาจากพื้นที่ภาคกลาง การเลี้ยงสุกรในภาคเหนือเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้และเป็นที่พักของหลายพื้นที่ ช่วยเพิ่มส่วนแบ่งเศรษฐกิจในภาคเหนือและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและธุรกิจในพื้นที่นั้น ๆ และช่วยลดความต้องการในการนำเข้าเนื้อสุกรจากต่างประเทศ นอกจากนี้ยังช่วยลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการขาดแคลนสินค้าในตลาดภายในท้องถิ่นอีกด้วย โดยโรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือเป็นที่ตั้งของหลายโรงชำแหละสุกรที่ตั้งทำเลที่ดีเพื่อรองรับความต้องการในการบริโภคเนื้อสุกรในท้องถิ่น ตลอดจนอำนวยความสะดวกไปยังภูมิภาคอื่น ๆ นอกจากนี้โรงชำแหละส่วนใหญ่ยังตั้งอยู่ในพื้นที่เกษตรกรรมที่สำคัญ ซึ่งมีฟาร์มสุกรอยู่หนาแน่น เพื่อลดต้นทุนการขนส่งและเป็นการรับประกันการส่งมอบสินค้าที่สดใหม่และตรงเวลา เห็นได้ว่าโรงชำแหละสุกรมีส่วนสำคัญต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นและภูมิภาค อีกทั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดจากโรงชำแหละสุกรมีส่วนช่วยในการสร้างรายได้ในท้องถิ่น การพัฒนาธุรกิจ และการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวมในภูมิภาคจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาในพื้นที่ดังกล่าว

ภาพที่ 9 แสดงจำนวนโรงชำแหละสุกรภายในประเทศไทย โดยแบ่งตามเขต แสดงรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาพที่ 9 จำนวนโรงฆ่าสัตว์ในแต่ละจังหวัด โดยแบ่งตามประเภทสัตว์

เขต		จำนวนโรงฆ่าสัตว์ (แห่ง)							
		สัตว์ปีก	โค กระบือ	สุกร	แพะ แกะ	เนกตรจอกเทศ	เนกตรกา	ไถ่จวง	รวม
1	กรุงเทพมหานคร	13	0	3	1	-	-	-	25
1	เชียงใหม่	1	-	9	-	-	-	-	10
1	น่าน	1	3	-	1	-	-	-	5
1	น่าน	10	15	3	-	-	-	-	28
1	พระนครศรีอยุธยา	3	1	2	-	-	-	-	6
1	สกลนคร	7	4	13	-	-	-	-	24
1	สระบุรี	5	5	12	-	-	-	-	22
1	สิงห์บุรี	-	3	3	-	-	-	-	6
1	อ่างทอง	24	3	12	-	-	-	-	39
2	ฉะเชิงเทรา	0	2	11	-	-	-	-	21
2	ฉะเชิงเทรา	31	10	27	-	1	-	-	69
2	ชลบุรี	63	12	57	1	-	-	-	133
2	ตราด	12	-	7	-	-	-	-	19
2	นครนายก	10	-	5	-	-	-	-	15
2	บรายนบุรี	7	5	21	-	-	-	-	33
2	ระยอง	13	4	12	-	-	-	-	29
2	สมุทรปราการ	0	1	4	-	-	-	-	13
2	สระแก้ว	9	11	29	-	-	-	-	49
3	ชัยภูมิ	3	17	36	-	-	-	-	56
3	นครราชสีมา	25	14	47	-	-	-	-	86
3	บุรีรัมย์	11	-	47	-	-	-	-	58
3	อุตรดิตถ์	9	6	18	-	-	-	-	33
3	ศรีสะเกษ	4	14	23	-	-	-	-	41
3	สุรินทร์	10	3	29	-	-	-	-	42
3	อำนาจเจริญ	3	14	24	-	-	-	-	41
3	อุบลราชธานี	2	27	49	-	-	-	-	78
4	กาฬสินธุ์	12	27	28	-	-	-	-	67
4	ขอนแก่น	7	12	12	-	-	-	-	31
4	นครพนม	1	6	8	-	-	-	-	15
4	บึงกาฬ	-	1	8	-	-	-	-	9
4	มหาสารคาม	4	8	9	-	-	-	-	21
4	มุกดาหาร	1	9	15	-	-	-	-	25
4	ร้อยเอ็ด	5	7	26	-	-	-	-	38
4	เลย	-	4	7	-	-	-	-	11
4	สกลนคร	1	5	23	-	-	-	-	29
4	หนองคาย	3	1	8	-	-	-	-	12
4	หนองบัวลำภู	-	-	6	-	-	-	-	6
4	อุดรธานี	-	3	15	-	-	-	-	18
5	เบียงคาย	14	22	43	-	-	-	-	79
5	บึงกาฬ	6	10	26	-	-	-	-	50
5	บึง	3	2	11	-	-	-	-	16
5	พะเยา	-	4	9	-	-	-	-	13
5	แพร่	2	12	24	-	-	-	-	38
5	แม่ฮ่องสอน	1	3	8	-	-	-	-	12
5	ลำปาง	3	7	19	-	-	-	-	29
5	ลำพูน	6	-	11	-	-	-	-	17
6	กำแพงเพชร	2	3	22	-	-	-	-	27
6	ตาก	0	4	7	-	-	-	-	19
6	นครสวรรค์	15	6	33	-	-	-	-	54
6	พิจิตร	2	6	53	-	-	-	-	61
6	พิจิตร	6	4	93	-	-	-	-	103
6	เพชรบูรณ์	3	10	31	-	-	-	-	44
6	สุโขทัย	3	2	13	-	-	-	-	18
6	อุตรดิตถ์	3	6	25	-	-	-	-	34
6	อุทัยธานี	3	3	25	-	-	-	-	31
7	กาญจนบุรี	5	24	53	-	-	-	-	82
7	นครปฐม	45	21	54	2	-	-	-	122
7	ประจวบคีรีขันธ์	5	7	25	-	-	-	-	37
7	เพชรบุรี	11	12	23	-	-	-	-	46
7	ราชบุรี	14	10	40	1	-	-	-	73
7	สมุทรสงคราม	1	-	-	-	-	-	-	1
7	สมุทรสาคร	4	-	3	-	-	-	-	7
7	สุพรรณบุรี	9	0	28	-	-	-	-	45
8	กระบี่	5	4	11	3	-	-	-	23
8	ชุมพร	-	1	13	-	-	-	-	14
8	ตรัง	2	1	13	-	-	-	-	16
8	นครศรีธรรมราช	9	-	16	-	-	-	-	25
8	พังงา	2	5	4	-	-	-	-	11
8	พิจิตร	1	1	12	-	-	-	-	14
8	ภูเก็ต	-	-	3	-	-	-	-	3
8	ระนอง	-	-	2	-	-	-	-	2
8	สุราษฎร์ธานี	6	-	21	-	-	-	-	27
9	ระนอง	1	-	3	-	-	-	-	4
9	ปัตตานี	2	-	2	-	-	-	-	4
9	ยะลา	1	1	4	-	-	-	-	6
9	สงขลา	9	1	3	-	-	-	-	13
9	สตูล	2	4	1	-	-	-	-	7
รวม		540	485	1,455	9	1	0	0	2,490

หมายเหตุ: สัตว์ปีก ได้แก่ เป็ด ห่าน

ข้อมูล ณ วันที่ 10 ตุลาคม 2565

ที่มา : สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ (2565)

1.2.3 อุตสาหกรรมปลายน้ำหรือผู้จำหน่ายเนื้อสุกร (ผู้ค้าปลีก/ส่ง)

อุตสาหกรรมปลายน้ำหรือผู้จำหน่ายเนื้อสุกร (ผู้ค้าปลีก/ส่ง) เป็นขั้นตอนที่จะนำเนื้อสุกรส่งให้แก่ผู้บริโภค ผู้จำหน่ายเนื้อสุกรแบ่งออกเป็น 4 ประเภทหลัก ได้แก่

1. บริษัทคู่ค้า คือ บริษัทที่จ้างโรงชำแหละสุกรให้ชำแหละสุกรมีชีวิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้า เช่น หมูซีก หมูตัดแต่ง เป็นต้น และเมื่อถึงเวลาเข้ารับชิ้นส่วนสุกร บริษัทคู่ค้าจะเป็นผู้ดำเนินการจัดส่งสินค้าให้แก่ผู้ค้าปลีก ผู้ค้าส่งหรือผู้บริโภคต่อไป อาจจะมีหน้าร้านจำหน่ายเนื้อสุกรเช่น ร้านสะดวกซื้อ (Supermarket) ร้านจำหน่ายเนื้อสุกร (Shop)

ภาพที่ 10 ร้านจำหน่ายเนื้อสุกรที่บริษัทรายใหญ่จัดจำหน่าย

ที่มา : <https://www.cpfworldwide.com/th/media-center/event-1406>

2. เชียงหมู คือ ร้านจำหน่ายเนื้อสุกรที่อยู่ในตลาด ส่วนใหญ่เป็นพ่อค้าแม่ค้าที่รับซื้อชิ้นส่วนสุกรจากบริษัทรายใหญ่และนำมาจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค

ภาพที่ 11 ร้านจำหน่ายเนื้อสุกรในตลาดหรือเชียงใหม่

ที่มา : https://www.matichon.co.th/region/news_3515525

3. ร้านจำหน่ายเนื้อสุกรติดแบรนด์ ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมสุกรแบบครบวงจรตั้งแต่ฟาร์ม โรงชำแหละสุกรและร้านจำหน่ายเนื้อสุกรเป็นของตนเอง หรืออาจจะจ้างโรงชำแหละสุกรอื่นและนำชิ้นส่วนมาจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค

ภาพที่ 12 ร้านจำหน่ายเนื้อสุกรติดแบรนด์

ที่มา : <https://www.smethailandclub.com/entrepreneur/4535.html>

4. โรงชำแหละสุกรจำหน่ายหน้าโรงงาน คือ ทางโรงชำแหละสุกรอาจจะรับซื้อสุกรมี่ชีวิตจากฟาร์มแล้วนำสุกรมี่ชีวิตชำแหละและจัดจำหน่ายเอง ผู้บริโภคที่อยู่บริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกับโรงชำแหละสุกรสามารถซื้อเนื้อสุกรได้ที่หน้าโรงชำแหละสุกร

ภาพที่ 13 ร้านจำหน่ายเนื้อสุกรหน้าโรงชำแหละสุกร

ที่มา : บริษัทพตะวัน2018ฟู้ดส์จำกัด (2565)

1.3 การแข่งขันในอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรของประเทศไทย

การแข่งขันในอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรมีการแข่งขันกันในระดับหนึ่ง ในอุตสาหกรรมนี้มีกีดกันคู่แข่งรายใหม่เนื่องจากมีต้นทุนในการก่อตั้งโรงฆ่าและสุกรมีมูลค่าสูง (ประมาณ 30 ล้านบาท) โดยโรงฆ่าและสุกรที่มีห้องตัดแต่ง ให้บริการตัดแต่ง ใช้แรงงานที่มีฝีมือและใช้เครื่องจักรทันสมัยจะทำให้โรงฆ่าและสุกรนั้นมีความน่าสนใจจากบริษัทคู่ค้ามากยิ่งขึ้น โดยอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรต้องคำนึงถึงคุณภาพของสินค้าเพื่อให้ผู้บริโภคได้บริโภคเนื้อสัตว์ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลและเพื่อได้รับการยอมรับจากบริษัทคู่ค้าที่มีขนาดใหญ่ทำให้บริษัทคู่ค้ามีสินค้าที่ดีส่งไปยังผู้บริโภคภายในประเทศและส่งออกไปยังต่างประเทศได้มากขึ้น การส่งออกสุกรของไทยมีปริมาณร้อยละ 15.25 ของปริมาณการผลิตทั้งหมดเป็นการส่งออกเนื้อสุกรและเนื้อสุกรแปรรูปร้อยละ 2.26 และสุกรมิชิวิตร์ร้อยละ 12.99 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด (สมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติ, 2564) โดยเนื้อสุกรส่งออกไปยังฮ่องกง สเปน ลาว เมียนมา และกัมพูชา ส่วนเนื้อสุกรแปรรูปส่งออกไปยังญี่ปุ่น ฮ่องกง สิงคโปร์ และเมียนมา ดังนั้นหากมีการพัฒนาคุณภาพการผลิตเนื้อสุกรจากโรงฆ่าและสุกรที่ถูกกฎหมายมากขึ้นและได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้นจะทำให้ผู้บริโภคในประเทศได้บริโภคเนื้อสุกรที่มั่นใจและปลอดภัยซึ่งเป็นการยกระดับมาตรฐานโรงฆ่าและสุกรของไทยอีกด้วย อีกทั้งผู้บริโภคต่างประเทศได้บริโภคเนื้อสุกรที่ได้มาตรฐานและอาจทำให้เนื้อสุกรของประเทศไทยนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานและมีการส่งออกมากขึ้นซึ่งสินค้าเกษตรเป็นสินค้าที่สำคัญในการส่งออกในต่างประเทศต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทย

เห็นได้ว่าการศึกษาโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันในอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรมีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมสุกรในประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากจะทำให้ผู้บริโภคได้เห็นถึงความสำคัญของโรงฆ่าและสุกรตั้งแต่ฟาร์มถึงสถานที่จำหน่ายและสามารถตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งที่มาของสินค้าได้ซึ่งถือเป็นการยกระดับมาตรฐานการผลิตเนื้อสุกรครบวงจรจะเห็นถึงความสำคัญในกระบวนการผลิตเนื้อสุกรที่มีคุณภาพและสะอาดมากยิ่งขึ้นและเพื่อให้ภาครัฐให้ความสนใจในการปราบปรามโรงฆ่าและสุกรที่ไม่ได้จดทะเบียนถูกต้องมากยิ่งขึ้นซึ่งเป็นความปลอดภัยแก่ผู้บริโภค ในปัจจุบันทางภาครัฐก็ได้มีการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ การจัดการด้าน สุขภาพสัตว์ การจัดการสวัสดิภาพสัตว์ การฆ่าและเนื้อสัตว์ การขนส่งสินค้าปศุสัตว์ รวมถึงการจำหน่ายเพื่อให้ผู้บริโภคในประเทศและประเทศคู่ค้าได้มีโอกาสสินค้าปศุสัตว์ที่ผ่านกระบวนการมาตรฐานและถูกต้องตามกฎหมาย แต่ไม่ได้มีการส่งเสริมให้มีกำลังการผลิตในการฆ่าสัตว์ที่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคของประชาชนในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียง รวมทั้งการดำเนินการฆ่าสัตว์ตามหลักวิธีการปฏิบัติที่ดี (Good Manufacturing Practice : GMP) และผู้บริโภคจะเห็นว่าปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อราคาเนื้อสุกรในตลาดอย่างแท้จริง อุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรมีพฤติกรรมการแข่งขันทางด้าน

ราคาหรือไม่ใช้ราคา ซึ่งก่อนที่จะศึกษาพฤติกรรมการแข่งขันในอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรจะต้องทำการศึกษาโครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรก่อน เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์พฤติกรรมการแข่งขันในอุตสาหกรรมและกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่ผู้ประกอบการแต่ละรายใช้ในการแข่งขัน เพื่อให้เข้าถึงความต้องการของผู้บริโภคมากที่สุด ซึ่งในการศึกษาค้างนี้จึงมีความสำคัญต่อผู้บริโภคเป็นอย่างมากและจะเห็นได้ว่าโครงสร้างและพฤติกรรมในอุตสาหกรรมนี้เป็นอย่างไร ควรได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในอุตสาหกรรมนี้อย่างไรเพื่อให้อุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรเป็นที่ยอมรับแก่ผู้บริโภคทุกคน

ดังนั้นงานวิจัยเรื่องโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในประเทศไทยจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เนื่องจากในปัจจุบันคนส่วนใหญ่หันมาให้ความสนใจในเรื่องความปลอดภัยของการบริโภคมากขึ้น ซึ่งเนื้อสุกรเป็นโปรตีนหลักที่ประชากรในประเทศไทยให้การเลือกบริโภคมากที่สุดและเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารของประเทศไทยให้สามารถแข่งขันในตลาดโลก ผู้บริโภคควรให้ความสนใจเรื่องของกระบวนการผลิตเนื้อสุกรมากขึ้นเพื่อให้ทราบถึงแหล่งที่มาอีกด้วย อีกทั้งเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรและเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคเนื้อสุกร การศึกษาค้างนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีปริมาณการผลิตสุกรสูงและจำนวนโรงฆ่าและสุกรในพื้นที่ดังกล่าวมีจำนวนเกินครึ่ง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจทำการศึกษารองโครงสร้างตลาดและการแข่งขันของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในประเทศไทยและพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย

1.4 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแข่งขันทั้งด้านราคาและไม่ใช้ราคาในอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในประเทศไทย

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทย ผู้วิจัยทำการศึกษาโรงชำแหละสุกรที่มีกำลังการผลิต 100 ตัวต่อวันขึ้นไปและมีใบอนุญาตประกอบกิจการเท่านั้น เนื่องด้วยพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูนเป็นพื้นที่ภาคเหนือที่มีกำลังการผลิตสุกรมีชีวิตสูง รองลงมาจากภาคกลางและมีโรงชำแหละสุกรที่มีกำลังการผลิตตรงตามที่ผู้วิจัยกำหนด 100 ตัวต่อวันขึ้นไป เนื่องจากเป็นกำลังการผลิตที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการศึกษา อีกทั้งโรงชำแหละสุกรที่กำลังการผลิตที่ต่ำกว่า 100 ตัวต่อวันเป็นโรงชำแหละสุกรที่ไม่ได้มาตรฐานและไม่มีใบอนุญาต ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาในโรงชำแหละสุกรดังกล่าว นอกจากนี้ทำการศึกษาโรงชำแหละสุกรที่อนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าพื้นที่เพื่อทำการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแบบเชิงลึก จึงทำให้ผู้วิจัยเลือกศึกษาในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยจะพิจารณาในมุมมองของโรงชำแหละสุกรโดยทำการศึกษา 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 อุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทย

1. ศึกษาโครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทย โดยคำนวณอัตราการกระจุกตัว Concentration Ratio (CR) , อัตราการกระจุกตัว Herfindahl Hirschman Index (HHI) และอัตราการกระจุกตัว Comprehensive Concentration Index (CCI) โดยใช้ข้อมูลรายได้หลักของโรงชำแหละสุกรจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์
2. วิเคราะห์ภาพรวมของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรผ่านเครื่องมือห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain)

กลุ่มที่ 2 อุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน

1. ศึกษาโครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมโดยคำนวณอัตราการกระจุกตัว Concentration Ratio (CR) ซึ่งใช้ข้อมูลโรงชำแหละสุกรที่มีส่วนแบ่งตลาดสูงสุด 4 รายแรกในแต่ละปี , อัตราการกระจุกตัว Herfindahl Hirschman Index (HHI) และ อัตราการกระจุกตัว Comprehensive Concentration Index (CCI) โดยใช้ข้อมูลรายได้หลักของโรงชำแหละสุกรจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์
2. ศึกษาพฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์พฤติกรรมการแข่งขันทั้งทางด้านราคาและไม่ใช่ว่าราคา
3. ศึกษาส่วนเหลือตลาดระหว่างโรงชำแหละสุกรจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนที่มีขนาดใหญ่/ขนาดกลางและขนาดเล็ก
4. วิเคราะห์ตัวแทนอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรด้วยเครื่องมือแรงผลักดัน 5 ประการ (Five Force Model)

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำผลวิจัยไปแนะนำผู้ประกอบการเกี่ยวกับโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันที่เป็นธรรมและให้มีการส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการรายย่อยสามารถอยู่ในอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรต่อไปได้
2. เพื่อให้ผู้ประกอบการที่กำลังสนใจในอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการประกอบธุรกิจโรงชำแหละสุกร

1.7 นิยามศัพท์

โรงฆ่าและสุกร หมายถึง สถานที่และอาคารที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการฆ่าสุกร เพื่อให้ได้เนื้อสุกรให้ได้ผลผลิตมาใช้ในการบริโภคของมนุษย์ อาคารโรงฆ่าและสุกร ควรมีความมั่นคง แข็งแรง มีการออกแบบให้ทำความสะอาดได้ง่าย พื้นผิวภายนอกอาคารควรทำจากวัสดุที่ทนทานต่อสภาพภูมิอากาศ และมีพื้นที่การทำงานอย่างเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน วัสดุที่ใช้ทำพื้นต้องมีพื้นผิวเรียบทำจากวัสดุที่กันน้ำได้ มีความแข็งแรง ทนทานต่อการกระทบกระแทกและการสึกกร่อน สามารถล้างทำความสะอาดได้ง่ายและทนทานต่อสารเคมี เช่น น้ำยาฆ่าเชื้อ น้ำยาทำความสะอาด เป็นต้น รอยเชื่อมต่อระหว่างผนังกับเพดานต้องเชื่อมกันสนิทและทำมุมโค้งมน เพื่อป้องกันการสะสมของสิ่งปนเปื้อนและสามารถทำความสะอาดได้ง่าย ความสูงของเพดานในแต่ละห้องเมื่อวัดจากพื้นไม่ควรต่ำกว่า 3 เมตรบริเวณที่ทำการฆ่าสัตว์ต้องดำเนินการให้ถูกสุขลักษณะบริเวณที่ทำให้สัตว์สลบ (stunning) ต้องมีขนาดพื้นที่ที่เหมาะสมกับการใช้เครื่องมือที่ใช้ทำให้สัตว์สลบด้วยวิธียิงสัตว์ให้สัตว์สลบใช้กระแสไฟฟ้าหรือแก๊ส ต้องมีรอยกยสัตว์ที่สลบแล้วเพื่อทำการแทงคอเพื่อเอาเลือดออกรอกยกสัตว์ เมื่อยกแล้วส่วนล่างสุดของซากควรอยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร ถ้าเป็นแคร่หรือโต๊ะควรทำมาจาก วัสดุที่แข็งแรงทนทาน ล้างทำความสะอาดได้ง่าย และสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร

นิติบุคคล หมายถึง บุคคลที่กฎหมายสมมติให้มีสภาพบุคคลเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา ดังนั้นนิติ- บุคคลจึงมีความสามารถเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา ความสามารถในการทำนิติกรรม สัญญา เช่น สิทธิในการ เป็นเจ้าของทรัพย์สินต่าง ๆ เช่น ที่ดิน เงินทุน หน้าที่ในการเสียภาษี การเป็น เจ้าหนี้ลูกหนี้ โดยนิติบุคคลแบ่ง ออกเป็น 2 ประเภท คือ นิติบุคคลตามกฎหมายเอกชน (บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน สมาคม มูลนิธิ) และนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน เช่น วัด จังหวัด กระทรวง ทบวง กรม องค์การมหาชน เป็นต้น

จำนวนการผลิต หมายถึง กำลังการผลิตของโรงงานนั้น ๆ ว่าจะสามารถผลิตสินค้าได้จำนวน วันละเท่าใด โดยที่ กำลังการผลิตมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแรงงาน อาจเป็นแรงงานมนุษย์และเครื่องจักร ก็ได้ การใช้แรงงานมนุษย์อาจทำให้เสียต้นทุนผันแปรสูง แต่หากใช้แรงงานเครื่องจักรในช่วงเริ่มธุรกิจ อาจเสียต้นทุนคงที่สูงและอาจมีค่าเสื่อมของเครื่องจักรเพิ่มเข้ามา แต่สามารถผลิตสินค้าได้ต่อเนื่อง และในปริมาณมาก

ใบประกอบอนุญาต หมายถึง เอกสารที่ทำการยื่นเรื่องขออนุญาตต่อหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้ สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายและเป็นไปตามข้อระเบียบต่าง ๆ

บทที่ 2

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและวรรณกรรมปริทัศน์

บทนี้กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎี รวมถึงงานศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ทั้งทางด้านอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกร โครงสร้างตลาด และพฤติกรรมการแข่งขัน โดยกล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา และงานศึกษาที่เกี่ยวข้องตามลำดับ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้ทำการมุ่งเน้นถึงประเด็นของโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เข้าใจอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรอย่างแท้จริง ซึ่งลักษณะโครงสร้างที่แตกต่างกันทำให้พฤติกรรมการแข่งขันเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ดังนั้นการศึกษาโครงสร้างและพฤติกรรมการแข่งขันในอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรครั้งนี้จะใช้ทฤษฎีโครงสร้างตลาด (Market Structure) มาใช้ในการพิจารณาว่าอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรมีลักษณะโครงสร้างตลาดแบบใด และทฤษฎีพฤติกรรมหน่วยผลิตในการวิเคราะห์พฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 ทฤษฎีโครงสร้างตลาด (Market Structure)

โครงสร้างตลาด หมายถึง ลักษณะการกระจายของการผลิตและจำนวนของหน่วยผลิตในตลาด เช่น ส่วนแบ่งการตลาดของแต่ละหน่วยผลิต ลักษณะการกระจุกตัวของหน่วยผลิตใหญ่ หรือลักษณะการกีดกันการเข้าสู่ตลาดของผู้ผลิตรายใหม่และลักษณะความแตกต่างกันของสินค้าและบริการในตลาด เป็นต้น (Shepherd, 1979)

โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ (Perfectly Competitive Market)
2. ตลาดผูกขาดสมบูรณ์ (Monopoly)
3. ตลาดผู้ขายน้อยราย (Oligopoly)
4. ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด (Monopolistic Competition)

1. ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ (Perfectly Competitive Market)

ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ (Perfectly Competitive Market) หมายถึง ตลาดที่ผู้ซื้อและผู้ขายมีเสรีภาพ ในการแข่งขันอย่างเต็มที่ซึ่งจะทำให้ราคาสินค้าหรือปริมาณซื้อขายสินค้าในตลาดมีได้ขึ้นกับผู้ซื้อหรือผู้ขายฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ถูกกำหนดโดยกลไกตลาด กล่าวคือผู้ซื้อพยายามที่จะซื้อสินค้าและบริการให้ได้เป็นปริมาณมากที่สุดตามที่เขาต้องการจากรายได้ที่เขาอยู่หรือพยายามซื้อสินค้าและบริการให้ได้ราคาถูกที่สุดเท่าที่จะซื้อได้ ส่วนทางผู้ขายนั้นก็พยายามขายสินค้าและบริการของตนให้ได้ราคาต่ำที่สุดหรือให้ได้กำไรมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้นเมื่อผู้ซื้อและผู้ขายมาพบและต่อรองกันในตลาดแล้ว กลไกตลาดจะช่วยผลักดันให้ผู้ผลิตพยายามใช้ปัจจัยการผลิตในทางที่ประหยัดที่สุดและให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค นั่นคือ ปริมาณการซื้อขายและราคาจะเป็นไปตามกลไกตลาดนั่นเอง

ลักษณะของตลาดแข่งขันสมบูรณ์ มีดังนี้ นราทิพย์ ชุติวังศ์ (2548) คือ

1. ผู้ซื้อและผู้ขายจำนวนมาก (Many Buyers , Many Sellers) เมื่อมีผู้ซื้อและผู้ขายจำนวนมากจึงทำให้ผู้ซื้อผู้ขายแต่ละรายต่างไม่มีอิทธิพลราคาสินค้า ทั้งนี้เพราะปริมาณการซื้อขายตลอดจนการเปลี่ยนแปลงปริมาณการซื้อขายของผู้ซื้อแต่ละรายในตลาดนับเป็นส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับปริมาณการซื้อขายทั้งหมดในตลาดจึงไม่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับราคาสินค้าได้ ในกรณีดังกล่าวนี้ราคาสินค้าในตลาดถูกกำหนดอำนาจในการต่อรองของผู้ซื้อและผู้ขาย ซึ่งแสดงอยู่ในรูปของเส้นอุปสงค์และเส้นอุปทานของตลาดผู้ซื้อและผู้ขายแต่ละรายต่างต้องยอมรับราคาดังกล่าวและต่างทำการซื้อขายสินค้าในจำนวนที่ตนต้องการ ณ ระดับราคาจะไม่เท่ากัน
2. สินค้าที่ซื้อขายในตลาดมีลักษณะเหมือนกันทุกประการ (Homogeneous Product) สินค้าที่ซื้อขายกันในตลาดมีลักษณะเหมือนกันทุกประการในสายตาผู้ซื้อ ผู้ซื้อไม่เกี่ยงที่จะซื้อสินค้าหน่วยใดก็ได้จากผู้ขายรายใดก็ได้ ในกรณีดังกล่าวนี้ราคาสินค้าในตลาดจึงมีเพียงราคาเดียว ถ้าผู้ขายรายใดรายหนึ่งตั้งราคาสูงกว่าผู้ขายคนอื่น ๆ ผู้ซื้อก็จะไม่ทำการซื้อสินค้าจากผู้ขายรายนั้นเลยเพราะตนสามารถที่จะซื้อสินค้าที่เหมือนกันทุกประการได้จากผู้ขายรายอื่น ๆ ที่มีอยู่จำนวนมากในตลาด
3. ผู้ซื้อและผู้ขายแต่ละรายต่างรู้ถึงสถานการณ์ในตลาดเป็นอย่างดี (Perfect Knowledge) ถ้าผู้ซื้อหรือผู้ขายรายใดรายหนึ่งเสนอหรือเสนอขายสินค้าในราคาที่แตกต่างจากราคาที่เป็นอยู่ในตลาด ผู้ซื้อและผู้ขายรายอื่น ๆ สามารถรู้ได้ทันทีและจะไม่ปรากฏว่ามีผู้ซื้อรายใดยินยอมซื้อสินค้าในราคาที่สูงกว่าตลาด ในทำนองเดียวกันผู้ขายก็ไม่ยอมขายสินค้าให้กับผู้ซื้อที่เสนอราคาต่ำกว่าราคาตลาด ดังนั้นราคาสินค้าในตลาดจึงมีเพียงราคาเดียวเท่านั้น

4. การเข้าหรือออกจากอุตสาหกรรม ตลอดจนการโยกย้ายปัจจัยการผลิตสามารถกระทำโดยเสรี (Free entry and perfect mobility) ผู้ซื้อที่จะเข้ามาทำการซื้อสินค้าในตลาดจะต้องสามารถเข้ามาได้โดยไม่มีข้อกีดขวางใด ๆ ในทำนองเดียวกันผู้ขายที่จะทำการผลิตหรือโยกย้ายการผลิตไปยังอุตสาหกรรมอื่น สามารถทำได้โดยไม่มีอุปสรรคใดเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะโดยกฎหมาย ข้อกีดขวางทางการเงินหรือการกีดกันจากผู้ผลิตรายเดิมในตลาด การปรับเปลี่ยนปัจจัยการผลิตเพื่อใช้ในการผลิตต่างอุตสาหกรรมก็สามารถเป็นไปได้โดยง่าย กำไรหรือขาดทุนในอุตสาหกรรมจะเป็นตัวชักจูงให้เกิดการเข้า หรือออก และการโยกย้ายปัจจัยการผลิตขึ้นในตลาด

2. ตลาดผูกขาด (Monopoly)

ตลาดผูกขาด (Monopoly) หมายถึง เป็นตลาดที่ตรงข้ามกับตลาดแข่งขันสมบูรณ์ โดยเป็นตลาดที่มีผู้ขายสินค้าเพียงรายเดียว ทำการขายสินค้าที่ไม่มีสินค้าอื่นใช้ทดแทนได้เลย และเช่นเดียวกันกับกรณีของตลาดแข่งขันสมบูรณ์ ตลาดผูกขาดที่แท้จริงจึงเป็นสิ่งที่ไม่อาจพบได้ในความเป็นจริงแต่อย่างใด โดยปกติตลาดผูกขาดที่มีการวิเคราะห์ที่อยู่โดยทั่วไปจะหมายถึงตลาดที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ตลาดที่มีผู้ขายจำนวนมากผลิตสินค้าที่แตกต่างกันแต่ใช้ทดแทนกันได้ (Differentiated Product) ความแตกต่างของดังกล่าวอาจเป็นความแตกต่างที่แท้จริงในตัวสินค้า
2. ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด หมายถึง การเข้าออกอุตสาหกรรมจะสามารถทำได้โดยเสรี การวิเคราะห์ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาดที่ผู้ผลิตผลิตสินค้าหรือบริการที่แตกต่างกันออกจำหน่ายมีลักษณะที่แตกต่างจากการวิเคราะห์ตลาดแข่งขันสมบูรณ์

3. ตลาดผู้ขายน้อยราย (Oligopoly)

ตลาดผู้ขายน้อยราย (Oligopoly) เป็นตลาดที่มีจำนวนผู้ขายประมาณ 3 - 5 ราย ผู้ขายแต่ละรายขายสินค้าและบริการจำนวนมาก เมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าทั้งหมดในตลาด ตลาดประเภทนี้ได้แก่ บริษัทน้ำอัดลม โรงงานน้ำตาล บริษัทจำหน่ายรถยนต์ เป็นต้น ในตลาดประเภทนี้ผู้ขายแต่ละรายจะคอยดูนโยบายของคู่แข่งตลอดเวลา เช่น ถ้าผู้ขายรายใดรายหนึ่งลดราคาสินค้าและบริการของตนคู่แข่งอาจไม่ขึ้นราคาตามก็ได้ นราทิพย์ ชุตินวงศ์ (2548) ได้กล่าวอีกว่าตลาดผู้ขายน้อยรายมีลักษณะดังนี้

1. มีผู้ขายจำนวนน้อยราย
2. สินค้าที่ทำการซื้อขายกันนั้นอาจเป็นสินค้าที่คล้ายคลึงกันมาก (Identical Product) หรือเป็นสินค้าที่แตกต่างกันแต่สามารถใช้แทนกันได้ (Difference Product)
3. การเข้าหรือออกจากอุตสาหกรรมเป็นไปได้ค่อนข้างยาก

เนื่องจากในตลาดนี้ประกอบด้วยผู้ขายจำนวนน้อยรายจึงทำให้กิจกรรมการขายของบริษัทหนึ่งกระทบต่อกิจกรรมการขายของบริษัทอื่น ๆ โดยตรง โดยการเปลี่ยนแปลงปริมาณการผลิตและราคาจำหน่ายของบริษัทหนึ่งบริษัทใดจะส่งผลต่อปริมาณการผลิตและราคาจำหน่ายที่บริษัทอื่นจะขายได้ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงปริมาณการผลิตและราคาจำหน่ายของผู้ผลิตรายใดรายหนึ่งในตลาดจะได้รับปฏิกิริยาโต้ตอบจากผู้ผลิตรายอื่นในตลาดทันที การตัดสินใจในเรื่องปริมาณการผลิตและราคาจำหน่ายของผู้ขายในตลาดผู้ขายน้อยรายจึงมีความขึ้นแก่กัน (Independence) โดยมีอำนาจทางการตลาด (Market Power) ค่อนข้างสูง

4. ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด (Monopolistic Competition)

ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด (Monopolistic Competition) จะมีผู้ผลิตมากพอที่จะเกิดการแข่งขันระหว่างธุรกิจ สินค้ามีลักษณะแตกต่างกันแต่สามารถทดแทนกันได้ดี กล่าวคือมีความแตกต่างกันบ้างในสายตาผู้บริโภค ธุรกิจจะไม่ใส่ใจปฏิกิริยาของคู่แข่งมากนักเพราะมีธุรกิจมากภายในตลาด การเข้าและออกกระทำได้ง่าย

2.1.2 ทฤษฎีการวัดการกระจุกตัว

การพิจารณาการกระจุกตัวสามารถพิจารณาได้จากลักษณะการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม นั้น ๆ โดยดูจากค่าดัชนีการกระจุกตัว ดังนี้ อัตราการกระจุกตัวแบบ Concentration Ratio (CR) , อัตราการกระจุกตัวแบบ Herfindahl Hirschman Index (HHI) และอัตราการกระจุกตัวแบบ Comprehensive Concentration Index (CCI) ในตลาดผู้ขายน้อยรายจะขึ้นอยู่กับอำนาจของผู้ผลิตรายใหญ่เพียงไม่กี่รายภายในอุตสาหกรรม ซึ่งถูกวัดด้วยค่าการกระจุกตัวของตลาด Comprehensive Concentration Index (CCI) ที่แสดงให้เห็นร้อยละทั้งหมดในตลาดโดยที่กำหนดจากผู้ผลิต ในการคำนวณอัตราการกระจุกตัวแต่ละประเภทใช้ข้อมูลส่วนแบ่งทางการตลาด (S_i) ในการคำนวณโดยใช้สูตรดังต่อไปนี้

สูตรที่ใช้ในการคำนวณส่วนแบ่งทางการตลาด (S_i)

วิธีการหาส่วนแบ่งทางการตลาดด้านรายได้ (Revenue Market Share) เป็นการหาส่วนแบ่งทางการตลาดโดยใช้รายได้จากการบริการชำแหละสุกรจะสะท้อนถึงความเป็นจริงของราคาขายของบริการชำแหละสุกร ซึ่งเป็นวิธีที่ค่อนข้างง่ายต่อการเก็บข้อมูลด้านราคาขายและมีความหลากหลายของขนาดหรือน้ำหนักตัวสุกร (เริ่มต้น 90 - 150 กิโลกรัมต่อตัว) ผู้วิจัยจะใช้การสำรวจเพื่อประมาณรายได้จากจำนวนการชำแหละสุกรต่อวันและราคาค่าบริการชำแหละเพื่อนำไปคำนวณหาสัดส่วนเปรียบเทียบกับปริมาณ ใช้สูตรการคำนวณดังนี้

$$\text{ส่วนแบ่งการตลาด(ร้อยละ)} = 100 \times \frac{\text{รายได้จากบริการชำแหละสุกร(บาท)}}{\text{รายได้รวมทั้งอุตสาหกรรม(บาท)}}$$

CHULALONGKORN UNIVERSITY

1. การคำนวณอัตราการแข่งขันแบบ Concentration Ratio (CR)

อัตราการแข่งขันแบบ Concentration Ratio (CR) เป็นเครื่องมือการวัดการแข่งขันของตลาดที่มีการใช้มากที่สุดและเป็นเครื่องมือที่คำนวณได้โดยง่าย เครื่องมือนี้คำนวณได้จากสูตร (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, 2554)

$$CR_n = \sum_{i=1}^n S_i$$

โดยที่ CR_n คือ อัตราการแข่งขันของหน่วยธุรกิจ n หน่วย

S_i คือ ส่วนแบ่งตลาดหรือสัดส่วนการครองตลาดของแต่ละหน่วยผลิตใหญ่

i คือ หน่วยธุรกิจหน่วยที่ 1, 2, 3, ...

n คือ จำนวนหน่วยผลิตที่ใหญ่ที่สุดในตลาดซึ่งอาจจะเป็นเท่าใดก็ได้แล้วแต่ลักษณะการกระจายตัวของขนาดหน่วยผลิตในแต่ละอุตสาหกรรม ซึ่งเรียงจากผู้ผลิตรายใหญ่ไปหาผู้ผลิตรายเล็ก

ค่า CR ที่คำนวณได้นั้น ถ้ามีค่าสูงแสดงว่ามีการแข่งขันในอุตสาหกรรมสูง ซึ่งมีแนวโน้มทำให้ผู้ผลิตมีอำนาจผูกขาดมาก ข้อจำกัดของอัตราการแข่งขันในการคำนวณค่า CR ไม่ได้นำผู้ผลิตทุกรายมาพิจารณา และไม่ได้พิจารณาการกระจายตัวของขนาดผู้ผลิตทุกแห่ง นอกจากนี้ค่า CR ยังไม่ได้บอกถึงอำนาจผูกขาดของแต่ละผู้ผลิตในตลาดและไม่ได้สนใจส่วนของการผลิตที่นำเข้าจากต่างประเทศและอัตราส่วนการรวมตัวอาจให้ภาพที่ขัดแย้งกันเมื่อใช้ตัวแปรในการคำนวณที่ต่างกัน ค่า CR ที่คำนวณได้นั้นจะอยู่ระหว่างร้อยละ 0 ถึง 100 (ก้องเกียรติ รมสงษ์, 2547)

- ถ้ามีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรนั้นมีการแข่งขันต่ำ หรือมีการแข่งขันสูง
- ถ้ามีค่าเข้าใกล้ 100 แสดงว่าอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรนั้นมีการแข่งขันสูง หรือมีการแข่งขันน้อย ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าโครงสร้างตลาดเป็นลักษณะแบบผูกขาด
- ถ้าค่า CR_n มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 33 แสดงว่าอุตสาหกรรมนี้มีการแข่งขันต่ำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอุตสาหกรรมนี้เป็นอุตสาหกรรมที่ค่อนข้างมีการแข่งขันกันสูง
- ถ้าค่า CR_n มีค่าอยู่ระหว่างร้อยละ 34 – 66 แสดงว่าอุตสาหกรรมนี้มีการแข่งขันขนาดปานกลาง
- ถ้าค่า CR_n มีค่าตั้งแต่ร้อยละ 67 ขึ้นไป แสดงว่าอุตสาหกรรมนี้มีการแข่งขันสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีการแข่งขันในอุตสาหกรรมต่ำ

2. การคำนวณอัตรการกระจุกตัว Herfindahl Hirschman Index (HHI)

อัตรการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index (HHI) เป็นดัชนีที่แสดงผลรวมกำลังสองของการถือครองของผู้ให้บริการแต่ละแห่งในตลาด (สุพร อุดมการไพศาล, 2015)

โดยใช้สูตรการคำนวณดังนี้

$$HHI = \sum_{i=0}^n S_i^2$$

โดยที่ S_i คือ ส่วนแบ่งตลาดของผู้ผลิตรายที่ i

n คือ จำนวนผู้ผลิตในอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกร

i คือ 0,1,2, ...

อัตรการกระจุกตัว Herfindahl Hirschman Index จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 10,000 ให้ความหมาย ดังนี้

- ถ้ามีค่าน้อยเข้าใกล้ 0 แสดงว่าอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรมีการกระจุกตัวต่ำ หรือมีการแข่งขันสูง
- ถ้ามีค่าสูงเข้าใกล้ 10,000 แสดงว่าอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรมีการกระจุกตัวสูง หรือมีการแข่งขันน้อย ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าลักษณะโครงสร้างตลาดใกล้เคียงกับโครงสร้างตลาดแบบผูกขาด

เกณฑ์ตามมาตรฐานของสหรัฐอเมริกา โดย U.S. Department of Justice and the Federal Trade Commission (อัจฉลา ชนะกลาง และ อุษณา แจ็งคล้อย, 2561) ได้กำหนดการแปรผลดัชนีการวัดการกระจุกตัว Herfindahl Hirschman Index ไว้ดังนี้

- ค่า HHI ต่ำกว่า 1,000 (หรือต่ำกว่า 0.1) แสดงว่าอุตสาหกรรมไม่กระจุกตัว
- ค่า HHI อยู่ระหว่าง 1,000 - 1,800 (หรืออยู่ระหว่าง 0.1 - 0.18) แสดงว่าอุตสาหกรรมมีการกระจุกตัวปานกลาง
- ค่า HHI สูงกว่า 1,800 (หรือมากกว่า 0.18) แสดงว่าอุตสาหกรรมมีการกระจุกตัวมาก

3. การคำนวณอัตรการวัดการกระจุกตัว Comprehensive Concentration Index (CCI)

การคำนวณ Comprehensive concentration Index หรือ CCI จะให้ความสำคัญแก่หน่วยธุรกิจอื่นๆ ที่ไม่ใช่หน่วยธุรกิจที่ใหญ่ที่สุด (non-largest firms) มากกว่าการคำนวณ Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI

สูตรในการคำนวณอัตรการวัดการกระจุกตัว Comprehensive concentration Index หรือ CCI

$$CCI = S_i + \sum_{j=2}^n S_j^2 [1 + (1 - S_i)]$$

โดยที่ S_i คือ สัดส่วนการครองตลาด

i คือ บริษัทที่มีส่วนแบ่งตลาดมากที่สุด

j คือ บริษัทที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดรองลงมาตามลำดับ

n คือ จำนวนบริษัททั้งหมดในอุตสาหกรรม

เกณฑ์ในการพิจารณา คือ CCI จะมีค่าอยู่ระหว่าง $1 < CCI < \frac{1}{n}$ ซึ่งค่า CCI สูงสุดจะมีค่าเท่ากับ 1 แสดงให้เห็นถึงอุตสาหกรรมนั้นมีการผูกขาดโดยเป็นหน่วยธุรกิจที่ใหญ่ที่สุดเพียงแห่งเดียว และค่า CCI ต่ำที่สุดจะมากกว่า $\frac{1}{n}$ เสมอ ซึ่งแสดงถึงการแข่งขันที่สูงในอุตสาหกรรม ซึ่งถ้าหน่วยทุกหน่วยเท่ากัน ค่า $CCI = \frac{1}{n}$ หมายความว่าตลาดแข่งขันสมบูรณ์ (วิไลวรรณ วรรณนิธิกุล, 2550)

- ค่า CCI อยู่ระหว่าง 0 - 0.30 หมายความว่า ผู้นำตลาดมีอิทธิพลต่อตลาดต่ำ
- ค่า CCI อยู่ระหว่าง 0.31 - 0.70 หมายความว่า ผู้นำตลาดมีอิทธิพลต่อตลาดปานกลาง
- ค่า CCI อยู่ระหว่าง 0.71 - 1 หมายความว่า ผู้นำตลาดมีอิทธิพลต่อตลาดสูง

ตารางที่ 1 ลักษณะสำคัญของโครงสร้างตลาดประเภทต่าง ๆ

ประเภทตลาด	จำนวนผู้ขาย	ลักษณะสินค้า	ความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาด
1. ตลาดแข่งขันสมบูรณ์	มีผู้ขายจำนวนมาก	สินค้าเหมือนกัน หรือ สามารถใช้ทดแทนกันได้ได้อย่างสมบูรณ์	เข้าสู่ตลาดง่ายมาก
2. ตลาดแข่งขันผูกขาด	มีผู้ขายจำนวนมาก	สินค้าต่างกัน แต่สามารถใช้ทดแทนกันได้ ได้ดี	เข้าสู่ตลาดค่อนข้างง่าย
3. ตลาดผู้ขายน้อยราย	มีผู้ขายจำนวนน้อย	สินค้าประเภทเดียวกัน มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาก	เข้าสู่ตลาดค่อนข้างยาก
4. ตลาดผูกขาด	มีผู้ขายรายเดียว	ไม่มีสินค้าอื่นทดแทนได้	เข้าสู่ตลาดยากมาก

ที่มา : นิตยสาร ขาววิริยะอำนาจ (2558)

2.1.3 ทฤษฎีส่วนเหลื่อมตลาด (Marketing Cost)

ส่วนเหลื่อมตลาด คือ ความแตกต่างระหว่างราคาของผู้บริโภคจ่ายหรือราคาปลีก (Retail Price : Pr) กับราคาของผู้ผลิตหรือเกษตรกรได้รับ (Firm Price : Pf) หรือส่วนต่างระหว่างราคาค้าปลีกต่อตัว (Pr) กับราคาต้นทุนค้าปลีกต่อตัว (Pf) ในระบบตลาดสินค้าเกษตรทั่วไปผู้ผลิตและผู้บริโภคมิได้ซื้อขายกันโดยตรง ผู้ผลิตและผู้บริโภคอยู่กันคนละแห่ง ประกอบกับสินค้าเกษตรที่ผู้ผลิตผลิตได้ส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ในลักษณะที่ผู้บริโภคต้องการ จึงต้องมีคนกลางทางการตลาดประเภทต่างๆเข้ามาเกี่ยวข้อง (สมคิด ทักษิณาวินาศ, 2546)

$$\text{ส่วนเหลื่อมตลาด (\%)} = \frac{\text{ราคาที่เกษตรกรได้รับ} - \text{ต้นทุนการจัดการและแปรรูป}}{\text{ราคาที่เกษตรกรได้รับ}}$$

2.1.4 ทฤษฎีห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain)

วิเคราะห์ด้วยเครื่องมือ Value Chain จะให้ความสำคัญของกระบวนการและกิจกรรมภายในองค์กรแบบเต็ม เน้นการพัฒนา ลดต้นทุน เพิ่มกำไร และสร้างคุณค่าในองค์กรหรือตัวสินค้าเป็นหลัก (ไชยยศ ไชยมั่นคง, 2550)

1. กิจกรรมหลัก (Primary Activity) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการสร้างสรรค์สินค้าหรือบริการ การตลาดและการขนส่งสินค้าหรือบริการไปยังลูกค้า (HardcoreCEO, 2563) ซึ่งมีกิจกรรมดังต่อไปนี้

1.1 โลจิสติกส์ขาเข้า (Inbound Logistic) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรับสินค้าหรือวัตถุดิบจากผู้ส่งมอบ ซึ่งครอบคลุมถึงการจัดเก็บเพื่อรอส่งต่อให้กับกระบวนการแปรรูปในสายการผลิต โดยเฉพาะการรวบรวมชิ้นส่วนหรือสินค้าจากผู้ส่งมอบเพื่อจัดส่งไปยังโรงงานผู้ผลิตหลัก เพื่อให้เกิดต้นทุนต่ำสุด ซึ่งปัจจัยต้นทุนประกอบด้วยปริมาณสินค้าคงคลัง ประสิทธิภาพบรรจุสินค้า และระยะทางขนส่งทั้งขาไปและขากลับ

1.2. การผลิต (Operation) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแปลงวัตถุดิบให้ออกมาเป็นสินค้าหรือบริการ เช่น การติดตั้งเครื่องจักร การบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องจักร กระบวนการผลิต การวางแผนการผลิต เป็นต้น การปรับปรุงนี้จะทำให้สินค้ามีคุณภาพสูงขึ้น มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้อย่างรวดเร็ว

1.3 โลจิสติกส์ขาออก (Outbound Logistic) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระจายสินค้าไปสู่ผู้บริโภค ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บสินค้า การจัดส่งการปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพและระดับการบริการดีขึ้นด้วย

1.4 การตลาด (Marketing) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการชักจูงลูกค้าให้ซื้อสินค้าหรือบริการนั้น เช่น การวิเคราะห์ความต้องการของลูกค้า การกำหนดราคาค่าจ้าง หรือการส่งเสริมการขาย เป็นต้น

1.5 การบริการ (Services) กิจกรรมที่เกิดขึ้นก่อนการขายและหลังการขาย เช่น การเคลมสินค้า การให้คำแนะนำในการจัดเก็บสินค้า เป็นต้น

2. กิจกรรมสนับสนุน (Support Activity) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนให้กิจกรรมหลักสามารถดำเนินต่อไปได้ (HardcoreCEO, 2563) ดังนี้

2.1 โครงสร้างพื้นฐานขององค์กร (Organization) เช่น ระบบสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กร เช่น การเงิน การบัญชี และการบริหารสำนักงาน เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยเพิ่มมูลค่าให้บริษัทมีความแข็งแกร่งทางการแข่งขัน

2.2 การบริหารทรัพยากรบุคคล (Human Resource) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ตั้งแต่การสรรหาบุคลากร การคัดเลือก การประเมินผล ระบบเงินเดือน ค่าจ้าง เป็นต้น

2.3 การพัฒนาเทคโนโลยี (Technology) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบเทคโนโลยีภายในองค์กร เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าและบริการให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐาน และการลงทุนทำการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีจะสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืนอีกด้วย

2.4 กระบวนการในการจัดหาวัตถุดิบและวัสดุ (Purchasing) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อ จัดหาวัตถุดิบ และสร้างความสัมพันธ์กับผู้จำหน่ายวัตถุดิบ โดยบริษัทควรให้ความสำคัญกับการจัดส่งสินค้าที่ตรงเวลา ครบถ้วนของวัตถุดิบ

2.1.5 ทฤษฎีแรงผลักดัน 5 ประการ (Five Force Model)

Michael E.Porter (1980) เป็นผู้พัฒนาโมเดลพลังขับเคลื่อนทั้ง 5 ประกอบด้วย

1. การแข่งขันทางธุรกิจที่มีอยู่ในอุตสาหกรรม (Intensity of Competitive Rivalry)

เป็นการวิเคราะห์คู่แข่งทั้งหมดที่อยู่ในธุรกิจเดียวกันและตลาดเดียวกัน เพื่อตรวจสอบดูว่าคู่แข่งมีกลยุทธ์อย่างไร เช่นการวิเคราะห์ขนาดของคู่แข่ง กำลังการผลิต เงินทุน และส่วนแบ่งการตลาด รวมถึงสภาพเศรษฐกิจที่มีผลต่อการแข่งขัน ซึ่งถ้าระหว่างการแข่งขันผู้ผลิตในอุตสาหกรรมมีความรุนแรงมากจะทำให้ผลกำไรของอุตสาหกรรมลดลงโดยสามารถพิจารณาได้จากปัจจัยดังนี้ จำนวนคู่แข่งในตลาด คุณลักษณะของสินค้าและบริการ ต้นทุนคงที่ของธุรกิจ อัตราการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรม อุปสรรคกีดขวางการออกจากอุตสาหกรรม กำลังการผลิต ความภักดีในตราหือ เป็นต้น

2. อำนาจการต่อรองของลูกค้า (Bargaining Power of Consumers)

เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบอำนาจการต่อรองของผู้บริโภคว่ามีมากน้อยเพียงใด หากมีการแข่งขันในอุตสาหกรรมสูงจะทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกมากขึ้นและอาจส่งผลกระทบต่อบริษัทได้ โดยเฉพาะส่วนแบ่งตลาดที่ลดลง โดยสามารถวิเคราะห์ได้จากปัจจัยดังนี้ มีสินค้าหรือบริการอื่นทดแทนหรือไม่ ต้นทุนในการเปลี่ยนไปซื้อสินค้าหรือบริการอื่นๆ หากลูกค้าเปลี่ยนไปใช้บริการจากที่อื่นแล้วลูกค้ามีต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้น จะทำให้อำนาจการต่อรองของลูกค้าจึงต่ำ เป็นต้น

3. อำนาจการต่อรองของผู้จัดหาวัตถุดิบ (Bargaining Power of Supplier)

เป็นการวิเคราะห์ผู้ผลิตที่ขายวัตถุดิบต่างๆให้แก่บริษัทของเรา หากบริษัทของเราต้องพึ่งพาผู้ผลิตรายหนึ่งสูงๆ อาจเกิดความเสี่ยงของการประกอบธุรกิจมากขึ้นเพราะหากผู้ผลิตรายนั้นไม่สามารถส่งวัตถุดิบได้ ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใด หรือการเพิ่มราคาทำให้ต้นทุนของบริษัทสูงขึ้นตามไปด้วย จึงทำให้ส่งผลกระทบต่อบริษัทของเราทันที ดังนั้นบริษัทจึงควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ขายวัตถุดิบหรืออาจจะมีการหาผู้ขายวัตถุดิบที่หลากหลายมากขึ้น

4. ภัยคุกคามจากคู่แข่งรายใหม่ (Threat of Entry of the New competitors)

เป็นการวิเคราะห์ว่าในอุตสาหกรรมนี้ ผู้ประกอบการรายใหม่จะเข้ามาในอุตสาหกรรมได้ยากง่ายเพียงใด การที่ผู้ประกอบการใหม่เข้ามาได้โดยง่ายนั้นคืออาจทำให้บริษัทได้รับผลกระทบจากผู้ประกอบการรายใหม่ได้โดยง่ายเช่นกัน เพราะการที่มีผู้เข้าสู่ตลาดรายใหม่มักจะทำให้มีการแข่งขันมากขึ้นและครองส่วนแบ่งทางการตลาดมากขึ้น โดยโอกาสที่ผู้เข้าแข่งขันรายใหม่จะเข้ามาในอุตสาหกรรมขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัย ได้แก่ อุปสรรคกีดขวางการเข้าอุตสาหกรรม เช่น เงินลงทุน หาก

อุตสาหกรรมต้องใช้เงินลงทุนสูงก็จะทำให้ผู้แข่งขันรายใหม่เข้ามาในอุตสาหกรรมยาก หรือนโยบายภาครัฐ เช่น หากมีการสัมปทานก็เป็นอุปสรรค เป็นต้น และการป้องกันหรือการตอบโต้ของผู้ที่อยู่ในอุตสาหกรรมก่อน เช่น การลดราคา (Price cutting) เป็นต้น (สุพานี สฤกษ์วานิช, 2546)

5. ภัยคุกคามจากสินค้าทดแทนกัน (Treat of Substitute Products)

เป็นการวิเคราะห์ว่าสินค้าหรือบริการนั้นจะมีโอกาสหรือไม่ที่สินค้าหรือบริการอื่นเข้ามาแทนที่ และทดแทนสินค้าหรือบริการนั้น และทำให้ส่วนแบ่งทางการตลาดของบริษัทลดลง ดังนั้นบริษัทควรติดตามสถานการณ์และศึกษาว่าลูกค้าจะสามารถหาสินค้าหรือบริการใดมาทดแทนได้ เช่น ผู้ประกอบการควรมีการพัฒนาและปรับปรุงเทคโนโลยีให้ทันสมัยอยู่เสมอ เป็นต้น (สุพานี สฤกษ์วานิช, 2546)

2.2 งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของการทบทวนวรรณกรรมสามารถแบ่งการพิจารณาออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ งานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมโรงฆ่าและและงานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างและพฤติกรรมการแข่งขันซึ่งงานดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

2.2.1 งานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสัตว์

ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงฆ่าและสุกรทั้งในประเทศและต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับงานทางด้านชีววิทยา แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงฆ่าและสัตว์ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อโรงฆ่าและสัตว์และนโยบายการกำกับดูแล เนื่องจากงานศึกษาครั้งนี้ต้องการศึกษาถึงอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกร แม้ว่าปัจจุบันอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกร ยังคงเป็นอุตสาหกรรมที่คนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าถึง เนื่องด้วยปัจจัยหลายอย่างทั้งทางด้านศาสนาและศีลธรรมหรือแม้กระทั่งเป็นอุตสาหกรรมที่เข้าถึงได้ยาก นอกจากนี้อุตสาหกรรมโรงฆ่าและสัตว์ก็เป็นโจทย์ที่น่าสนใจและงานวิจัยหลาย ๆ งานให้ความสำคัญเกี่ยวกับโรงฆ่าและสัตว์ที่ได้มาตรฐานและมีใบประกอบอนุญาต จึงมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับโรงฆ่าและสุกรเป็นการศึกษาทางด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ในงานวิจัยต่างประเทศของ Lena and Emil (2005) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในการเลือกระหว่างสหกรณ์และโรงฆ่าและสุกรเอกชน โดยในการศึกษาครั้งนี้ใช้ทฤษฎีจิตวิทยาสังคมในการอธิบายใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในประเทศสวีเดน พบว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการเลือกว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรจะส่งสุกรเพื่อฆ่าและคือราคาค่าบริการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงฆ่าและสุกร อีกทั้งความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรกับเจ้าหน้าที่ของโรงฆ่าและสัตว์อย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นระหว่างเกษตรกรและโรงฆ่าและสุกรมีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการโรงฆ่าและสุกรนั่นเอง

ต่อมาเริ่มมีงานวิจัยในประเทศไทยซึ่งเป็นงานวิจัยของปีทมา สมยาร์ตัน (2549) ศึกษาการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของโรงฆ่าและสุกรมาตรฐานในจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากรัฐบาลณรงค์ให้มีการเพิ่มจำนวนโรงฆ่าและสุกรที่ได้มาตรฐานซึ่งมีจำนวนน้อยและเนื้อสัตว์ที่ไม่ได้ฆ่าและและฆ่าและหรือแปรรูปจากโรงฆ่าและสุกรที่ได้มาตรฐานมักถูกกีดกันไม่สามารถส่งสินค้าสู่ตลาดต่างประเทศ การศึกษาของปีทมา สมยาร์ตัน (2549) ใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจโรงฆ่าและสุกร โดยกำหนดขนาดการผลิตของโรงฆ่าและสุกร 100 ตัวต่อวันและสัมภาษณ์พนักงานฝ่ายการตลาดของห้างหุ้นส่วนจำกัด อลงกต ซึ่งเป็นบริษัทรับจัดทำโรงฆ่าและสุกรแบบครบวงจร ในส่วนข้อมูลทุติยภูมิเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการทางด้านปศุสัตว์ตลอดจนข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากเงินทุนเริ่มต้น ต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงานและ

จุดคุ้มทุนของโรงฆ่าสัตว์ ผลการศึกษาพบว่าในการลงทุนโรงฆ่าและสุกรมาตรฐาน มีต้นทุนในการลงทุนเริ่มแรกสูงเนื่องจากต้นทุนส่วนใหญ่เป็นต้นทุนค่าเครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และมีราคาสูงเพราะเป็นเครื่องจักรที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศและอาศัยช่างเทคนิคที่มีความชำนาญเฉพาะในการดูแล

จะเห็นได้ว่าจากงานวิจัยของปัทมา สมยารัตน์ (2549) ได้กล่าวถึงจุดคุ้มทุนของโรงฆ่าและสุกรมาตรฐาน ต่อมาได้มีงานวิจัยของทรงทรัพย์ จิราวัฒน์ (2559) ได้ศึกษาแผนธุรกิจโรงฆ่าและสุกร ที่มีการวิเคราะห์คล้ายคลึงกัน ซึ่งได้ศึกษาแผนธุรกิจโรงฆ่าและและแช่ซากสุกรอนามัย บริษัท อีเค ซอลเทอร์เฮาส์ จำกัด เพื่อศึกษาการพัฒนาธุรกิจหลักของครอบครัว สร้างแผนการตลาด การดำเนินการ การบริหารจัดการและการเงินรวมถึงการบริหารความเสี่ยง ข้อมูลปฐมภูมิเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ และข้อมูลทุติยภูมิได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยและการจัดทำแผนธุรกิจ โดยวิเคราะห์จากโอกาสทางธุรกิจและวิเคราะห์สภาพแวดล้อม กลยุทธ์การแข่งขันแบบจำลองทางธุรกิจในส่วนของการลงทุนเพิ่มเติมเริ่มต้นธุรกิจโรงฆ่าและสุกรและแช่ซากสุกรนั้นจำเป็นต้องใช้เงินทุนถึง 90,000,000 ล้านบาท เพื่อเริ่มต้นธุรกิจดังกล่าว ดังนั้นจะเห็นได้ว่าจากทั้งงานศึกษาของปัทมา สมยารัตน์ (2549) และทรงทรัพย์ จิราวัฒน์ (2559) มีความสอดคล้องจากการที่อุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรนั้นจำเป็นต้องใช้เงินลงทุนที่สูง ส่งผลให้เกิดการกีดกันคู่แข่งที่ไม่สามารถเข้ามาในอุตสาหกรรมนี้ได้โดยง่าย

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยเกี่ยวกับนโยบายของภาครัฐในการกำกับดูแลเพื่อให้ผู้บริโภคได้บริโภคเนื้อสัตว์ ที่ปลอดภัย ซึ่งในงานวิจัยของอภิรักษ์ คงนรินทร์ (2551) ได้ศึกษานโยบายสาธารณะว่าด้วยโรงฆ่าสัตว์และศึกษากรณีผลกระทบของนโยบายพัฒนาโรงฆ่าสัตว์ต่อผู้เลี้ยงสัตว์ ผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์ ผู้ค้าเนื้อสัตว์ ผู้บริโภคและกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์กลุ่มเจ้าหน้าที่ในระดับบริหาร กลุ่มผู้ประกอบการกิจการโรงฆ่าและสุกรและกลุ่มเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากการเก็บรวบรวมเอกสารต่าง ๆ พบว่านโยบายพัฒนาโรงฆ่าและสุกรของรัฐบาลมุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการผลิตเนื้อสุกรครบวงจร เพื่อผลิตเนื้อสุกรที่สะอาดปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้บริโภคและรักษาเสถียรภาพของการค้าเนื้อสุกรระหว่างประเทศของประเทศไทย การดำเนินตามนโยบายพัฒนาโรงฆ่าและสุกรมีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ผลกระทบทางบวกคือโรงฆ่าและสัตว์ที่มีใบอนุญาตมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น มีเนื้อสัตว์ที่สะอาดและปลอดภัยต่อผู้บริโภคมากขึ้น ส่วนผลกระทบทางลบคือโรงฆ่าและสุกรรายย่อยมีจำนวนลดลง แต่มีการลักลอบฆ่าและสุกรมากขึ้น เกิดการคอร์รัปชันเพื่อเอื้อประโยชน์ให้มีการลักลอบฆ่าและสุกรและประกอบกิจการโรงฆ่าและสุกรเถื่อน

ในงานศึกษาอุปสงค์การบริโภคเนื้อสุกรของประเทศเวียดนามมีความน่าสนใจ เนื่องจากงานดังกล่าวแสดงถึงอุปสงค์การบริโภคเนื้อสุกรของประชากรในประเทศ ซึ่งอุปสงค์เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีการฆ่าและเนื้อสุกรเพื่อการบริโภค โดยงานวิจัยประเทศเวียดนาม Lam et al., (2013) ได้มีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์การบริโภคเนื้อสุกรในประเทศเวียดนาม โดยมีการเก็บข้อมูลจากกรมปศุสัตว์ของประเทศเวียดนาม และข้อมูลระดับจังหวัดที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภคเนื้อสุกรของคนเวียดนามซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ โดยสำรวจความชอบบริโภคเนื้อสุกรของคนเวียดนามจากการสัมภาษณ์จำนวน 120 คน และมีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี Regression Analysis เพื่อศึกษาอุปสงค์การบริโภคเนื้อสุกรของคนในประเทศผู้วิจัยได้ทำการสำรวจกลุ่มครัวเรือนตัวอย่างโดยแบ่งขนาดของครัวเรือน ออกแบ่งเป็น 3 ขนาด (ขนาดเล็กสมาชิกในครัวเรือนต่ำกว่า 3 คน ขนาดกลางจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน และขนาดใหญ่จำนวนสมาชิกมากกว่า 4 คน) สำรวจแหล่งที่มาของรายได้ในครัวเรือนจากหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งได้พบว่าราคาเนื้อสุกรของประเทศเวียดนามผู้จัดจำหน่ายเป็นผู้กำหนดราคาและปัจจัยที่มีผลต่อ ความต้องการบริโภคเนื้อสุกรของคนเวียดนามได้แก่ ราคาเนื้อสุกร ราคาเนื้อไก่ ราคาเนื้อวัว ราคาเนื้อปลา รายได้ ความชอบและแหล่งที่มาของรายได้ (อาชีพ) และในส่วนของภาครัฐเองก็ควรเข้ามามีบทบาทในการ ควบคุมให้มีมาตรฐานและเป็นธรรมแก่ผู้บริโภค (Lam et al., 2013)

ในงานศึกษานโยบายที่เกี่ยวข้องกับโรงฆ่าและสุกรของงานวิจัยต่างประเทศ ซึ่งเป็นงานวิจัยของประเทศจีนที่ได้ศึกษานโยบายที่ภาครัฐจีนได้มีการเริ่มใช้ โดยในงานวิจัยของ Yuquan Chen และ Xiaohua Yu (2018) ได้ ศึกษานโยบายแบบศูนย์รวมสร้างอำนาจทางการตลาดให้กับอุตสาหกรรมเนื้อสุกรในจีนหรือไม่ โดยหลังจากที่ รัฐบาลจีนได้มีการประกาศเริ่มบังคับใช้การฆ่าสุกรจากโรงฆ่าสัตว์ที่ได้รับอนุญาตประชาชนจีนก็รู้สึกมั่นใจและ ปลอดภัย อีกทั้งยังใช้แบบจำลองโครงสร้างและข้อมูลอุตสาหกรรม เพื่อทดสอบสมมติฐานว่านโยบายการฆ่าแบบศูนย์รวมสร้างอำนาจทางการตลาดหรือไม่, ผลการวิจัยพบว่าใน โรงฆ่าสัตว์ขนาดใหญ่มีอำนาจทางการตลาดอย่างมีนัยสำคัญ (Chen and Yu, 2018)

ในงานวิจัยต่างประเทศยังมีงานวิจัยที่น่าสนใจเกี่ยวกับโรงฆ่าและ อาทิจานวิจัยของ Heise et al., (2015) และ Bakema (2016) โดยงานวิจัยของ (Heise et al., 2015) ได้ทำการศึกษาโครงสร้างตลาดและศักยภาพในการลงทุนของอุตสาหกรรมสัตว์ปีก โดยใช้การวิเคราะห์ SWOT¹ และ

¹ การวิเคราะห์ SWOT คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ หรือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดย S ย่อมาจาก Strengths หรือจุดแข็ง , W ย่อมาจาก Weaknesses หรือจุดอ่อน , O ย่อมาจาก Opportunities หรือโอกาส และ T ย่อมาจาก Threats หรืออุปสรรค

วิเคราะห์ PESTEL² จากการศึกษาพบว่า การเติบโตของประชากรมีอัตราเพิ่มสูงขึ้น ประชาชนในประเทศไนจีเรียมีรายได้สูงขึ้น ทำให้ความต้องการในการบริโภคสัตว์ปีกในประเทศเพิ่มสูงขึ้นและขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่คงยังพบปัญหาอีกมากในการลงทุน จากการวิเคราะห์ PESTEL และ SWOT พบว่าในการวิเคราะห์ยังมีส่วนที่คลุมเครือ เช่น ปัญหาการเมือง สภาพภายนอกเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นอุตสาหกรรมสัตว์ปีกของประเทศไนจีเรียจึงควรที่จะได้รับการตรวจสอบความโปร่งใส และการเข้าสู่ตลาดในอนาคตจะปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์เช่นเดียวกับอุตสาหกรรมอื่นๆ เช่นเดียวกับการศึกษาของ Reint J Bakema (2016) ได้ทำการศึกษาโรงชำแหละเนื้อวัวของเมืองรัมเบค ประเทศชูดานใต้ เนื่องจากเมืองรัมเบคนิยมเลี้ยงวัว มีวิถีชีวิตอยู่กับวัว คนในเมืองจึงบริโภคเนื้อวัวเป็นอาหารหลัก ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์อุปสงค์ และอุปทานเนื้อวัวของคนในเมืองรัมเบค ประเทศชูดานใต้ จากการวิเคราะห์โรงชำแหละวัว และใช้การวิเคราะห์ SWOT ของโรงชำแหละสุกรและคลังเก็บซากเนื้อ จากการวิเคราะห์พบว่าในการลงทุนระยะยาวโรงชำแหละเนื้อวัวจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับคุณภาพในการผลิตและระบบการจัดการด้านการเงิน มีการฝึกอบรมให้กับพนักงานเป็นประจำเพื่อให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมืออาชีพมากยิ่งขึ้น โดยโรงชำแหละเนื้อวัวที่จะตั้งขึ้นมาใหม่นั้นจะต้องดำเนินการเพื่อให้ได้ใบรับรองมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารอีกด้วย อีกทั้งโรงชำแหละจะต้องจัดหาเนื้อสัตว์ที่ปลอดภัยและมีคุณภาพให้แก่ประชากร และตรงตามอุปสงค์ของผู้บริโภคซึ่งจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานสากลของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสัตว์

² PESTEL Analysis คือ เครื่องมือสำหรับวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกของอุตสาหกรรม โดย P ย่อมาจาก Political E หรือ Economic, S หรือ Social, T หรือ Technological, E หรือ Environmental และ L หรือ Legal

ที่มา : <https://blog.skooldio.com/what-is-pestel-framework/#PESTEL>

ทั้งงานวิจัยเกี่ยวกับนโยบายในประเทศและต่างประเทศแสดงให้เห็นถึงการที่ภาครัฐให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของผู้บริโภคเป็นหลัก การดูแลควบคุมปริมาณโรงฆ่าและสุกรให้เป็นไปตามระเบียบและมาตรฐาน ซึ่งทั้งไทยและต่างประเทศได้ให้ความสนใจโรงฆ่าสัตว์ที่มีใบอนุญาตเพื่อการดูแลและควบคุมเนื้อสุกรที่ปลอดภัย

ดังนั้นการทบทวนวรรณกรรมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรนั้นสามารถสรุปได้ว่าในการตัดสินใจเข้ามาแข่งขันในอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรของผู้ประกอบการเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ เนื่องจากไม่มีการกำหนดกรรมสิทธิ์หรือสิทธิพิเศษใด ๆ ให้กับผู้ประกอบการเดิมที่อยู่ในอุตสาหกรรมอยู่แล้วในอดีต ทว่าในส่วนของการเข้ามาในอุตสาหกรรมดังกล่าวนี้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องใช้เงินทุนเริ่มต้นที่ค่อนข้างสูง จากการที่อุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรมีต้นทุนคงที่สูง ได้แก่ เครื่องจักร อาคาร สถานที่ เทคโนโลยีในการผลิตขั้นสูง รวมถึงเงินทุนที่ใช้หมุนเวียนในการที่ต้องจ่ายให้แก่เกษตรกรและเงินทุนสำรองกรณีเมื่อส่งสินค้าให้กับทางพ่อค้าคนกลางแล้วไม่สามารถรับเงินสดได้ในทันที ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นต้นทุนคงที่แรกเริ่มที่สูง เมื่อเทียบกับในอุตสาหกรรมขนาดกลางประเภทอื่น ๆ ประกอบกับการที่ปีพ.ศ. 2565 มีโรคที่เกี่ยวข้องกับสุกรระบาดทำให้ผู้บริโภคขาดความเชื่อมั่นในการบริโภคสินค้าที่ทำมาจากเนื้อสุกร ส่งผลให้ในส่วนของอุตสาหกรรมที่มีความเกี่ยวเนื่องนั้นได้รับผลกระทบตามไปด้วย เช่น ในส่วนของเกษตรกรที่เลี้ยงสุกร โรงฆ่าและสุกร โรงงานแปรรูปชิ้นส่วนสุกร และร้านอาหาร รวมถึงห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ เป็นต้น อีกทั้งในส่วนของต้นทุนผันแปรของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรนั้นก็เพิ่มขึ้นด้วยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ทั้งในส่วนของต้นทุนแรงงาน เชื้อเพลิง สาธารณูปโภค ในปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกรทำให้ผู้บริโภคหลายกลุ่มมีการเลือกบริโภคเนื้อสัตว์ชนิดอื่นทดแทนเนื้อสุกรเนื่องจากมีราคาที่ต่ำกว่า เช่น เนื้อไก่ ที่มีราคาต่ำกว่าประมาณร้อยละ 10 - 25 ดังนั้นปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกร รวมถึงอำนาจในตลาดที่ค่อนข้างมีการกระจุกตัวในกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทนี้ ดังนั้นภาครัฐและหน่วยงานที่มีอำนาจในการกำกับดูแลควรเข้ามามีบทบาทในการกำหนดและควบคุมราคาจำหน่าย รวมถึงคุณภาพของสินค้าที่มีมาตรฐานและปลอดภัยแก่ผู้บริโภค อีกทั้งยังต้องมีการกำหนดมาตรฐานทางด้านอุตสาหกรรม ผ่านทางการยื่นมาตรฐานโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อขอรับใบอนุญาตในอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกร เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการผลิตของโรงงานต่าง ๆ ในการกำกับดูแลของภาครัฐ

2.2.2 งานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขัน

ในการศึกษาโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันมีงานวิจัยหลายเล่มใช้วิธีการศึกษาโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันทั้งทางด้านราคาและไม่ใช้ราคาในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ด้วยวิธีการวัดจากอัตราการกระจุกตัว (Concentration Ratio (CR) , อัตราการกระจุกตัว Herfindahl Hirschman Index (HHI) และอัตราการกระจุกตัว Comprehensive Concentration Index (CCI) ในการวิเคราะห์ซึ่งวิธีการหาค่าการกระจุกตัวที่ใช้มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของลักษณะข้อมูลและขอบเขตในการศึกษา ซึ่งก็เป็นวิธีการวิเคราะห์ที่น่าสนใจ

ในการศึกษาโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันทั้งด้านราคาและไม่ใช้ราคา งานวิจัยส่วนใหญ่ของประเทศไทยมีวิธีการเก็บข้อมูลโดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการสอบถามและสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ โดยตรง หรือสอบถามกับผู้ที่เกี่ยวข้องและใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากการค้นหาทางอินเทอร์เน็ต หนังสือ และวารสาร ซึ่งในงานวิจัยของ สุนันท์ แซ่แต้ (2012) ได้ศึกษาโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันในธุรกิจสถานีบริการน้ำมันในพื้นที่กรุงเทพมหานครใช้ข้อมูลทุติยภูมิ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ ส่วนแบ่งตลาด ปริมาณการจำหน่าย กลยุทธ์การแข่งขันทางด้านราคาและไม่ใช้ราคาและใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 - พ.ศ.2553 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน ข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์เก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ผู้ประกอบการสถานีน้ำมันจำนวน 4 ราย ข้อมูลเกี่ยวกับช่องทางการจำหน่ายและการส่งเสริมการขายเก็บข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต วารสาร บริษัทมาร์เก็ต แอนด์ คอมมิวนิเคชั่น และเว็บไซต์ผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมัน จำนวน 4 ราย ในการศึกษาครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ทั้งในแบบเชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ ศึกษาโครงสร้างตลาดสถานีน้ำมันในพื้นที่กรุงเทพมหานครนั้นจะทำการวิเคราะห์ปริมาณ โดยการวิเคราะห์การกระจุกตัวของธุรกิจสถานีบริการน้ำมันจำแนกตามน้ำมันเชื้อเพลิงประเภทต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของธุรกิจสถานีบริการน้ำมัน โดยใช่วัดการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม 2 วิธี ดังนี้ อัตราการกระจุกตัว (Concentration Ratio (CR) และ อัตราการกระจุกตัว Herfindahl Hirschman Index (HHI) จากนั้นวิเคราะห์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแข่งขันด้านราคาและไม่ใช้ราคาในธุรกิจสถานีบริการน้ำมันและกลยุทธ์ทางการตลาดที่ผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันทั้ง 4 รายที่ใช้ในการแข่งขันจะใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยเน้นการวิเคราะห์พฤติกรรมการแข่งขันที่ไม่ใช้ราคาของผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมัน โดยการเลือกผู้ประกอบการทั้ง 4 รายจะเลือกจากมีโครงสร้างตลาดผู้ขายน้อยราย ผลการศึกษาพบว่าธุรกิจสถานีบริการน้ำมันในกรุงเทพมหานครมีการกระจุกตัวสูง ผลิตภัณฑ์น้ำมันมีความแตกต่างกันบ้างในด้านคุณภาพแต่ยังสามารถทดแทนกันได้ และอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดคือการใช้เงินทุนสูงและการที่ต้องได้รับการอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐในการเปิดสถานีบริการน้ำมัน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าสถานีบริการน้ำมันใน

กรุงเทพมหานครมีโครงสร้างตลาดผู้ขายน้อยรายที่มีผลิตภัณฑ์แตกต่างกันและผู้ประกอบการมีพฤติกรรมการแข่งขันเน้นในด้านที่ไม่ใช่ราคา

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นมีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวัดจากอัตราส่วนการกระจุกตัว Concentration : CR ดัชนี Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI นอกจากงานวิจัยที่กล่าวมานั้นงานวิจัยของ สุพร อุดมการไพศาล (2015) ได้ทำการใช้วิธีการวิเคราะห์ในทฤษฎีอื่น ๆ เข้ามาวิเคราะห์ร่วมด้วยโดยทำการศึกษาโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของธุรกิจบริการนั่งช้างในจังหวัดภูเก็ต โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้ประกอบการธุรกิจนั่งช้าง โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากอัตราการกระจุกตัว (Concentration Ratio (CR) และอัตราการกระจุกตัว Herfindahl Hirschman Index (HHI) มีการวิเคราะห์ Five force Model ทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด และทฤษฎี S-C-P Approach วิเคราะห์ร่วมด้วย ผลการศึกษาพบว่าโครงสร้างตลาดของธุรกิจบริการนั่งช้างมีลักษณะคล้ายกับตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าตลาดมีการกระจุกตัวสูง พฤติกรรมการแข่งขันด้านตลาดพบว่าผู้ประกอบการมีการแข่งขันด้านราคาในกลุ่มลูกค้าที่เป็นเอเยนต์มากกว่านักท่องเที่ยว ส่วนพฤติกรรมที่ไม่ใช่ราคาพบว่าผู้ประกอบการใช้ทั้งสื่อออนไลน์และสื่อสิ่งพิมพ์ในการโฆษณา เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวและการส่งเสริมการขายที่ผู้ประกอบการนิยมใช้ ได้แก่ การแจกของที่ระลึก

จากงานวิจัยข้างต้นที่กล่าวมานั้นในการศึกษาโครงสร้างและพฤติกรรมการแข่งขันในอุตสาหกรรมต่างๆ ส่วนใหญ่ใช้วิธีการวัดอัตราการกระจุกตัว ซึ่งเป็นการใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการและมีการใช้ทฤษฎีอื่น ๆ ในการวิเคราะห์ร่วมด้วย และมีงานวิจัยที่ใช้วิธีการศึกษา Diamond Model ใช้ประกอบการวิเคราะห์ร่วมกับการวัดอัตราการกระจุกตัวอีกด้วยซึ่งงานวิจัยของ ปิยาภา วัฒน (2546) ศึกษาโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพรวมและลักษณะทั่วไปของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยรวมถึงกฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของศึกษาโครงสร้างตลาดของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติ ศึกษาความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติ โดยข้อมูลปฐมภูมิได้จากการใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป มีข้อมูลบางส่วนได้มาจากหน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ส่วนข้อมูลทุติยภูมิได้จากการใช้ข้อมูลที่เก็บมาแล้วของกองโรงเรียนนโยบายพิเศษ สำนักงานกรมการศึกษาเอกชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนาจะวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียนนานาชาติวิเคราะห์โครงสร้างตลาดวิเคราะห์พฤติกรรมการแข่งขันที่ใช้ราคาและไม่ใช้ราคา และวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันโดยใช้ Porter's Diamond Model ในส่วนการวิเคราะห์เชิงปริมาณวิเคราะห์โครงสร้างตลาดใน

อุตสาหกรรมโรงเรียนนานาชาติโดยวิธีอัตราการแข่งขัน (Concentration Ratio (CR) และอัตราการแข่งขัน Herfindahl Hirschman Index (HHI) ผลการศึกษาพบว่า ธุรกิจโรงเรียนนานาชาติมีการแข่งขันในระดับปานกลางถึงค่อนข้างมากแต่มีแนวโน้มลดลง ส่งผลให้มีการแข่งขันในระดับหนึ่งในแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างในรายละเอียดและมีลักษณะโครงสร้างเป็นแบบตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด ส่วนพฤติกรรมการแข่งขันพบว่า ธุรกิจโรงเรียนนานาชาตินิยมใช้การแข่งขันที่ไม่ใช่ด้านราคา โดยเน้นการแข่งขันไปทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและคุณภาพของบุคลากร

เห็นได้ว่าการศึกษาทั้ง ปิยาภา วัฒน (2546) และ สุพร อุดมการไพศาล (2015) มีการใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้ประกอบการเหมือนกัน เพื่อศึกษาโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันด้านราคาและไม่ใช้ราคา

งานวิจัยต่างประเทศที่ศึกษาพฤติกรรมการแข่งขันที่น่าสนใจอีกเรื่องคืองานวิจัยของ Fang et al. (2023) ศึกษาการแข่งขันของบริการรถไฟความเร็วสูง หรือ High-Speed Railways (HRS) และบริการเครื่องบิน โดยเฉพาะการเดินทางระยะสั้นถึงระยะกลางด้วยข้อมูลเที่ยวบินจากปักกิ่งไปยังจุดหมายภายในประเทศ 113 แห่ง เพื่อศึกษาว่ารถไฟความเร็วสูงมีผลกระทบทำให้เกิดเที่ยวบินล่าช้าตั้งแต่ มกราคม 2009 ถึง 25 ธันวาคม 2012 โดยการวิเคราะห์ที่ใช้วิธี Difference-in-Differences (DID) เพื่อตรวจสอบผลกระทบของรถไฟความเร็วสูง (HRS) ต่อคุณภาพการบริการของสายการบิน (การตรงต่อเวลา เพื่อนำไปปรับปรุงคุณภาพ) ผลการศึกษาพบว่า การที่มีรถไฟความเร็วสูงเข้ามาทำให้เกิดเที่ยวบินที่ล่าช้าลดลง ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เที่ยวบินล่าช้าเกิดจากระยะเวลาเดินทางของรถแท็กซี่ ซึ่งการวิเคราะห์แบบ Difference-in-Differences (DID) ยังไม่ค่อยพบลักษณะการวิเคราะห์โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในประเทศไทยถือว่าเป็นวิธีการวิเคราะห์ที่ค่อนข้างใหม่ในเรื่องนี้

อีกทั้งในงานวิจัยของ อัจฉิมา ณ กลาง (2016) ได้ศึกษาในสินค้าที่ใช้บริโภค ซึ่งศึกษาโครงสร้างและพฤติกรรมการแข่งขันอุตสาหกรรมแบรนด์ S-Pure ใน Food Chain Restaurants มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างและพฤติกรรมการแข่งขันอุตสาหกรรมแบรนด์ S-Pure ใน Food Chain Restaurants ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์และอุปทานของสินค้า S-Pure โดยพิจารณา กำลังการผลิตของโรงงานเทียบกับความต้องการของตลาด ศึกษาส่วนแบ่งการตลาดสินค้าสุกร S-Pure และพฤติกรรมที่ตั้งราคาในปัจจุบัน และศึกษาพฤติกรรมแข่งขันของตลาดทั้งด้านราคาและไม่ใช้ราคาผลิตภัณฑ์สุกร S-Pure ใน Food Chain Restaurants ได้แก่ การส่งเสริมการขาย การโฆษณา และจุดเด่นผลิตภัณฑ์ โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและคณะทำงานของบริษัทผู้ผลิตโดยตรงและผู้บริโภค ในส่วนของข้อมูลทุติยภูมิเก็บรวบรวมข้อมูลจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ กรมการค้าธุรกิจ กระทรวงสาธารณสุข กรม

ส่งเสริมการส่งออก และอื่น ๆ อีกมากมาย โดยวิธีการศึกษาเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ การวิเคราะห์เชิงพรรณนาใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตมาทำการศึกษา

ในงานวิจัยต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการแข่งขันในอุตสาหกรรมปศุสัตว์ของ Clement E. Ward (2010) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการแข่งขันของอุตสาหกรรมปศุสัตว์ ซึ่งผลกระทบจากด้านราคาและพฤติกรรมการแข่งขันที่ค่อนข้างสูง ทำให้ศึกษาเรื่องโครงสร้างและพฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อสัตว์ พบว่าเมื่อเวลาผ่านไปโครงสร้างตลาดในอุตสาหกรรมแปรรูปเนื้อสัตว์เริ่มมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น มีการขยายตัวมากยิ่งขึ้น ทั้งการควบรวมกิจการมีจำนวนลดน้อยลงและมีการลดต้นทุนเพื่อให้สามารถแข่งขันกับบริษัทคู่แข่งได้

จากงานวิจัยทั้ง 6 เล่ม เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างและพฤติกรรมการแข่งขันในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ด้านอุตสาหกรรมบริการเช่นเดียวกับการศึกษาอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกร ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโดยตรง และเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากหนังสือวารสารและอินเทอร์เน็ต มีการวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมและวิเคราะห์พฤติกรรมการแข่งขันทั้งด้านราคาและไม่ใช้ราคา งานศึกษาของประเทศไทยส่วนใหญ่มีการวิเคราะห์เชิงปริมาณซึ่งวัดอัตราการกระจุกตัวโดยใช้อัตราการกระจุกตัว (Concentration Ratio (CR) และอัตราการกระจุกตัว Herfindahl Hirschman Index (HHI) และอาจมีการวิเคราะห์เชิงพรรณาร่วมด้วย เช่นใช้ทฤษฎี Diamond Model อีกทั้งยังมีการวิจัยที่ใช้วิธี Two Stage-Least Square ในการวิเคราะห์ซึ่งเป็นมิติใหม่และน่าสนใจอีกด้วยในการศึกษาโครงสร้างและพฤติกรรมการแข่งขันทั้งทางด้านราคาและไม่ใช้ราคา ส่วนงานวิจัยต่างประเทศมีการใช้แนวคิดที่ต่างออกไปหลายวิธี งานศึกษาของ (Fang et al., 2023) ศึกษาการแข่งขันของบริการรถไฟความเร็วสูง หรือ High-Speed Railways (HRS) และบริการเครื่องบิน โดยเฉพาะการเดินทางระยะสั้นถึงระยะกลางด้วยข้อมูลเที่ยวบิน จากปักกิ่งไปยังจุดหมายภายในประเทศ 113 แห่ง ใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธี Difference-in-Differences (DID) ซึ่งยังไม่พบในงานวิจัยของประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า รถไฟความเร็วสูงสามารถลดเหตุการณ์ล่าช้าลงได้ดีกว่าเครื่องบิน เนื่องจากเครื่องบินอาจเกิดเหตุการณ์เที่ยวบินล่าช้าอันเนื่องจากสภาพอากาศแปรปรวนหรือเหตุอื่น ๆ แต่รถไฟความเร็วสูงสามารถควบคุมการเดินทางได้ดีกว่านั่นเอง

เห็นได้ว่างานศึกษาด้านโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและเชิงปริมาณในการพิจารณาถึงลักษณะโครงสร้างของอุตสาหกรรมและพฤติกรรมการแข่งขัน ประกอบกับการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยการคำนวณหาค่าการกระจุกตัว Concentration Ratio (CR) ซึ่งวิธีการหาค่าความกระจุกตัวที่ใช้อาจแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของลักษณะข้อมูลและขอบเขตในการศึกษา ส่วนการศึกษาโครงสร้างตลาดในอุตสาหกรรมสุกรจะใช้ทฤษฎีโครงสร้างตลาด เพื่อวิเคราะห์ว่าโรงชำแหละสุกรมีลักษณะโครงสร้างตลาดแบบใด ใช้การวัดการกระจุกตัว Concentration Ratio (CR) ดัชนี Herfindahl Hirschman Index (HHI) อีกทั้งใช้ PESTEL analysis , SWOT analysis, Five force model และวิเคราะห์ส่วนประสมทางตลาด 7Ps³ ในการวิเคราะห์เพื่ออธิบายพฤติกรรมการแข่งขันทั้งทางด้านราคาและไม่ใช่ราคาของโรงชำแหละสุกร ซึ่งยังไม่มียานวิจัยเกี่ยวกับอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกร ถือเป็นอีกมิติหนึ่งที่แตกต่างออกไปจากงานวิจัยที่ผ่านมา

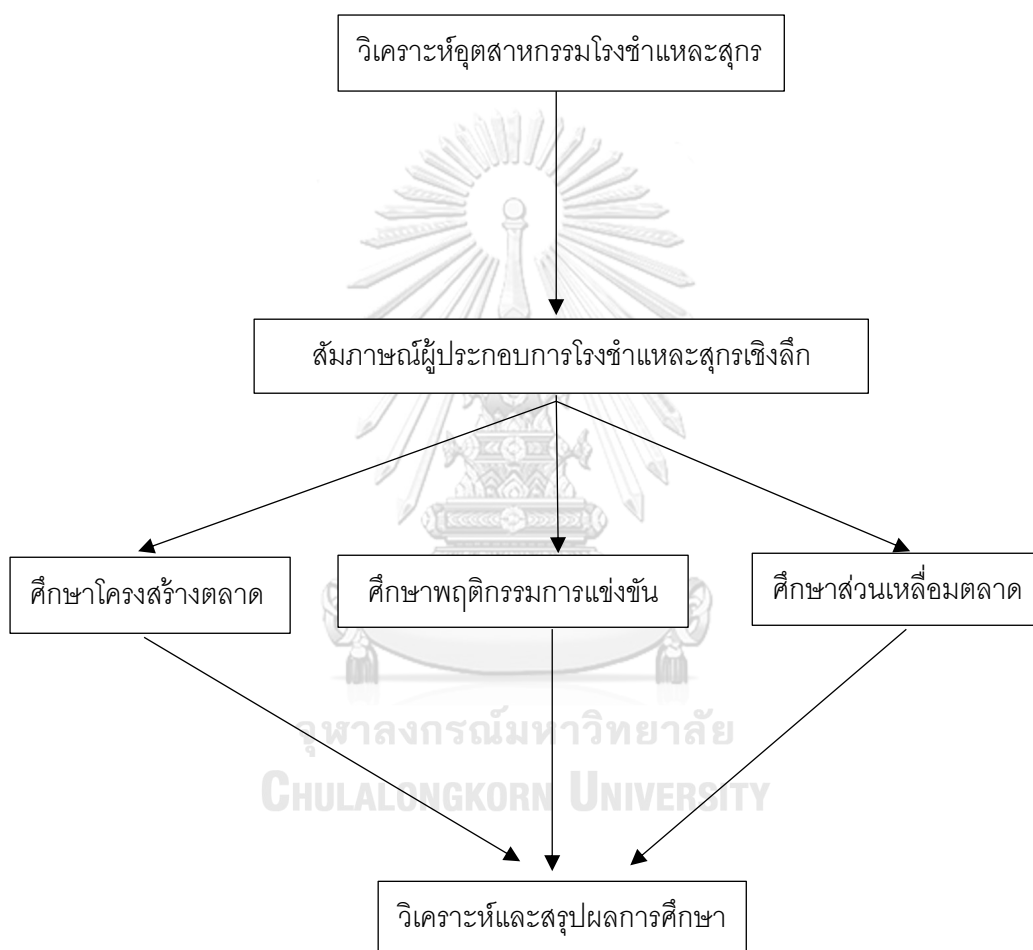

³ 7Ps คือ แนวคิดที่นักการตลาดใช้ในการวิเคราะห์กลยุทธ์ทางการตลาด Product คือ สินค้าและบริการของธุรกิจ Price คือ การตั้งราคาสินค้าหรือบริการของธุรกิจ Promotion คือ วิธีการส่งเสริมการขายของธุรกิจ Place คือ ช่องทางในการให้ขายและให้บริการ People คือ การจัดการเกี่ยวกับพนักงานหรือทรัพยากรด้านบุคคล Process คือ กระบวนการในการทำงาน และ Physical Evidence คือ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ลูกค้าที่มาใช้บริการต้องพบ
ที่มา: <https://thedigitaltips.com/blog/marketing/7p/>

2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยทำการวิเคราะห์ตลาดสุกรด้านอุปทาน (โรงชำแหละสุกร) โดยรายละเอียดวิธีการศึกษาในแต่ละขั้นตอนจะแสดงให้เห็นเป็นดังภาพที่ 14

ภาพที่ 14 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.4 วิธีการศึกษา

ในการศึกษาโครงสร้างและพฤติกรรมการแข่งขันของตลาดสุกร คือ ศึกษาด้านอุปทาน (โรงชำแหละสุกร)

ด้านอุปทาน (โรงชำแหละสุกร)

1. เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1 ศึกษาโครงสร้างตลาดและ โดยใช้ใช้ดัชนีต่าง ๆ เช่น ใช้ทฤษฎีโครงสร้างตลาด ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ (Perfectly Competitive Market) ตลาดผูกขาดสมบูรณ์ (Monopoly) ตลาดผู้ขายน้อยราย (Oligopoly) ตลาดกึ่งแข่งขันถึงผูกขาด (Monopolistic Competition) และวัดอัตราการกระจุกตัวโดยการคำนวณ Concentration Ratio (CR) ดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index (HHI) และอัตราการวัดการกระจุกตัว Comprehensive concentration Index (CCI)
2. เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 2 ศึกษาพฤติกรรมการแข่งขันทั้งทางด้านราคาและไม่ใช่ราคา โดยใช้เครื่องมือห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) วิเคราะห์อุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยและใช้ทฤษฎีแรงผลักดัน 5 ประการ (Five Force Model) ในการวิเคราะห์อุตสาหกรรมของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ทั้งในแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative method) และแบบเชิงปริมาณ (Quantitative method) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แหล่งข้อมูล
3. กลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. ขั้นตอนที่ใช้ในการศึกษา
8. สมมติฐาน

3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาเรื่องโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของตลาดโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ โรงชำแหละสุกรในประเทศไทยที่มีกำลังการผลิตสุกร 100 ตัวต่อวันขึ้นไปและผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศ โดยใช้ข้อมูลโรงชำแหละสุกรที่มีการขึ้นทะเบียนโรงชำแหละสุกรที่มีใบอนุญาต (ขจส.2) ของปี 2564 กลุ่มตัวอย่างที่พิจารณาจากข้อมูลส่วนแบ่งตลาดในแต่ละปีและกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 รายโดยทำการเลือกจากโรงชำแหละสุกรขนาดใหญ่/ขนาดกลางและขนาดเล็ก อีกทั้งใช้ทฤษฎีโครงสร้างตลาดในการวิเคราะห์โครงสร้างตลาดโรงชำแหละสุกรในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลส่วนแบ่งทางการตลาดในแต่ละปีจากกรมพัฒนาธุรกิจกระทรวงพาณิชย์ เพื่อนำมาวิเคราะห์อัตราการกระจุกตัวแต่ละประเภทของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทย

3.2 แหล่งข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ : ใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโรงชำแหละสุกรแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ข้อมูลทุติยภูมิ : ใช้ข้อมูลยอดขายจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ กรมพัฒนาธุรกิจ กระทรวงพาณิชย์ คลังข้อมูลธุรกิจและงบการเงิน โรงชำแหละสุกร สมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งประเทศไทย และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรโรงชำแหละสุกรในประเทศไทย โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเพื่อสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแบบเชิงลึก จำนวน 5 ราย โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงที่ประกอบกิจการโรงชำแหละสุกรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างอยู่ในพื้นที่ที่มีจำนวนการผลิตสุกรสูง มีจำนวนโรงชำแหละสุกรในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนรวมกันเกินครึ่ง โดยคิดเป็นร้อยละ 62.5 และศึกษาในโรงชำแหละสุกรที่ผู้ประกอบการให้ความอนุเคราะห์ในการขอเข้าสัมภาษณ์ อีกทั้งผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะการให้บริการแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวจึงเหมาะสมในการเป็นตัวแทนอุตสาหกรรม โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดโรงชำแหละสุกรตามกำลังการผลิต ดังนี้

1. กำลังการผลิต 100 ตัวต่อวันขึ้นไปแต่ไม่ถึง 200 ตัวต่อวัน คือ โรงชำแหละสุกรขนาดเล็ก
2. กำลังการผลิต 200 ตัวต่อวันขึ้นไปแต่ไม่ถึง 300 ตัวต่อวัน คือ โรงชำแหละสุกรขนาดกลาง
3. กำลังการผลิต 300 ตัวต่อวันขึ้นไป คือ โรงชำแหละสุกรขนาดใหญ่

3.3.1 กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

โรงชำแหละสุกรมีลักษณะการให้บริการที่แตกต่างกัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างโรงชำแหละสุกรที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างโรงชำแหละสุกรแบบครบทุกประเภท ผู้วิจัยจึงให้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็นตัวแทนอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรของประเทศไทย เนื่องจากพื้นที่ภาคเหนือ นั้นคือเป็นพื้นที่ที่มีการเลี้ยงสุกรสูง จึงทำให้มีจำนวนโรงชำแหละสุกรสูงรองลงมาจากภาคกลาง ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาในกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว โดยแบ่งประเภทโรงชำแหละสุกร ดังนี้

ประเภทที่ 1 โรงชำแหละสุกรประเภทให้บริการชำแหละเพียงอย่างเดียว

1. บริษัท จิตรุ่งเรือง จำกัด (โรงชำแหละสุกรของเอกชน ขนาดกลาง)
2. บริษัท ทัพตะวัน 2018 ฟู้ดส์ จำกัด (โรงชำแหละสุกรของเอกชน ขนาดกลาง)

ประเภทที่ 2 โรงชำแหละสุกรประเภทให้บริการเกษตรกรทั่วไป

1. สหกรณ์ ผู้เลี้ยงสุกรเชียงใหม่-ลำพูน จำกัด (ขนาดเล็ก)

ประเภทที่ 3 โรงชำแหละสุกรประเภทครบวงจร

1. บริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด (โรงชำแหละสุกรของเอกชน มีทุกขนาด ขนาดเล็ก, ขนาดกลางและขนาดใหญ่)
2. บริษัท ชัยพัฒนาฟาร์ม จำกัด (โรงชำแหละสุกรของเอกชน ขนาดกลาง)

ในการคัดเลือกโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยจากส่วนแบ่งทางการตลาดในแต่ละปีเพื่อใช้ในการคำนวณอัตราการแข่งขันในแต่ละประเภท อีกทั้งคำนวณส่วนเหลือการตลาดระหว่างโรงชำแหละสุกรขนาดใหญ่/ขนาดกลาง และขนาดเล็ก จากการใช้ข้อมูลต้นทุนที่ได้จากการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ประกอบการมาทำการคำนวณ

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิเคราะห์โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของตลาดโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยใช้เครื่องมือในการวิจัย 2 ส่วน ดังนี้

3.4.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ โดยใช้ในการถามผู้ประกอบการอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกร โดยออกแบบสัมภาษณ์ (ภาคผนวก) ตามทฤษฎี Five Force Model เพื่อหาข้อคิดเห็นเรื่องพฤติกรรมการแข่งขัน อุปสรรคในการประกอบกิจการและข้อเสนอแนะในการประกอบกิจการอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกร วิเคราะห์ภาพรวมอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยด้วยเครื่องมือ Value Chain และวิเคราะห์ตัวแทนของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรด้วยเครื่องมือ Five Force Model

3.4.2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method)

เครื่องมือที่ใช้ในการคำนวณอัตราการแข่งขันคือ CR4 , HHI และ CCI โดยสูตรที่ใช้ในการคำนวณอัตราการแข่งขันประกอบด้วยข้อมูลส่วนแบ่งตลาด ซึ่งผู้วิจัยใช้ข้อมูลรายได้หลักจากกรมพัฒนาธุรกิจ กระทรวงพาณิชย์ มาคำนวณหาส่วนแบ่งตลาด เพื่อนำมาใช้ในการคำนวณอัตราการแข่งขันในแต่ละประเภท อีกทั้งใช้ข้อมูลต้นทุนจากการสัมภาษณ์คำนวณส่วนเหลือการตลาดระหว่างอุตสาหกรรมแต่ละขนาด

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาโครงสร้างตลาดของโรงชำแหละสุกร ผู้วิจัยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโรงชำแหละสุกรขนาดกลางและขนาดเล็ก 5 ราย ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 ส่วน คือ กลุ่มตัวอย่างที่พิจารณาจากข้อมูลส่วนแบ่งตลาดในแต่ละปี (ปี พ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2564) จำนวน 5 ปี และกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยทำการเลือกจากโรงชำแหละสุกรขนาดกลางและโรงชำแหละสุกรขนาดเล็ก รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 5 ราย แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างโรงชำแหละสุกรที่พิจารณาตามส่วนแบ่งตลาด ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลยอดขายของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกร เพื่อนำมาวิเคราะห์พฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกร คือ ใช้ข้อมูลส่วนแบ่งทางการตลาดจากการ

คำนวณรายได้หลักโดยใช้ข้อมูลจากกรมพัฒนาธุรกิจ กระทรวงพาณิชย์มาวิเคราะห์อัตราการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรของประเทศไทย เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์อัตราการกระจุกตัว CR_4 , HHI และ CCI

- ตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกโรงฆ่าและสุกรที่เป็นโรงฆ่าและสุกรขนาดกลางและขนาดเล็ก เพื่อนำข้อมูลต้นทุนที่ได้จากการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ประกอบการ นำมาวิเคราะห์ส่วนเหลือมตลาดที่แตกต่างกันระหว่างผู้ประกอบการขนาดใหญ่/ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Method) และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method)

3.6.1 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Method)

การวิเคราะห์เชิงพรรณนาจะอธิบายเพื่อให้เห็นถึงลักษณะโครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรของประเทศไทยโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างตลาด (Market Structure) และวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) และวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนโดยใช้เครื่องมือแรงผลักดัน 5 ประการ (Five Force Model) ในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ นอกจากนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์พฤติกรรมการแข่งขันทางด้านราคาและไม่ใช้ราคาของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในพื้นที่ภาคเหนือ โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ประกอบการ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์จากทฤษฎี Five Force Model โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) และสรุปผล

3.6.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method)

การวิเคราะห์เชิงปริมาณใช้การคำนวณอัตราการกระจุกตัว CR HHI และ CCI ในการวิเคราะห์การกระจุกตัวของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรของประเทศไทย วิเคราะห์พฤติกรรมการแข่งขันทางการตลาดของผู้ประกอบการและคำนวณส่วนเหลือมตลาดระหว่างโรงฆ่าและสุกรขนาดใหญ่/ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

3.7 ขั้นตอนที่ใช้ในการศึกษา

3.7.1 ศึกษาโครงสร้างตลาดโรงชำแหละสุกรของประเทศไทย

การศึกษาด้านโครงสร้างตลาดของโรงชำแหละสุกรนั้น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแบบเชิงลึกและนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์โครงสร้างตลาดด้วยทฤษฎีโครงสร้างตลาดและวิเคราะห์การกระจุกตัวของอุตสาหกรรมว่าในอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรของประเทศไทยนั้นมีการกระจุกตัวอย่างไร ด้วยวิธีการคำนวณหาอัตราการกระจุกตัว CR4 , HHI และ CCI

3.7.2 ศึกษาพฤติกรรมการแข่งขันทั้งด้านราคาและไม่ใช้ราคา

การศึกษาพฤติกรรมการแข่งขันนั้น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามทฤษฎี Five Force Model เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์การแข่งขันในอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรของภาคเหนือและนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณในด้านราคาเพื่อตอบคำถามเรื่องพฤติกรรมการแข่งขันด้านราคาและไม่ใช้ราคามีผลต่อธุรกิจบริการชำแหละสุกร

3.7.3 วิเคราะห์กลยุทธ์ทางการตลาด

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์กลยุทธ์ที่ใช้ในการแข่งขัน โดยนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ภาพรวมอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรด้วยเครื่องมือ Value Chain และใช้ทฤษฎี Five Force Model ในการวิเคราะห์ตัวแทนอุตสาหกรรมในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยและวิเคราะห์ส่วนเหลือมตลาดจากการพิจารณาความแตกต่างระหว่างผู้ประกอบการขนาดใหญ่/ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

3.8 สมมติฐาน

1. อุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกร มีลักษณะโครงสร้างตลาดแบบผู้ขายน้อยราย
2. อุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกร มีพฤติกรรมการแข่งขันไม่ใช้ราคาเป็นกลยุทธ์หลัก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของโรงชำแหละสุกร ทั้งทางด้านราคาและไม่ใช่ราคาเป็นกลยุทธ์หลัก และวิเคราะห์ส่วนเหลื่อมตลาดที่แตกต่างกันระหว่างผู้ประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดย่อย ซึ่งในการวิเคราะห์โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยใช้เครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาแบ่งออกเป็น 5 หัวข้อ ดังนี้

หัวข้อ 4.1 วิเคราะห์โครงสร้างตลาดของโรงชำแหละสุกรในประเทศไทย โดยผู้วิจัยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากกรมพัฒนาธุรกิจ กระทรวงพาณิชย์

หัวข้อ 4.2 วิเคราะห์พฤติกรรมการแข่งขันของโรงชำแหละสุกรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนทั้งทางด้านราคาและไม่ใช่ราคา โดยผู้วิจัยใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแบบเชิงลึก

หัวข้อ 4.3 วิเคราะห์ส่วนเหลื่อมตลาดที่แตกต่างกันระหว่างโรงชำแหละสุกรขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยผู้วิจัยใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแบบเชิงลึกนารายได้หลักของผู้ประกอบการมาคำนวณส่วนเหลื่อมตลาดเพื่อวิเคราะห์ส่วนเหลื่อมตลาดเชิงลึก

หัวข้อ 4.4 วิเคราะห์ภาพรวมอุตสาหกรรมด้วยข้อมูลเครื่องมือ Value Chain โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

หัวข้อ 4.5 วิเคราะห์ตัวแทนอุตสาหกรรมด้วยข้อมูลเครื่องมือ Five Force Model โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเชิงลึก

4.1 โครงสร้างตลาดของโรงชำแหละสุกรในประเทศไทย

การศึกษาโครงสร้างตลาดของโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยและพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลรายได้ของผู้ประกอบการโรงชำแหละสุกรจากกรมพัฒนาธุรกิจ กระทรวงพาณิชย์มาใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างตลาดและในการศึกษาพฤติกรรมการแข่งขันของโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยผู้วิจัยใช้วิธีคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ Concentration Ratio หรือ CR คำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI และใช้การคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ (Comprehensive Concentration Index : CCI) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 จำนวนผู้ผลิตในตลาดและการกระจุกตัว

การวิเคราะห์โครงสร้างตลาด จะต้องพิจารณาถึงจำนวนหน่วยผลิตในตลาด การกระจุกตัว ความแตกต่างของสินค้าและบริการที่เสนอขาย และความยากง่ายในการเข้าสู่ตลาด ซึ่งจำนวนผู้ผลิตในตลาดที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพบว่าโรงชำแหละสุกรสามารถแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.1) โรงชำแหละสุกรที่ให้บริการชำแหละสุกรเพียงอย่างเดียว

โรงชำแหละสุกรที่ให้บริการชำแหละสุกรเพียงอย่างเดียว ส่วนใหญ่จะเป็นโรงชำแหละสุกรที่ทำสัญญากับบริษัทคู่ค้ารายใหญ่ ซึ่งโรงชำแหละสุกรจะไม่สามารถให้บริการชำแหละสุกรจากแหล่งอื่นได้ เกษตรกรรายอื่นไม่สามารถเข้าใช้บริการได้ หากไม่ได้นัดหมายล่วงหน้า (Walk – in) เนื่องจากโรงชำแหละสุกรและบริษัทคู่ค้าเห็นว่าหากนำสุกรจากแหล่งอื่นมาชำแหละจะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น ไม่สามารถตรวจสอบที่มาของสุกรได้ สุกรจากฟาร์มอื่นอาจมีเชื้อโรค ไม่ได้รับการดูแลที่มาตรฐาน และจะส่งผลกระทบต่อเนื้อสุกรของตน ซึ่งโรงชำแหละสุกรประเภทนี้พบในจำนวนไม่มาก

1.2) โรงชำแหละสุกรที่ให้บริการเกษตรกรทั่วไป

โรงชำแหละสุกรที่ให้บริการเกษตรกรทั่วไป หรือเกษตรกรสามารถเข้าใช้บริการได้โดยไม่ต้องนัดหมายล่วงหน้า (Walk-in) ส่วนใหญ่จะเป็นโรงชำแหละสุกรที่เป็นของเทศบาลและสหกรณ์ ซึ่งจากที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ประธานสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร เชียงใหม่-ลำพูน พบว่าสหกรณ์เปิดรับชำแหละสุกรให้กับเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ ซึ่งเกษตรกรทุกท่านสามารถเข้าร่วมเป็นสมาชิกได้ อีกทั้งยังสะดวกสบายต่อการติดต่อเข้าชำแหละ นอกจากนี้โรงชำแหละของเทศบาลสามารถพบได้ในหลายเทศบาล และสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเชียงใหม่-ลำพูนยังเปิดโอกาสให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรนำสุกรมาชำแหละ โดยสหกรณ์จะมีการรับซื้อเนื้อสุกรคืนอีกด้วย

1.3) โรงชำแหละสุกรครบวงจร (มีร้านจำหน่ายเนื้อสุกรติดแบรนด์ของตนเอง)

โรงชำแหละสุกรที่ให้บริการแบบครบวงจรจะมีลักษณะมีฟาร์มสุกรเป็นของตนเอง และนำสุกรของตนเข้าชำแหละในโรงชำแหละสุกรของตนเอง และกระจายเนื้อสุกรไปตามร้าน โดยในบางโรงชำแหละจะรับซื้อสุกรจากเกษตรกรและนำเนื้อสุกรที่ชำแหละมาจำหน่ายในร้านค้าของตนอีกด้วย ซึ่งถือว่าเป็นโรงชำแหละสุกรแบบครบวงจร ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการโรงชำแหละสุกรประเภทนี้จะค่อนข้างมีเงินทุนพอสมควร เนื่องจากในการก่อตั้งโรงชำแหละสุกรต้องใช้งบลงทุนสูง อีกทั้งยังมีฟาร์มสุกรและร้านจำหน่ายเนื้อสุกร และสามารถพบโรงชำแหละสุกรแบบครบวงจรไม่มาก แต่ส่วนใหญ่จะพบร้านจำหน่ายเนื้อสุกรติดแบรนด์มากกว่า

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโรงชำแหละสุกรของภาคเหนือในประเทศไทยพบว่า อุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในภาคเหนือมีผู้ประกอบการทั้งหมด 16 โรง และแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2 ดังต่อไปนี้

จังหวัดเชียงราย มีโรงชำแหละสุกรของเทศบาลจำนวน 2 โรง และโรงชำแหละสุกรของเอกชนจำนวน 1 โรง คิดเป็นร้อยละ 18.75

จังหวัดเชียงใหม่ มีโรงชำแหละสุกรของเทศบาลจำนวน 1 โรง และโรงชำแหละสุกรของเอกชนจำนวน 5 โรง คิดเป็นร้อยละ 37.5

จังหวัดน่าน มีโรงชำแหละสุกรของเทศบาลจำนวน 1 โรง และไม่มีโรงชำแหละสุกรของเอกชน คิดเป็นร้อยละ 6.25

จังหวัดแพร่ มีโรงชำแหละสุกรของเทศบาลจำนวน 1 โรง และไม่มีโรงชำแหละสุกรของเอกชน คิดเป็นร้อยละ 6.25

จังหวัดลำปาง มีโรงชำแหละสุกรของเทศบาลจำนวน 1 โรง และไม่มีโรงชำแหละสุกรของเอกชน คิดเป็นร้อยละ 6.25

จังหวัดลำพูน ไม่มีโรงชำแหละสุกรของเทศบาล เป็นโรงชำแหละสุกรของเอกชนจำนวน 3 โรงและเป็นสหกรณ์ 1 โรง คิดเป็นร้อยละ 25

ตารางที่ 2 จำนวนโรงฆ่าและสุกรและสัดส่วนจำนวนโรงฆ่าและสุกรภาคเหนือ 16 โรง ที่มีจำนวนกำลังการผลิต 100 ตัวต่อวันขึ้นไป (รวมโรงฆ่าและสุกรเทศบาล สหกรณ์ และเอกชน)

จังหวัด	โรงฆ่าและสุกร	ประเภทโรงฆ่าและสุกร	กำลังการผลิต	ขนาดโรงฆ่าและสุกร	ร้อยละ
เชียงใหม่	โรงงานแปรรูปสุกรแม่ใจ	ครบวงจร	480	ขนาดใหญ่	37.5
	บริษัท จิตรุ่งเรืองกรุ๊ป จำกัด	ให้บริการฆ่าและเพียงอย่างเดียว	200	ขนาดกลาง	
	บริษัท ชัยพัฒนาฟาร์ม จำกัด	ครบวงจร	200	ขนาดกลาง	
	บริษัท วีทีเอฟ กรุ๊ป (๑๙๗๓) จำกัด สาขา ๔	ครบวงจร	500	ขนาดใหญ่	
	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลไชยปราการ	ให้บริการฆ่าและเพียงอย่างเดียว	120	ขนาดเล็ก	
	โรงฆ่าสัตว์ บริษัท เชียงใหม่กิงมงคล จำกัด	ให้บริการฆ่าและเพียงอย่างเดียว	600	ขนาดใหญ่	
ลำพูน	บริษัท เอ็ม เอส ที อินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด	ครบวงจร	500	ขนาดใหญ่	25
	บริษัท ทัพตะวัน 2018 ฟู้ดส์ จำกัด	ให้บริการฆ่าและเพียงอย่างเดียว	240	ขนาดกลาง	
	บริษัท เอ็ม ที อินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด	ครบวงจร	108	ขนาดเล็ก	
	โรงฆ่าสัตว์สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรเชียงใหม่ลำพูน จำกัด	ให้บริการเกษตรกรรมทั่วไป	100	ขนาดเล็ก	
รวม	โรงฆ่าและสุกรทั้งหมด 9 โรง				62.5

ที่มา : (สำนักงานพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์, 2564)

หมายเหตุ : ข้อมูลประเภทโรงฆ่าและสุกรและขนาดโรงฆ่าและสุกรมาจากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย

โรงฆ่าและสุกรที่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูนมีจำนวนรวมกันเกินครึ่งหนึ่ง (ประมาณร้อยละ 62.5) ของจำนวนโรงฆ่าและสุกรภาคเหนือทั้งหมดที่ศึกษาตามขอบเขตที่กำหนด และในการศึกษาคั้งนี้จะทำการวัดระดับอัตราการกระจุกตัวของโรงฆ่าและสุกรที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุด 4 รายแรกของประเทศไทยโดยใช้การคำนวณอัตราการกระจุกตัว Concentration Ratio ที่ 4 โรง (CR_4)

4.1.2 การวิเคราะห์การกระจุกตัวของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในประเทศไทยและพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน

ในการวิเคราะห์โครงสร้างตลาดอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรใช้ทฤษฎีการกระจุกตัว CR เปรียบเทียบระหว่างดัชนี HHI และดัชนี CCI โดยลำดับการวิเคราะห์โครงสร้างตลาด คือ วิเคราะห์โครงสร้างตลาดในประเทศไทยและวิเคราะห์โครงสร้างตลาดพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนตามลำดับ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการคำนวณอัตราการแข่งขันของแต่ละประเภทของโรงชำแหละสุกรในประเทศไทย

ตารางที่ 3 ผลการคำนวณอัตราการแข่งขันประเภทต่างๆ ของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทย ตั้งแต่ปีพ.ศ.2560 - 2564

ปี	2560	2561	2562	2563	2564
CR4	79.78	76.28	76.08	75.95	77.65
HHI	0.30	0.28	0.28	0.25	0.27
CCI	0.58	0.56	0.56	0.54	0.56
1/n	0.04	0.03	0.03	0.03	0.03

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

ผลการวิเคราะห์การคำนวณหาอัตราการแข่งขันในแต่ละประเภท พบว่า ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2564 ค่าอัตราการแข่งขัน Concentration Ratio หรือ CR4 อุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยนั้นมีแนวโน้มมีลักษณะโครงสร้างตลาดแบบผูกขาด แต่อัตราการแข่งขัน CR4 มีแนวโน้มลดลง ซึ่งหมายความว่าในอนาคตอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรอาจมีการแข่งขันต่ำลงหรือมีการแข่งขันสูงขึ้น โดยจากการคำนวณค่า HHI พบว่า ค่าอัตราการแข่งขันค่า HHI เมื่อเทียบกับค่าต่ำสุด ($\frac{1}{n}$) มีค่าแตกต่างจากค่าต่ำสุดค่อนข้างมาก ค่า HHI ในแต่ละปียังมีค่ามากกว่า 0.18 แสดงว่าอุตสาหกรรมมีการแข่งขันมากหรืออุตสาหกรรมมีการแข่งขันน้อยและเมื่อทำการวิเคราะห์ CCI โดยใช้เกณฑ์พิจารณาค่าอัตราการแข่งขันเช่นเดียวกับ HHI ทำให้สรุปผลได้ว่าค่า CCI ที่ได้จากการคำนวณให้ค่าแตกต่างจากค่าต่ำสุดพอสมควร จึงทำให้อธิบายได้ว่าอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยมีแนวโน้มการผูกขาดของอุตสาหกรรมในระดับหนึ่ง ถึงแม้ว่าอาจจะมีการปรับเปลี่ยนลำดับหน่วยธุรกิจ แต่ผู้ประกอบการรายใหญ่ก็ยังคงสามารถครองส่วนแบ่งตลาดไปได้มากพอสมควร ซึ่งจากการที่ผู้ประกอบการรายใหญ่ครองส่วนแบ่งตลาดไปมากจึงทำให้ผู้ประกอบการรายย่อยบางรายหลุดออกจากตลาดไป

2 สรุปผลการคำนวณอัตรการกระจุกตัวแต่ละประเภทของโรงชำแหละสุกรในจังหวัดเชียงใหม่ และลำพูน

ตารางที่ 4 ผลการคำนวณอัตรการกระจุกตัวประเภทต่างๆ ของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรใน
จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ตั้งแต่ปีพ.ศ.2560 – 2564

ปี	2560	2561	2562	2563	2564
CR4	100	99.92	98.88	98.74	98.71
HHI	0.62	0.43	0.35	0.37	0.39
CCI	0.85	0.77	0.70	0.72	0.71
1/n	0.33	0.20	0.14	0.14	0.14

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

จากการคำนวณค่าอัตรการกระจุกตัวในแต่ละประเภท พบว่าค่าอัตรการกระจุกตัว CR4 ในแต่ละปีมีค่าสูง นั่นคืออุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนมีการกระจุกตัวมาก ซึ่งอธิบายได้ว่ามีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาดหรือมีการแข่งขันในอุตสาหกรรมน้อย โดยในการคำนวณอัตรการกระจุกตัว HHI พบว่าในแต่ละปีมีค่ามากกว่า 0.18 แสดงว่าอุตสาหกรรมมีการกระจุกตัวมาก และจากการคำนวณอัตรการกระจุกตัว CCI โดยใช้เกณฑ์พิจารณาเช่นเดียวกับ HHI ทำให้สรุปผลได้ว่าค่า CCI ที่ได้จากการคำนวณให้ค่าแตกต่างจากค่าต่ำสุดพอสมควร นั่นคือ ค่า CCI ที่คำนวณได้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.71 – 1 หมายความว่า ผู้นำตลาดมีอิทธิพลต่อตลาดสูง ดังนั้น อุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนมีการกระจุกตัวมาก ซึ่งค่าอัตรการกระจุกตัวที่คำนวณได้ทั้ง CR4 , HHI และ CCI ให้ผลสรุปที่สอดคล้องกันทั้งหมด

นอกจากนี้จากจำนวนจำนวนผู้ผลิตในตลาดและการกระจุกตัวทำให้ทราบว่าอุตสาหกรรมมีลักษณะโครงสร้างตลาดเป็นลักษณะใดแล้วต้องพิจารณาปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ความแตกต่างของสินค้าและบริการ ซึ่งจะทำให้สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมได้ ดังนี้

4.1.3 ความแตกต่างของสินค้าและบริการ

การศึกษาโครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรจึงต้องพิจารณาถึงความแตกต่างของการบริการ (Product Differentiated) ว่าอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรมีความเหมือนหรือแตกต่างกันด้านใดบ้าง โดยความแตกต่างที่เกิดขึ้นมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของลูกค้าสามารถแสดงรายละเอียดการวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพบว่าการให้บริการชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือสามารถแบ่งประเภทโรงชำแหละสุกรได้ 3 ประเภท คือโรงชำแหละสุกรที่รับบริการชำแหละสุกรเพียงอย่างเดียว โรงชำแหละสุกรที่รับบริการชำแหละสุกรให้เกษตรกรทั่วไป และโรงชำแหละสุกรที่มีลักษณะแบบครบวงจร ซึ่งมีลักษณะการบริการที่แตกต่างกัน แต่จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการได้กล่าวว่า โรงชำแหละสุกรที่ไม่มีฟาร์มเป็นของตนเองหรือโรงชำแหละสุกรที่รับชำแหละสุกรเพียงอย่างเดียวจะอยู่ในตลาดการแข่งขันได้ยาก และให้เหตุผลว่าถ้าเกิดเหตุการณ์ที่ไม่มีสุกรจำหน่ายหรือบริษัทคู่ค้ายกเลิกสัญญาไปทางโรงชำแหละสุกรจะไปต่อไม่ได้ แต่ในทางกลับกันหากผู้ประกอบการมีฟาร์มเป็นของตนเองและมีร้านจำหน่ายเนื้อสุกร จะทำให้สามารถแข่งขันอยู่ในตลาดได้ง่าย

ดังนั้นการสร้างความแตกต่างของการบริการในอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรถือเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่สามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยผู้ประกอบการต้องสร้างจุดเด่นของโรงชำแหละสุกรของตน เพื่อเป็นสิ่งดึงดูดให้ลูกค้าหันมาใช้บริการ นอกจากนี้ปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดโครงสร้างตลาดอีกหนึ่งปัจจัย คือ อุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด

4.1.4 อุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด

ความยากหรือง่ายในการเข้าออกตลาด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพบว่าข้อจำกัดด้านกฎหมายและข้อจำกัดด้านต้นทุนในการประกอบกิจการเป็นอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดมากที่สุด ได้แก่

4.1 ข้อจำกัดด้านกฎหมาย (Legal Barrier)

ในปัจจุบันการขออนุญาตประกอบกิจการโรงชำแหละสุกรต้องประกอบด้วยใบอนุญาตหลายส่วน เช่น ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงชำแหละสุกร ใบอนุญาตก่อสร้างโรงชำแหละสุกร การทำประชาพิจารณ์ เป็นต้น นอกจากนี้กฎกระทรวงการประกอบกิจการฆ่าสัตว์ พ.ศ. 2564 ในหัวข้อ

โครงสร้างภายในอาคารโรงฆ่าสัตว์ยังมีข้อกำหนดยุ่งยาก เช่น ทำมมโคงม่น ซึ่งผู้ประกอบการให้ความเห็นว่าในแต่ละขั้นตอนดำเนินการซ้ำซ้อน มีความยุ่งยากและซับซ้อน อีกทั้งใช้เงินทุนค่อนข้างสูงในการปรับปรุงโครงสร้างเพื่อจะทำให้โรงฆ่าและสุกรเป็นไปตามมาตรฐานต่างๆ ที่ทางภาครัฐกำหนด จึงทำให้เป็นข้ออุปสรรคและข้อจำกัดด้านกฎหมายในการเข้ามาในอุตสาหกรรมนี้

4.2 อุปสรรคด้านต้นทุนในการประกอบการ (Cost Barrier)

ส่วนใหญ่บริษัทคู่ค้าจะให้ความสำคัญกับโรงฆ่าและสุกรที่สามารถจัดเก็บซากสุกรในปริมาณมากเป็นอันดับแรก ซึ่งโรงฆ่าและสุกรที่กล่าวมาข้างต้นจะเป็นโรงฆ่าและสุกรขนาดใหญ่และมีเงินในการลงทุนค่อนข้างสูงจึงทำให้มีโอกาสมากกว่าโรงฆ่าและสุกรขนาดเล็กและขนาดกลาง โรงฆ่าและสุกรใดที่มีเงินทุนสูงก็ทำให้มีโอกาสในการปรับปรุงโรงฆ่าและให้เป็นไปตามมาตรฐานของรัฐ ในขณะที่โรงฆ่าและสุกรที่มีเงินทุนน้อยไม่ได้รับโอกาสด้านนั้น จึงทำให้ต้นทุนในการประกอบกิจการโรงฆ่าและสุกรจึงเป็นข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาด

สรุปได้ว่า จากการพิจารณาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดโครงสร้างตลาดทั้ง 3 ประการ คือ จำนวนผู้ผลิตในตลาดและการกระจุกตัว ความแตกต่างของบริการ และอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด พบว่าโครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในประเทศไทยมีลักษณะตลาดผู้ขายน้อยราย (Oligopoly) คือ มีจำนวนผู้ให้บริการน้อยราย ลักษณะการบริการคล้ายคลึงกันมาก (Identical Product) แต่สามารถทดแทนกันได้ (Difference Product) อีกทั้งการเข้ามาในอุตสาหกรรมเป็นไปได้ค่อนข้างยากอีกด้วย

ในหัวข้อ 4.2 – 4.5 เป็นการวิเคราะห์พฤติกรรมการแข่งขันอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน วิเคราะห์ภาพรวมอุตสาหกรรมด้วยเครื่องมือห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) และวิเคราะห์ตัวแทนอุตสาหกรรมด้วยเครื่องมือแรงผลักดัน 5 ประการ (Five Force Model) ซึ่งนำข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเชิงลึกมาวิเคราะห์ได้ดังนี้

4.2 พฤติกรรมการแข่งขันของโรงฆ่าและสุกรในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน

4.2.1 พฤติกรรมการแข่งขันด้านราคา

หากเป็นโรงฆ่าและสุกรทำสัญญากับบริษัทคู่ค้าส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีการแข่งขันด้านราคา เนื่องจากลูกค้าที่นำสุกรเข้าฆ่าและส่วนใหญ่คำนึงถึงคุณภาพเนื้อสุกรมากกว่าราคาค่าบริการ ราคาค่าบริการส่วนใหญ่จะอิงตามราคาตลาด แต่ในบางโรงฆ่าและสุกรอาจมีการตั้งราคาค่าบริการต่ำกว่าปกติหรืออาจมีข้อตกลงบางอย่างที่ไม่เป็นธรรมเพื่อลดราคาให้บริษัทคู่ค้าเข้ามาใช้บริการฆ่าและ เช่น โรงฆ่าและสุกรแบกรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของบริษัทคู่ค้า (Tax) คู่ค้าไม่ปฏิบัติตามสัญญาที่ระบุนำสุกรเข้าฆ่าและในจำนวนไม่มากพอทำให้โรงฆ่าและสุกรต้องแบกรับภาระต้นทุนค่าใช้จ่ายในแต่ละวันเท่าเดิมแต่จำนวนสุกรที่เข้าฆ่าและน้อยลง นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการให้

ความเห็นว่ เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรบางรายยังคงเลือกใช้บริการโรงชำแหละสุกรที่ไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากโรงชำแหละสุกรที่ไม่ได้มาตรฐานลดต้นทุนการผลิตทำให้ราคาค่าบริการชำแหละถูกกว่าโรงชำแหละที่ได้มาตรฐาน จึงทำให้โรงชำแหละสุกรบางโรงที่ทำถูกระเบียบมาโดยตลอดเสียเปรียบ ไม่สามารถแข่งขันด้านราคาได้หลุดออกจากตลาดไปในที่สุด ดังนั้นการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการแข่งขันของโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยนั้นไม่ค่อยมีพฤติกรรมการแข่งขันด้านราคา มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ใช้ราคาต่ำกว่ำเป็นจุดดึงดูดลูกค้า แต่โรงชำแหละสุกรในประเทศไทยส่วนใหญ่นั้นใช้วิธีกลยุทธ์การแข่งขันด้านที่ไม่ใช่ราคาแทนเพื่อรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดของตนเองให้ได้มากที่สุด

4.2.2 พฤติกรรมการแข่งขันด้านไม่ใช่ราคา

พฤติกรรมการแข่งขันที่ไม่ใช่ราคาเป็นอีกกลยุทธ์ที่ผู้ประกอบการโรงชำแหละสุกรส่วนใหญ่ใช้ในการดำเนินธุรกิจโรงชำแหละสุกร จากการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ผู้ประกอบการทั้ง 5 ราย พบว่าพฤติกรรมการแข่งขันไม่ใช่ราคาประกอบด้วย

1. การสร้างความแตกต่างในตัวผลิตภัณฑ์ (Differentiated Product)

ชำแหละเนื้อสุกรอย่างมีคุณภาพ เช่น หัวไม่แตก กระดูกไม่หัก ไม่มีการสับเปลี่ยนหัวสุกร เครื่องใน และตัวสุกร สะอาด มีบริการตัดแต่งเนื้อสุกรได้อย่างสวยงาม มีบริการห้องเย็น มีพื้นที่รองรับซากสุกรจำนวนมาก มีการปรับปรุงโครงสร้างโรงงานอยู่เสมอ มีเครื่องจักรที่ทันสมัย มีแรงงานที่มีความชำนาญในการใช้อุปกรณ์ต่างๆอย่างเชี่ยวชาญ เป็นโรงงานที่ได้มาตรฐาน เป็นโรงงานที่ได้รับการรับรอง GMP

2. ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)

หากเป็นโรงชำแหละสุกรที่มีรูปแบบการรับจ้างชำแหละเพียงอย่างเดียวจะไม่มีช่องทางการจัดจำหน่าย แต่จะมีเส้นสายทางธุรกิจ (Connection) หรือเพื่อนร่วมงานจึงทำให้มีสุกรเข้าชำแหละ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโรงชำแหละสุกรพบว่าก่อนที่ผู้ประกอบการจะมาทำธุรกิจโรงชำแหละสุกร จะเคยทำธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับสุกร เช่น เคยมีฟาร์มสุกรมาก่อน เคยมีธุรกิจจำหน่ายอาหารสัตว์ เคยจำหน่ายเนื้อสุกร หรือเคยเข้าร่วมประชุมกับกรมปศุสัตว์ ในขณะนั้นยังไม่มีโรงชำแหละที่ถูกสุขลักษณะอนามัยและปลอดภัยกับผู้บริโภค ภาครัฐจึงมีนโยบายมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (From farm to table) ตั้งแต่ฟาร์มถึงผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคได้บริโภคเนื้อสุกรที่ปลอดภัย จึงทำให้ผู้ประกอบการขยายกิจการและได้ก่อตั้งโรงชำแหละสุกร

3. การส่งเสริมการขาย

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการผู้วิจัยได้แบ่งประเภทโรงชำแหละสุกรโดยแบ่งตามลักษณะการให้บริการเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ในหัวข้อการส่งเสริมการขายออกเป็น 3 กรณีดังนี้

กรณีที่ 1 : โรงชำแหละสุกรที่มีการสัญญากับคู่ค้า ส่วนใหญ่จะมีรูปแบบวิธีการส่งเสริมการขายของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกร ได้แก่ เครดิตเทอม (Credit Term) คือการที่ผู้ประกอบการตกลงกับบริษัทคู่ค้า เพื่อนำสุกรเข้าชำแหละก่อนแล้วค่อยนำเงินมาจ่ายภายหลัง โดยมีระยะเวลาการขอเครดิตเทอมประมาณ 15 วัน

กรณีที่ 2 : โรงชำแหละสุกรที่รับจ้างชำแหละสุกรทั่วไปจะมีรูปแบบวิธีการส่งเสริมการขาย ได้แก่ การซื้อคืน เช่น โรงชำแหละบางแห่งรับชำแหละสุกรให้กับเกษตรกรและมีการซื้อเนื้อสุกรที่เกษตรกรนำมาชำแหละคืน โดยโรงชำแหละมีการตกลงกับร้านจำหน่ายเนื้อสุกรในตลาดให้รับซื้อเนื้อสุกรที่ชำแหละนั้นไป

กรณีที่ 3 : โรงชำแหละสุกรที่มีร้านจำหน่ายเนื้อสุกรติดแบรนด์เป็นของตนเอง ผู้ประกอบการโรงชำแหละสุกรประเภทนี้จะมีฟาร์มเลี้ยงสุกรเป็นของตนเอง จึงทำให้สามารถต่อยอดกิจการต่อไปได้โดยการที่เปิดร้านจำหน่ายเนื้อสุกรติดแบรนด์ทำให้เป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้าได้มากขึ้นอีกด้วย แต่ในการเปิดร้านจำหน่ายเนื้อสุกรก็มีปัจจัยหลายอย่าง อาทิเช่น ใช้เงินทุนค่อนข้างสูงในการทำการตลาดให้เป็นที่รู้จัก เป็นต้น

ดังนั้นจากการศึกษาพฤติกรรมการแข่งขันทั้งด้านราคาและไม่ใช้ราคาจะเห็นได้ว่าการแข่งขันด้านราคามีน้อย ผู้ประกอบการไม่มีอำนาจในการกำหนดราคาค่าบริการ เนื่องจากการให้บริการที่เหมือนกันสามารถทดแทนกันได้ ผู้ประกอบการจึงเน้นนโยบายที่ไม่เกี่ยวข้องกับราคา (Non-Price Policy) โดมนพัฒนาคุณภาพสินค้าและการบริการให้สูงขึ้น การพัฒนาเทคโนโลยี เช่น พัฒนาเครื่องจักรให้ทันสมัย อีกทั้งมีการปรับเปลี่ยน ปรับปรุงรูปแบบการบริการเพื่อเพิ่มมูลค่ายอดขายและสร้างแรงดึงดูดแก่ผู้มาใช้บริการ จึงสรุปได้ว่าอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในภาคเหนือให้ความสำคัญกับการแข่งขันด้านไม่ใช่ราคามากกว่าด้านราคา

4.3 ส่วนเหลือมทางการตลาดของโรงชำแหละสุกร

การคำนวณส่วนเหลือมทางการตลาดของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือ โดยใช้ข้อมูลต้นทุนที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยทำการคำนวณส่วนเหลือมตลาดตามประเภทของโรงชำแหละสุกร (ยกเว้นโรงชำแหละสุกรประเภทให้บริการอย่างเดียว ขนาดใหญ่ เนื่องจากข้อจำกัดด้านข้อมูล) ซึ่งข้อมูลต้นทุนที่นำมาใช้ในการคำนวณนั้นอาจเกิดโอกาสคลาดเคลื่อน อันเนื่องจากข้อมูลต้นทุนบางอย่างผู้ประกอบการไม่ได้เก็บข้อมูลไว้หรือข้อมูลสูญหาย ทำให้การคำนวณส่วนเหลือมตลาดในการศึกษานี้ อาจมีความคลาดเคลื่อนไปเล็กน้อย โดย

รายละเอียดการคำนวณจะแสดงตัวอย่างการคำนวณของตัวแทนโรงชำแหละสุกรแต่ละประเภทในปีพ.ศ. 2564 โดยรายละเอียดการคำนวณส่วนเหลื่อมตลาดโรงชำแหละสุกรแต่ละประเภทใน ตารางที่ 5 – ตารางที่ 8

ผลการคำนวณส่วนเหลื่อมตลาดโรงชำแหละสุกรในภาคเหนือประเภทให้บริการอย่างเดียว พบว่า โรงชำแหละสุกรประเภทให้บริการเพียงอย่างเดียวที่มีขนาดกลาง ส่วนเหลื่อมตลาดมีค่าร้อยละ 77.25 ซึ่งหมายความว่าใช้ต้นทุนในการให้บริการต่ำกว่าโรงชำแหละสุกรประเภทให้บริการเพียงอย่างเดียวที่มีขนาดเล็ก ในขณะที่โรงชำแหละสุกรประเภทให้บริการชำแหละเพียงอย่างเดียวที่มีขนาดเล็ก ค่าส่วนเหลื่อมตลาดที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 13.07 เนื่องจากโรงชำแหละสุกรขนาดกลางมีการใช้เครื่องจักรที่ทันสมัยกว่าแทนการใช้แรงงานจึงทำให้มีต้นทุนต่ำกว่า คุณภาพเนื้อสุกรที่ได้มีคุณภาพดีกว่า อีกทั้งเครื่องจักรที่ทันสมัยทำให้สามารถลดระยะเวลาในการผลิตหรือผลิตได้เร็วขึ้น

ผลการคำนวณส่วนเหลื่อมตลาดโรงชำแหละสุกรในภาคเหนือประเภทให้บริการเกษตรกรทั่วไป (สหกรณ์) พบว่า โรงชำแหละสุกรประเภทให้บริการเกษตรกรทั่วไปมีค่าส่วนเหลื่อมตลาดเท่ากับ ร้อยละ 61.74 แต่โรงชำแหละสุกรประเภทนี้ได้รับเงินอุดหนุนจากทางภาครัฐ ซึ่งการคำนวณส่วนเหลื่อมตลาดของโรงชำแหละสุกรประเภทนี้อาจเกิดความคลาดเคลื่อน เนื่องจากต้นทุนในการให้บริการชำแหละสุกรอาจมีค่าสูงกว่านี้ เนื่องจากสหกรณ์ได้รับการสนับสนุนเงินจากทางภาครัฐ

ผลการคำนวณส่วนเหลื่อมตลาดโรงชำแหละสุกรในภาคเหนือประเภทครบวงจร พบว่า โรงชำแหละสุกรประเภทครบวงจร ค่าส่วนเหลื่อมตลาดมีค่าร้อยละ 33.33 เนื่องจากโรงชำแหละสุกรประเภทนี้ในระยะเริ่มต้นมีการใช้เงินทุนสูงกว่าโรงชำแหละสุกรประเภทอื่น แต่ในระยะยาวโรงชำแหละสุกรประเภทนี้จะสามารถทำกำไรได้ดีกว่า เพราะมีฟาร์มเป็นของตนเอง มีโรงชำแหละสุกรเป็นของตนเอง อีกทั้งมีร้านจำหน่ายเนื้อสุกรเป็นของตนเอง ดังนั้นโรงชำแหละสุกรประเภทครบวงจรจึงสามารถแปรรูปสุกรมีชีวิตได้โดยไม่ต้องพึ่งพาสุกรจากบริษัทรายใหญ่ และจัดจำหน่ายในร้านสุกรติดแบรนด์ของตนเองต่อไป ซึ่งถือว่าการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการของตนอีกด้วย

ดังนั้นจากการคำนวณส่วนเหลื่อมตลาดแต่ละทำให้เห็นว่าหากมีเงินทุนสูง โรงชำแหละสุกรประเภทครบวงจรจึงเป็นโรงชำแหละสุกรประเภทที่น่าสนใจในการลงทุน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ประกอบการให้ความเห็นสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ว่า ในระยะยาวโรงชำแหละสุกรประเภทครบวงจรจึงเป็นตัวเลือกที่เหมาะสมในการลงทุนมากที่สุดอีกด้วย การพัฒนาเทคโนโลยีให้ทันสมัยจะทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในระยะยาวได้ดีกว่าการใช้แรงงาน นอกจากนี้การคำนวณส่วนเหลื่อมตลาดดังกล่าวเป็นเพียงข้อมูลต้นทุนบางส่วนเท่านั้น อาจมีความคลาดเคลื่อนและข้อจำกัดด้านข้อมูล ซึ่งหากโรงชำแหละสุกรใดที่สามารถควบคุมต้นทุนค่าใช้จ่ายได้ดีกว่าจึงหมายความว่าจะสามารถทำกำไรได้สูงขึ้นนั่นเอง

ตารางที่ 5 โรงชำแหละและสุกรที่มีสัญญาอยู่กับบริษัทคู่ค้า ซึ่งมีลักษณะรับจ้างชำแหละเพียงอย่างเดียว (ขนาดกลาง)

ประเภทโรงชำแหละสุกร	ลักษณะการให้บริการ	รายละเอียดต้นทุน	จำนวน	ราคา	จำนวนที่ เชือดต่อวัน	จำนวนเชือด ต่อเดือน (ตัว)	ต้นทุนต่อตัว	ราคาที่ถูกจ่าย	ราคาที่ถูกจ่าย- ต้นทุน	ส่วนเหลือ ตลาด	
โรงชำแหละสุกรที่มีสัญญากับ บริษัทคู่ค้า	รับจ้างชำแหละเพียงอย่างเดียว (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%)	1. ค่าแรงงาน 300 บาท จำนวน 1 วัน	100	THB 780,000.00	900	23400	THB 62.56	THB 275.00	THB 212.44	77.25%	
		2. ค่าใบอนุญาตขนย้ายสุกรข้ามเขต (แต่ละ 10 บาท)	900	THB 234,000.00							
		3. ค่าไฟฟ้ต่อเดือน	1	THB 200,000.00							
		4. ค่าพื้น	1	THB 150,000.00							
		5. ค่าเสื่อมของเครื่องจักร อุปกรณ์ ต่างๆ ค่าน้ำแข็ง ค่าแก๊ส และ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ				THB 100,000.00					
				THB 1,464,000.00							

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

ตารางที่ 6 โรงเช่าและสัญญารที่มีสัญญากับบริษัทผู้ค้า ซึ่งมีลักษณะรับจ้างเช่าและเพียงอย่างเดียว (ขนาดเล็ก)

ประเภทโรงเช่าและสัญญาร	ลักษณะการให้บริการ	รายละเอียดต้นทุน	จำนวน	ราคา	จำนวนที่ซื้อต่อวัน	จำนวนซื้อต่อเดือน (ตัว)	ต้นทุนต่อตัว	ราคาที่ถูกจ่าย	ราคาที่ถูกจ่าย-ต้นทุน	ส่วนเหลือมตลาด	
โรงเช่าและสัญญารที่มีสัญญากับบริษัทผู้ค้า ไม่สามารถรับเช่าและสัญญารภายนอกได้	ลักษณะการให้บริการ รับจ้างเช่าและเพียงอย่างเดียว (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%)	1. ค่าแรงงาน 300 บาท จำนวน 1 วัน	22	THB 171,600.00	55	1430	THB 199.93	THB 230.00	THB 30.07	13.07%	
		2. ค่าใบอนุญาตขนย้ายสกรูขามเขต (แต่ละ 10 บาท)	55	THB 14,300.00							
		3. ค่าไฟต่อเดือน	1	THB 40,000.00							
		4. ค่าพิน	1	THB 40,000.00							
		5. ค่าเสื่อมของเครื่องจักร อุปกรณ์ต่างๆ ค่าน้ำมันเชื้อ ค่าน้ำมัน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ		THB 20,000.00							
				THB 285,900.00							

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

ตารางที่ 7 โรงชำแหและสุกรที่ให้บริการเกษตรกรทั่วไป ซึ่งมีลักษณะรับจ้างชำแหและเพียงอย่างเดียว

ประเภทโรงชำแหและสุกร	ลักษณะการให้บริการ	รายละเอียดต้นทุน	จำนวน	ราคา	จำนวนที่ซื้อต่อวัน	จำนวนซื้อต่อเดือน (ตัว)	ต้นทุนต่อตัว	ราคาที่ถูกค้ำจ่าย	ราคาที่ถูกค้ำจ่าย-ต้นทุน	ส่วนเหลือตลาด	
โรงชำแหและสุกรที่บริการชำแหและสุกรในเกษตรกรทั่วไป	ลักษณะการให้บริการ รับจ้างชำแหและเพียงอย่างเดียว (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%)	1. ค่าแรงงาน 300 บาท จำนวน 1 วัน	30	THB 234,000.00	150	3900	THB 95.64	THB 250.00	THB 154.36	61.74%	
		2. ค่าใบอนุญาตขนย้ายสุกรข้ามเขต (ตัวละ 10 บาท)	150	THB 39,000.00							
		3. ค่าไฟต่อเดือน	1	THB 40,000.00							
		4. ค่าฟืน	1	THB 40,000.00							
		5. ค่าเสื่อมของเครื่องจักร อุปกรณ์ต่างๆ ค่าน้ำแข็ง ค่าแก๊ส และค่าใช้จ่ายอื่นๆ				THB 20,000.00					
				THB 373,000.00							

ที่มา : จากการค้าขายของผู้วิจัย

ตารางที่ 8 โรงชำแหและสุกรครบวงจร

ประเภทโรงชำแหและสุกร	ลักษณะการให้บริการ	รายละเอียดต้นทุน	จำนวน	ราคา	จำนวนที่ซื้อต่อวัน	จำนวนซื้อต่อเดือน (ตัว)	ต้นทุนต่อตัว	ราคาที่ถูกค้ำจ่าย	ราคาที่ถูกค้ำจ่าย-ต้นทุน	ส่วนเหลือตลาด
โรงชำแหและสุกรที่ให้บริการครบวงจร	ลักษณะการให้บริการ รับจ้างชำแหและเพียงอย่างเดียว (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%)	1. ค่าสุกรมีชีวิต ค่าเชือด ค่าอาหาร และอื่นๆ น้ำหนัก 100 กิโลกรัม ราคาสุกรมีชีวิต	12,000	THB 2,400,000.00	200	5200	THB 461.54	THB 18,000.00	THB 6,000.00	33.33%
				THB 2,400,000.00						

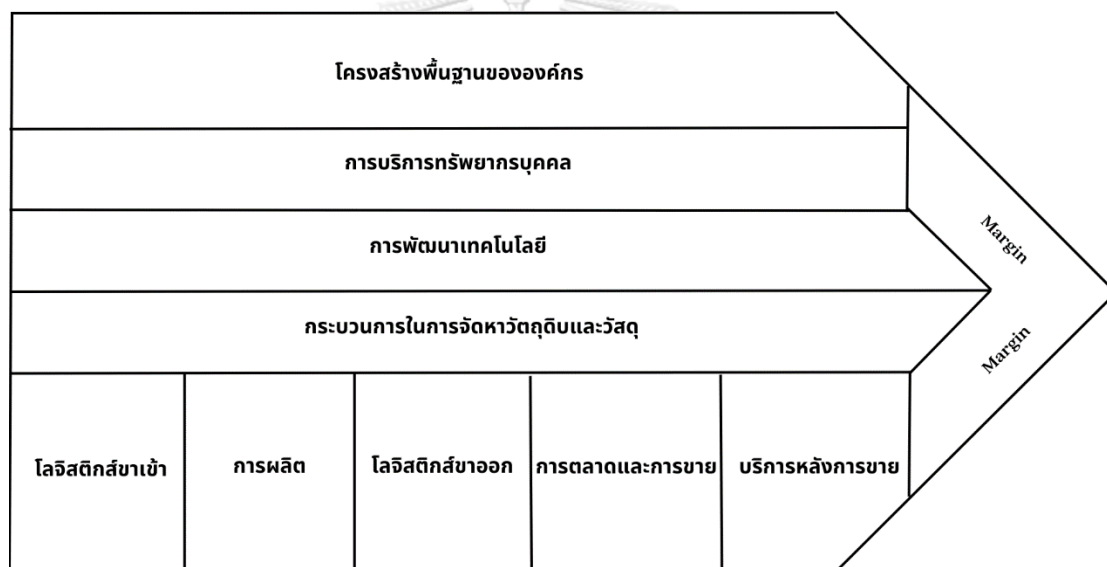
ที่มา : จากการค้าขายของผู้วิจัย

ในหัวข้อ 4.4 - 4.5 เป็นการวิเคราะห์การวิเคราะห์ภาพรวมอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรผ่านเครื่องมือ Value Chain และวิเคราะห์อุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนด้วยเครื่องมือแรงผลักดัน 5 ประการ ซึ่งนำข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเชิงลึกมาวิเคราะห์ได้ดังนี้

4.4 การวิเคราะห์ภาพรวมอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรผ่านเครื่องมือห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain)

การวิเคราะห์ภาพรวมอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรด้วยเครื่องมือห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เป็นแนวคิดที่ช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทของแต่ละหน่วยงานว่ามีส่วนทำให้องค์กรสร้างคุณค่าแก่ลูกค้าได้อย่างไร พิจารณาว่าลูกค้ายินยอมที่จะชำระเงินเพื่อการบริการมากน้อยเพียงใด

ภาพที่ 15 กิจกรรมในการวิเคราะห์ภาพรวมอุตสาหกรรมผ่านเครื่องมือ Value Chain

ที่มา : HardcoreCEO (2020) ทำไมต้องทำ value chain หากต้องการลดต้นทุน และเพิ่มรายได้ให้ธุรกิจ, HardcoreCEO. Available at: <https://hardcoreceo.co/value-chain-analysis/> (Accessed: 04 June 2023).

4.4.1 กิจกรรมหลัก (Primary Activities)

1.1 โลจิสติกส์ขาเข้า (Inbound Logistic)

กรณีที่ 1 : การขนส่งนำสุกรมี่ชีวิตจากฟาร์มสู่โรงชำแหละสุกร

ประเภทที่ 1 : โรงชำแหละสุกรที่มีการสัญญากับคู่ค้า ทางบริษัทคู่ค้าจะดำเนินการขนส่งสุกรมี่ชีวิตมายังโรงชำแหละสุกรด้วยตัวเอง ทางโรงชำแหละสุกรมีหน้าที่ให้บริการโรงพักสุกรก่อนนำไปชำแหละเท่านั้น

ประเภทที่ 2 : โรงชำแหละสุกรที่รับจ้างชำแหละสุกรทั่วไป ทางเกษตรกรเป็นผู้ดำเนินการขนส่งสุกรมี่ชีวิตสู่โรงชำแหละด้วยตัวเอง ทางสหกรณ์มีเพียงโรงพักสุกรก่อนนำไปชำแหละเท่านั้น

ประเภทที่ 3 : โรงชำแหละสุกรที่มีร้านจำหน่ายเนื้อสุกรติดแบรนด์เป็นของตนเอง ส่วนใหญ่จะทางโรงชำแหละจะมีรถสำหรับขนส่งสุกรประมาณ 2 คัน โดยในแต่ละคันสามารถบรรจุสุกรมี่ชีวิตได้ประมาณ 70-100 ตัวต่อคัน

กรณีที่ 2 : การขนส่งจากโรงชำแหละสู่ผู้จัดจำหน่าย

ประเภทที่ 1 : โรงชำแหละสุกรที่มีการสัญญากับคู่ค้า ทางบริษัทคู่ค้าจะดำเนินการนำรถห้องเย็นขนส่งซากสุกรและชิ้นส่วนสุกรจากโรงชำแหละไปให้ผู้ค้าเนื้อสุกร โดยจะกระจายสินค้าตามคำสั่งซื้อทางโรงชำแหละสุกรมีหน้าที่ให้บริการห้องเย็นเพื่อแช่ซากสุกรและชิ้นส่วนสุกรก่อนกระจายสินค้าต่อไป ซึ่งห้องเย็นเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญในการดึงดูดลูกค้า เนื่องจากหากโรงชำแหละมีห้องเย็นที่เพียงพอ สามารถจัดอุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับการแช่ซากสุกรก็เป็นหนึ่งในการรักษาคุณภาพสินค้าให้คงความสดใหม่ จึงทำให้ห้องเย็นเป็นปัจจัยหลักที่ลูกค้าตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงชำแหละสุกรนั้น

ประเภทที่ 2 : โรงชำแหละสุกรที่รับจ้างชำแหละสุกรทั่วไป ทางเกษตรกรเป็นผู้ดำเนินการจัดรถขนส่งซากสุกรด้วยตนเอง ในกรณีที่สหกรณ์รับซื้อซากสุกรจากเกษตรกรที่มาชำแหละกับสหกรณ์เกษตรกรก็ไม่ต้องรับหน้าที่จัดหาขนส่ง แต่ผู้ค้าจะเป็นผู้ดำเนินการจัดหารถขนส่งเอง

ประเภทที่ 3 : โรงชำแหละสุกรครบวงจร ทางโรงชำแหละจะจัดหารถสำหรับขนส่งสุกรประมาณ 2 คันขึ้นไป โดยในแต่ละคันสามารถบรรจุซากสุกรได้ประมาณ 40 ตัวต่อคัน

1.2. การผลิต (Operation)

ประเภทที่ 1 : โรงชำแหละสุกรที่มีการสัญญากับคู่ค้า โรงชำแหละสุกรที่มีสัญญากับบริษัทคู่ค้า ส่วนใหญ่บริษัทคู่ค้าจะเลือกโรงชำแหละสุกรที่มีความสามารถในการผลิตชิ้นส่วนสุกรหรือซากสุกรต่อวันในปริมาณมาก หรือประมาณ 100 ตัวต่อวันขึ้นไปเพื่อให้คุ้มกับต้นทุนการผลิตของบริษัทคู่ค้าและควบคุมค่าใช้จ่ายเรื่องการขนส่งของบริษัทคู่ค้า อีกทั้งโรงชำแหละสุกรจะต้องมีห้องเย็นที่เพียงพอต่อการจัดเก็บชิ้นส่วนสุกร ห้องเย็นมีความเย็นที่เพียงพอ (ประมาณ 0 องศาเซลเซียส) และมีห้องตัดแต่งให้บริการกับบริษัทคู่ค้าจึงจะทำให้ได้รับความสนใจจากบริษัทคู่ค้าโดยส่วนใหญ่

ประเภทที่ 2 : โรงชำแหละสุกรที่รับจ้างชำแหละสุกรทั่วไป เกษตรกรสามารถนำสุกรมีชีวิตเข้าชำแหละก็ตัวก็ได้โดยไม่มีขั้นต่ำในการผลิต โรงชำแหละสุกรประเภทนี้จะมีห้องเย็นบริการแต่จะมีการเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจากเกษตรกรประมาณตัวละ 50 บาท หรือหากเกษตรกรไม่นำสุกรแช่เย็นทางเกษตรกรก็รับสุกรอุ่นและนำไปจำหน่ายด้วยตัวเอง ทั้งนี้ข้อดีของการที่เกษตรกรมาชำแหละสุกรกับทางสหกรณ์คือสหกรณ์จะรับซื้อซากสุกรจากเกษตรกรซึ่งเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยอีกด้วย

ประเภทที่ 3 : โรงชำแหละสุกรที่มีร้านจำหน่ายเนื้อสุกรติดแบรนด์เป็นของตนเอง โรงชำแหละสุกรประเภทนี้เป็นการบริการแบบครบวงจรทำให้สามารถควบคุมต้นทุนตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำได้ แต่ข้อเสียคือในระยะสั้นอาจใช้ต้นทุนสูงกว่าโรงชำแหละสุกรประเภททำสัญญากับบริษัทคู่ค้าแต่ในระยะยาวโรงชำแหละสุกรที่มีฟาร์มและร้านจำหน่ายสุกรเป็นของตนเองจะสามารถทำกำไรได้สูงกว่าโรงชำแหละสุกรประเภททำสัญญากับบริษัทคู่ค้าเนื่องจากจะสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายได้ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำนั่นเอง

1.3 โลจิสติกส์ขาออก (Outbound Logistic)

- โรงชำแหละสุกรที่มีการสัญญากับคู่ค้าและโรงชำแหละสุกรที่รับจ้างชำแหละสุกรทั่วไป โรงชำแหละสุกรทั้งสองประเภทนี้มีการบริการชำแหละสุกรให้กับลูกค้าอย่างตรงเวลาและเพื่อให้ลูกค้าได้รับสินค้าที่ยังมีคุณภาพสดใหม่ โดยทางลูกค้าหรือบริษัทคู่ค้าจะเป็นผู้จัดรถขนส่งมารับสินค้าเองที่โรงงาน
- ส่วนโรงชำแหละสุกรที่มีร้านจำหน่ายเนื้อสุกรติดแบรนด์เป็นของตนเอง เมื่อทำการชำแหละสุกรเรียบร้อยแล้ว จึงนำซากสุกรเข้าห้องเย็นและเมื่อครบเวลาแช่เย็นทางโรงชำแหละสุกรจะมีรถขนส่งนำซากสุกรไปยังร้านจำหน่ายสุกรเพื่อจัดจำหน่ายเนื้อสุกรต่อไป

1.4 การตลาด (Marketing)

ประเภทที่ 1 : โรงชำแหละสุกรที่มีการสัญญากับคู่ค้า ส่วนใหญ่โรงชำแหละสุกรอาจมีการติดต่อบริษัทคู่ค้าจากเส้นสายทางธุรกิจ (Connection) หรือติดต่อกับบริษัทคู่ค้าโดยตรง

ประเภทที่ 2 : โรงชำแหละสุกรที่รับจ้างชำแหละสุกรทั่วไป โรงชำแหละสุกรประเภทนี้เป็นโรงชำแหละสุกรที่ไม่ได้มีขั้นต่ำในการผลิต ไม่ได้มีการกำหนดขั้นต่ำตอนที่ซบซ้อนจึงทำให้เกษตรกรรายย่อยสามารถเข้าถึงโรงชำแหละสุกรประเภทนี้ได้โดยง่ายกว่าประเภทอื่นๆ

ประเภทที่ 3 : โรงชำแหละสุกรที่มีร้านจำหน่ายเนื้อสุกรติดแบรนด์เป็นของตนเอง โรงชำแหละสุกรประเภทนี้จะมีการทำการตลาดโดยต้องทำให้ร้านจำหน่ายเนื้อสุกรเป็นที่รู้จัก ซึ่งจากที่โรงชำแหละสุกรประเภทนี้สามารถควบคุมต้นทุนค่าใช้จ่ายได้ดีกว่าโรงชำแหละสุกรประเภทอื่น ทำให้

สามารถกำหนดราคาสุกรในร้านจำหน่ายสุกรของตนเองได้ อีกทั้งอาจมีการทำการตลาดเพื่อเป็นการกระตุ้นยอดขายเนื้อสุกรให้กับร้านจำหน่ายของตนเองอีกด้วย

1.5 การบริการ (Services)

ประเภทที่ 1 : โรงชำแหละสุกรที่มีการสัญญากับลูกค้า ส่วนใหญ่จะมีรูปแบบวิธีการส่งเสริมการขายของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกร ได้แก่ เครดิตเทอม (Credit Term) คือการที่ผู้ประกอบการตกลงกับบริษัทลูกค้า เพื่อนำสุกรเข้าชำแหละก่อนแล้วค่อนำเงินมาจ่ายภายหลัง โดยมีระยะเวลาการขอเครดิตเทอมประมาณ 15 วัน หรือมีบริการตัดแต่งชิ้นส่วนสุกรเพิ่มเติมให้กับบริษัทลูกค้า อีกทั้งมีการจัดห้องทำงานเพื่อให้พนักงานของบริษัทลูกค้าใช้เป็นสำนักงานขนาดย่อยเข้ามาทำงานในพื้นที่โรงชำแหละสุกรได้อย่างสะดวกมากขึ้น

ประเภทที่ 2 : โรงชำแหละสุกรที่รับจ้างชำแหละสุกรทั่วไป มีบริการรับซื้อซากสุกรที่ทางเกษตรกรนำมาชำแหละกับทางโรงชำแหละสุกร จึงเป็นจุดแข็งของโรงชำแหละสุกรประเภทนี้

ประเภทที่ 3 : โรงชำแหละสุกรที่มีร้านจำหน่ายเนื้อสุกรติดแบรนด์เป็นของตนเอง ลูกค้าที่มาซื้อชิ้นส่วนสุกรสามารถซื้อสินค้าได้ในราคาหน้าโรงงาน ซึ่งมีราคาย่อมเยาเร็วกว่าร้านจำหน่ายเนื้อสุกรตามห้างสรรพสินค้าหรือตลาด

4.4.2 กิจกรรมสนับสนุน (Supporting Activities)

2.1 โครงสร้างพื้นฐานขององค์กร (Organization)

โรงชำแหละสุกรที่มีการสัญญากับลูกค้าและโรงชำแหละสุกรที่รับจ้างชำแหละสุกรทั่วไปมีการจัดระบบพนักงานตามแผนกเช่น ฝ่ายผลิต (แผนกเครื่องในขาว แผนกเครื่องในแดง เป็นต้น) ฝ่ายบัญชี

โรงชำแหละสุกรที่มีร้านจำหน่ายเนื้อสุกรติดแบรนด์เป็นของตนเอง มีการจัดระบบพนักงานตามแผนกเช่น ฝ่ายผลิต (แผนกเครื่องในขาว แผนกเครื่องในแดง เป็นต้น) แผนกบัญชี แผนกการตลาด แผนกจัดซื้อ แผนกขนส่งและแผนกอื่นๆตามระบบโครงสร้างองค์กร

2.2 การบริหารทรัพยากรบุคคล (Human Resource)

การรับพนักงานเข้ามาปฏิบัติงานภายในโรงชำแหละสุกรแต่ละประเภทจะให้ความสำคัญกับตำแหน่งทางคอสูกรเนื่องจากตำแหน่งนี้เป็นตำแหน่งที่สำคัญ โดยนายจ้างจะอธิบายรายละเอียดของงานอย่างชัดเจน ถ้ามความสมัครใจของผู้สมัครซึ่งค่าตอบแทนจะสูงกว่าแผนกอื่นๆ และมีการฝึกปฏิบัติพนักงานตามสถานการณ์จริง ส่วนแผนกอื่นๆจะเป็นการรับสมัครพนักงานตามปกติ อีกทั้งในงานบริการหลังการให้บริการ บางครั้งเกิดความเสียหายกับผลิตภัณฑ์ลูกค้าจะติดต่อมายังเจ้าหน้าที่บริการหลังการขายหรือผู้จัดการ ดังนั้นเจ้าหน้าที่บริการหลังการขายและผู้จัดการควรได้รับการอบรมวิธีเจรจาหลังการขาย เพื่อให้ลูกค้ายังเชื่อมั่นในการบริการขององค์กร

2.3 การพัฒนาเทคโนโลยี (Technology)

ในการพัฒนาเทคโนโลยีของโรงฆ่าและสุกรแต่ละแห่งจะให้ความสำคัญกับเครื่องจักรภายในโรงฆ่าและสุกรและห้องเย็นเนื่องจากเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตเนื้อสุกรในประเทศไทยยังไม่มีจำหน่ายในประเทศ จึงทำให้ผู้ประกอบการต้องจัดหาเครื่องจักรจากประเทศเยอรมันเข้ามาใช้ภายในโรงฆ่าและสุกรเท่านั้น อีกทั้งห้องเย็นควรใช้ห้องเย็นที่มีความเย็นเพียงพอต่อการแช่ซากสุกรหรือชิ้นส่วนสุกรเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย ซึ่งแต่ละโรงฆ่าและสุกรจะมีทีมวิศวกรดูแลบำรุงเครื่องจักรต่างๆ ทุก 3 เดือน

2.4 กระบวนการในการจัดหาวัตถุดิบและวัสดุ (Purchasing)

โรงฆ่าและสุกรที่มีการสัญญากับคู่ค้าและโรงฆ่าและสุกรที่รับจ้างฆ่าและสุกรทั่วไป โรงฆ่าและสุกรทั้งสองประเภทนี้มีการจัดซื้อวัตถุดิบบางรายการ เช่น ถุงมือ ผ้ากันเปื้อน รองเท้าบูท ให้แก่พนักงานภายในโรงงานเท่านั้น ไม่ได้มีการจัดซื้อวัตถุดิบอื่นๆ เช่น สุกรมี่ชีวิต เป็นต้น

ส่วนโรงฆ่าและสุกรที่มีร้านจำหน่ายเนื้อสุกรติดแบรนด์เป็นของตนเองจะมีการจัดซื้อลูกสุกรมี่ชีวิตเพื่อใช้เลี้ยงในฟาร์ม มีการจัดซื้ออาหารสุกรหรือในบางแห่งอาจมีการผลิตอาหารเลี้ยงสุกรด้วยตนเองเพื่อเป็นการประหยัดค่าอาหารอีกด้วย

4.5 การวิเคราะห์อุตสาหกรรมด้วยเครื่องมือแรงกดดัน 5 ประการ (Five Force Model)

1. การแข่งขันภายในอุตสาหกรรม (Rivalry among Current Competitors)

การแข่งขันภายในอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยในระดับหนึ่ง หากเป็นโรงชำแหละสุกรที่รับจ้างชำแหละสุกรเพียงอย่างเดียวจะเป็นโรงชำแหละที่มีการทำสัญญาว่าจ้างกับบริษัทผู้ค้ารายใหญ่ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นโรงชำแหละสุกรขนาดกลางจนไปถึงขนาดใหญ่ซึ่งมีไม่มากนักที่ยังคงเปิดให้บริการ เนื่องจากบริษัทผู้ค้าจะพิจารณาจากความพร้อมของโรงชำแหละนั้น ๆ โดยแบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

- โรงชำแหละสุกรสามารถรองรับปริมาณสุกรในจำนวนมากได้หรือไม่
- โรงชำแหละสุกรมีพื้นที่ในการจัดการซากสุกรหรือไม่
- โรงชำแหละสุกรมีห้องเย็นที่เพียงพอต่อจำนวนสุกรที่เข้าชำแหละหรือไม่
- โรงชำแหละสุกรสามารถผลิตสินค้าให้มีคุณภาพได้หรือไม่
- โรงชำแหละสุกรได้มาตรฐานหรือไม่
- โรงชำแหละสุกรสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับบริษัทผู้ค้าได้หรือไม่

โรงชำแหละสุกรประเภทให้บริการชำแหละสุกรเพียงอย่างเดียวทั้งขนาดเล็กและขนาดกลางต้องพึ่งพาบริษัทรายใหญ่ในการนำสุกรเข้าชำแหละ ซึ่งบริษัทรายใหญ่ในประเทศไทยบางส่วนมีโรงชำแหละสุกรเป็นของตนเอง ทำให้สามารถนำสุกรจากฟาร์มของตนเองเข้าชำแหละในโรงชำแหละของตนเองอีกด้วย กระทั่งผู้ประกอบการรายย่อยไม่สามารถอยู่ในตลาดต่อไปได้ ทั้งข้อจำกัดด้านเงินทุนและข้อจำกัดด้านกฎหมาย เช่น การต่อใบอนุญาตประกอบกิจการ ในปีพ.ศ. 2565 ได้มีการปรับปรุงกฎกระทรวงฉบับใหม่ ทำให้ผู้ประกอบการต้องเตรียมเอกสารชุดเดียวกับตอนขอใบอนุญาตประกอบกิจการครั้งแรก เห็นได้ว่าการให้บริการของภาครัฐไม่ได้เป็นการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One-Stop Service) จึงเกิดความซ้ำซ้อนของเอกสาร ซึ่งข้อดีของการที่ผู้ประกอบการเตรียมเอกสารชุดใหม่ คือ ภาครัฐจะสามารถควบคุมและตรวจสอบมาตรฐานของโรงชำแหละสุกรให้เป็นไปตามมาตรฐานได้เสมอ แต่ควรมีการลดขั้นตอนเพื่อความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้ประกอบการ

อุตสาหกรรมนี้เป็นอุตสาหกรรมที่คนทั่วไปเข้าถึงได้ยาก อาจเนื่องด้วยศาสนาและศีลธรรม นอกจากนี้การขออนุญาตในการก่อตั้งโรงชำแหละสุกรนั้นเป็นเรื่องยาก เนื่องจากมีขั้นตอนที่ซับซ้อนและซ้ำซ้อน จึงทำให้การเข้ามาแข่งขันในอุตสาหกรรมเป็นเรื่องยาก อีกทั้งใช้เงินทุนค่อนข้างสูง จึงทำให้อุตสาหกรรมนี้มีจำนวนคู่แข่งน้อยราย ซึ่งหากเป็นโรงชำแหละสุกรขนาดเล็กและขนาดกลางอาจจะหลุดออกจากตลาดไปในที่สุดและท้ายที่สุด เหลือเพียงแต่คู่แข่งรายใหญ่ที่เหลืออยู่ในตลาดเท่านั้น

บริษัทผู้ค้าต้องการสินค้าที่มีคุณภาพและชำแหละสุกรกับโรงงานที่ได้มาตรฐานหรือได้รับการรับรองอย่างถูกต้อง ดังนั้นจึงเป็นเรื่องยากสำหรับโรงชำแหละสุกรขนาดเล็กและโรงชำแหละสุกรขนาดกลางที่จะปรับปรุงโรงชำแหละสุกรให้เป็นไปตามมาตรฐานและอยู่ในตลาดต่อไปได้

2. อำนาจการต่อรองของผู้ซื้อ (Bargaining Power of Consumer)

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการผู้วิจัยได้แบ่งประเภทโรงฆ่าและสุกรโดยแบ่งตามลักษณะการให้บริการออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

ประเภทที่ 1 : โรงฆ่าและสุกรที่มีรูปแบบการรับจ้างฆ่าและเพียงอย่างเดียว

โรงฆ่าและสุกรประเภทนี้เป็นโรงฆ่าและสุกรที่รับจ้างฆ่าและสุกรเพียงอย่างเดียว จึงทำให้ผู้ซื้อหรือผู้ว่าจ้างนั้นมียอำนาจในการต่อรองกับโรงฆ่าและสุกรประเภทนี้ได้มากกว่าโรงฆ่าและสุกรประเภทอื่น เนื่องจากโรงฆ่าและสุกรประเภทนี้จะมีการทำสัญญาว่าจ้างกับคู่ค้าหรือผู้ว่าจ้าง ซึ่งหากโรงฆ่าและสุกรที่เป็นโรงฆ่าและสุกรขนาดกลางจะมีข้อจำกัดด้านปริมาณความจุในการจัดเก็บซากสุกร การต่อรองราคาค่าบริการฆ่าและ เครื่องจักรที่ไม่ทันสมัย คุณสมบัติของห้องเย็นที่ไม่เพียงพอ เป็นต้น แต่หากเป็นโรงฆ่าและสุกรที่มีขนาดใหญ่ จะเป็นโรงฆ่าและสุกรที่มีเงินทุนสูง ซึ่งสามารถปรับปรุงโครงสร้างโรงฆ่าและสุกรให้เป็นไปตามมาตรฐานได้ และสามารถลดอำนาจการต่อรองของคู่ค้าได้ เนื่องจากในปัจจุบันโรงฆ่าและสุกรที่เปิดให้บริการในประเทศไทยนั้นยังคงเป็นโรงฆ่าและสุกรที่ยังคงใช้การฆ่าและด้วยแรงงานมนุษย์ หรือยังไม่ได้เป็นไปตามมาตรฐานที่ควรจะเป็น จึงทำให้เป็นข้อแตกต่างระหว่างโรงฆ่าและสุกรขนาดกลางและโรงฆ่าและสุกรขนาดใหญ่

ประเภทที่ 2 : โรงฆ่าและสุกรที่มีรูปแบบรับจ้างฆ่าและสุกรทั่วไป

โรงฆ่าและสุกรที่มีรูปแบบรับจ้างฆ่าและสุกรทั่วไปมีลักษณะรับจ้างฆ่าและสุกรให้กับเกษตรกรทุกรายสามารถเข้ามาใช้บริการโดยไม่ต้องนัดหมายล่วงหน้าและนำสุกรเข้าฆ่าและได้ ซึ่งโรงฆ่าและสุกรประเภทนี้จะมีอำนาจในการต่อรองกับผู้ซื้อ เช่น มีการกำหนดกฎเกณฑ์การเข้ารับบริการฆ่าและสุกร ราคาค่าบริการฆ่าและขึ้นอยู่กับโรงฆ่าและ หรือต้องเป็นสมาชิกในกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรเท่านั้นจึงจะสามารถนำสุกรเข้าฆ่าและได้ ซึ่งทำให้โรงฆ่าและสามารถตรวจสอบที่มาของสุกรได้

ประเภทที่ 3 : โรงฆ่าและสุกรที่มีรูปแบบฆ่าและสุกรและจำหน่ายเนื้อสุกร

โรงฆ่าและสุกรที่มีรูปแบบฆ่าและสุกรและจำหน่ายเนื้อสุกร โรงฆ่าและสุกรประเภทนี้จะมีลักษณะบริการแบบครบวงจร คือ มีฟาร์มเป็นของตนเอง ไม่รับฆ่าและสุกรของเกษตรกรหรือหากรับสุกรจากเกษตรกรมาฆ่าและต้องเป็นสุกรที่ได้รับการรับรองอย่างถูกต้องเท่านั้น อีกทั้งมีร้านจำหน่ายเนื้อสุกรเป็นของตนเอง จึงทำให้อุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรประเภทนี้จึงมีอำนาจการต่อรองมากกว่าคู่ค้า

3. อำนาจการต่อรองของผู้ขายวัตถุดิบ (Suppliers Bargaining Power of Suppliers)

โรงฆ่าและสุกรต้องจัดเตรียมอุปกรณ์เพื่อใช้ในการฆ่าและ ดังนั้นจึงทำให้มีต้นทุนวัตถุดิบ เช่น น้ำแข็ง ฟืนที่ใช้เป็นเชื้อเพลิง ถูใส่ชิ้นส่วนสุกร ถูมือ ผ้าคลุมกันเปื้อนของพนักงาน หมวก รองเท้าบูท แมสปิดปาก ตะกร้าใส่ชิ้นส่วน ค่าซ่อมบำรุงเครื่องจักร และอื่นๆ โดยโรงฆ่าและสุกรมี

อำนาจการต่อรองของผู้ขายวัตถุดิบ (Supplier) เช่น นำพืชมามาก่อนแล้วค่อยชำระเงินภายหลัง 3 เดือน นำแก๊สหุงต้มไปใช้ก่อนและสิ้นเดือนทางโรงฆ่าแหละสุกรจึงไปชำระเงินภายหลัง หากร้านใดไม่มีส่วนลดหรืออนุญาตให้วางบิลแล้วชำระเงินภายหลัง ทางโรงฆ่าแหละก็จะเลือกใช้ซื้อสินค้าร้านอื่นแทน ซึ่งทำให้โรงฆ่าแหละสุกรมีอำนาจการต่อรองกับผู้ขายวัตถุดิบมากขึ้น แต่ในบางโรงฆ่าแหละสุกรที่มีร้านจำหน่ายเนื้อสุกรเป็นของตนเอง อาจจะมีต้นทุนในการซื้อสุกรที่มีชีวิตมาฆ่าแหละเพิ่มเติมจากโรงฆ่าแหละสุกรประเภทอื่น ดังนั้นการต่อรองของผู้ขายวัตถุดิบมีไม่มากนัก

4. ภัยคุกคามจากสินค้าทดแทน (Threat of Substitute Products or Services)

อุตสาหกรรมโรงฆ่าแหละสุกรในประเทศไทยได้รับผลกระทบจากสินค้าชนิดอื่นไม่มากนัก เนื่องจากเนื้อสุกรยังคงเป็นโปรตีนหลักที่ผู้บริโภคในประเทศส่วนใหญ่นิยมบริโภคมากที่สุด แต่เมื่อมีการระบาดของโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกรทำให้จำนวนการผลิตเนื้อสุกรมีปริมาณลดลง จึงทำให้เนื้อสุกรมีราคาที่สูงขึ้น ผู้บริโภคจึงหันไปบริโภคเนื้อสัตว์ชนิดอื่นแทน แต่ไม่สูงมากซึ่งสามารถดูได้จากกราฟแสดงปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรของคนในประเทศในแต่ละปี นอกจากนี้จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ พบว่า หากในพื้นที่ภาคเหนือมีการพัฒนาการเลี้ยงสุกรให้มีคุณลักษณะเฉพาะ เน้นการพัฒนาให้ได้เนื้อสุกรที่มีคุณภาพสูงจากท้องถิ่น เนื้อสุกรออร์แกนิก ทำให้เนื้อสุกรที่ผลิตในพื้นที่ภาคเหนือเป็นสินค้าเฉพาะถิ่น ถือว่าเป็นการมูลค่าเพิ่มอีกทางหนึ่ง ซึ่งจะสามารถช่วยลดภัยคุกคามจากสินค้าทดแทนได้

5. ภัยคุกคามจากผู้แข่งขันรายใหม่ (Threat of New Entrants)

อุตสาหกรรมโรงฆ่าแหละสุกรนั้นถือว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีการใช้เงินทุนสูงและในการดำเนินการขอใบอนุญาตในการก่อตั้งโรงฆ่าแหละสุกรนั้นเป็นเรื่องยาก เช่น ต้องมีการทำประชาพิจารณ์ (Public Hearings) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้บุคคลที่อาจได้รับผลกระทบจากโครงการได้มาแสดงความคิดเห็น จากกฎกระทรวงพ.ศ. 2564 หัวข้อโครงสร้างภายในอาคารโรงฆ่าสัตว์ ระบุรายละเอียดไว้ว่า (ก) พื้นต้องทำด้วยวัสดุที่มีผิวเรียบ ไม่ดูดน้ำ มีความแข็งแรงทนทาน มีความลาดเอียง สามารถระบายน้ำได้สะดวก และสามารถทำความสะอาดได้ง่าย รอยเชื่อมระหว่างพื้นกับผนังต้องเชื่อมกันสนิทและทำมูมไค้กงมน เพื่อป้องกันการสะสมของสิ่งปนเปื้อนและสามารถทำความสะอาดได้ง่าย ซึ่งหากโรงฆ่าแหละสุกรใดถึงเวลาต่อใบอนุญาตหรือใบอนุญาตใกล้หมดอายุ โรงฆ่าแหละจะต้องปฏิบัติและปรับปรุงโรงฆ่าแหละให้เป็นไปตามกฎกระทรวงจึงจะสามารถต่อใบอนุญาตได้ ทั้งนี้กรมปศุสัตว์ได้มีระยะเวลาให้โรงฆ่าแหละได้มีเวลาปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างภายในอาคาร ทำให้ผู้ประกอบการให้ความเห็นว่า กฎกระทรวงบางข้อสามารถเข้าใจได้ว่าควรมีการปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างให้เป็นไปตามมาตรฐาน แต่ในส่วนผนังทำมูมไค้กงมนไม่ใช่สาระสำคัญของการปฏิบัติงานฆ่าแหละสุกร ผู้ประกอบการจึงเล็งเห็นว่าข้อกำหนดดังกล่าวทำให้เกิดความยุ่งยาก วุ่นวายในการปรับปรุง แต่ผู้ประกอบการต้องปรับแก้ตามกฎกระทรวงจึงจะสามารถต่อใบอนุญาตได้ จึงทำให้เกิด

ปัญหาความไม่เป็นธรรมระหว่างโรงชำแหละสุกรที่ทำถูกต้องตามกฎหมายและโรงชำแหละสุกรที่ไม่ถูกกฎหมาย เนื่องจากภาครัฐสามารถใช้กฎหมายกับโรงชำแหละสุกรที่ทำถูกต้อง แต่ในขณะที่โรงชำแหละสุกรที่ผิดกฎหมายถูกละเลยไป ผู้ประกอบการให้ความเห็นว่าประเทศไทยยังคงมีโรงชำแหละสุกรที่ผิดกฎหมายอยู่มากแต่ภาครัฐปล่อยปะละเลย ไม่เอาผิดกับโรงชำแหละสุกรประเภทนี้ ดังนั้นภาครัฐควรให้ความสำคัญในการปราบปรามโรงชำแหละที่ทำผิดกฎหมายมากขึ้น เพื่อความเป็นธรรมกับโรงชำแหละที่ทำถูกต้องกฎหมายมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้ประกอบการรายใหม่อาจต้องมีเส้นทางธุรกิจเพื่อให้ง่ายต่อการดำเนินธุรกิจและต้องมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสุกรมาก่อน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการให้ความเห็นว่าโดยส่วนใหญ่ผู้ประกอบการที่สนใจทำธุรกิจโรงชำแหละสุกรจะเป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์ด้านอุตสาหกรรมสุกรมาก่อนและต้องการต่อยอดธุรกิจและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ จึงตัดสินใจทำธุรกิจโรงชำแหละสุกร สรุปได้ว่า โรงชำแหละสุกรในภาคเหนือของประเทศไทยต้องเผชิญกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เข้มงวด นั่นคือ อุปสรรคด้านกฎหมาย ต้นทุนการดำเนินงานที่สูงขึ้น นั่นคือ อุปสรรคด้านเงินทุนและประสบการณ์ในการเริ่มต้นธุรกิจ อย่างไรก็ตามอุปสรรคเหล่านี้ยังสามารถสร้างโอกาสที่หลากหลายและแนวทางในการปฏิบัติที่ยั่งยืนมาใช้ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการรักษาส่วนแบ่งตลาด ดังนั้นจากที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นข้อจำกัดในการเข้ามาแข่งขันในอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรของผู้แข่งขันรายใหม่นั้นเอง

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรของประเทศไทยและในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในเรื่องของโครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรและเพื่อศึกษาพฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรทั้งทางด้านราคาและไม่ใช้ราคาเป็นกลยุทธ์หลักของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกร

5.1 สรุปผลการศึกษา

การวิจัยนี้ศึกษาโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรของประเทศไทยและในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 5 ราย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 2 ราย และคำนวณส่วนแบ่งตลาดเพื่อนำใช้ในการวิเคราะห์อัตราการแข่งขัน Concentration Ratio (CR4) ดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index (HHI) และอัตราการแข่งขัน Comprehensive Concentration Index (CCI) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการศึกษาโครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกร นอกจากนี้ผู้วิจัยได้คำนวณส่วนเหลือมตลาดจากข้อมูลรายได้หลักของผู้ประกอบการโรงชำแหละสุกรเพื่อนำมาวิเคราะห์ส่วนเหลือมตลาดของอุตสาหกรรม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ภาพรวมของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยโดยใช้เครื่องมือ Value chain และวิเคราะห์ตัวแทนอุตสาหกรรมจากกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงด้วยเครื่องมือแรงผลักดัน 5 ประการ (Five Force Model)

5.2 ผลการศึกษา

ในการศึกษาโครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรพบว่าผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรที่มีใบอนุญาตประกอบกิจการและมีกำลังการผลิตมากกว่า 100 ตัวขึ้นไป โดยในประเทศไทยมีทั้งหมด 150 โรง โดยเป็นโรงชำแหละสุกรในภาคเหนือทั้งหมดจำนวน 16 โรง แบ่งเป็นโรงชำแหละสุกรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนมีจำนวนทั้งหมด 9 โรง โดยคิดเป็นร้อยละ 62.5 (รวมทั้งของรัฐและเอกชน) ซึ่งผู้วิจัยทำการเลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูนจำนวน 5 โรง เนื่องจากเป็นพื้นที่ภาคเหนือที่มีปริมาณการผลิตเนื้อสุกรสูงเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ อีกทั้งจำนวนโรงชำแหละสุกรในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนยังครองส่วนแบ่งทางการตลาดเกินครึ่งและผู้ประกอบการอนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ จึงเป็นเหตุผลในการตัดสินใจศึกษาในพื้นที่ดังกล่าว

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแบบเชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการโรงชำแหละสุกรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนทั้ง 5 ราย ผู้วิจัยแบ่งผลการศึกษาออกเป็น 4 ส่วน ได้ดังนี้

5.2.1 ภาพรวมของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรของประเทศไทย

อุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรของประเทศไทยมีลักษณะโครงสร้างตลาดแบบผู้ขายน้อยราย จากการคำนวณอัตราการแข่งขันแต่ละประเภท พบว่า ค่าที่ได้จากการคำนวณอัตราการแข่งขันแต่ละประเภทให้ผลลัพธ์สอดคล้องกัน นั่นคือ มีอัตราการแข่งขันสูง หรือ มีการแข่งขันในอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรต่ำ ถึงแม้ว่าค่าที่ได้จากการคำนวณจะให้ความหมายว่าอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยมีแนวโน้มผูกขาด แต่จากทฤษฎีโครงสร้างตลาดกล่าวว่า ตลาดผูกขาดจะมีลักษณะผู้ขายรายเดียว ไม่มีสินค้าอื่นทดแทนได้เลย ซึ่งจากการศึกษาโครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยกล่าวได้ว่ามีลักษณะโครงสร้างตลาดแบบผู้ขายน้อยราย เนื่องจากในอุตสาหกรรมนี้มีจำนวนผู้ขายน้อยราย การเข้ามาแข่งขันในอุตสาหกรรมค่อนข้างยาก เนื่องจากอุปสรรคด้านกฎหมายและอุปสรรคด้านเงินทุน อีกทั้งลักษณะการให้บริการคล้ายคลึงกัน ซึ่งลักษณะการให้บริการสามารถทดแทนกันได้ จึงสรุปได้ว่า อุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรของประเทศไทยมีลักษณะตลาดแบบผู้ขายน้อยราย (Oligopoly)

5.2.2 ภาพรวมของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรของพื้นที่ภาคเหนือ

การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนจำนวน 5 ราย ซึ่งประกอบไปด้วยโรงชำแหละสุกร 3 ประเภทดังนี้ โรงชำแหละสุกรที่รับชำแหละเพียงอย่างเดียว ซึ่งโรงชำแหละสุกรประเภทนี้จะมีการทำสัญญากับบริษัทคู่ค้ารายใหญ่และไม่รับชำแหละสุกรให้กับเกษตรกรทั่วไป โรงชำแหละที่ให้บริการแบบครบวงจรเป็นโรงชำแหละสุกรที่มีฟาร์มเป็นของตนเอง โรงชำแหละและจำหน่ายเนื้อสุกรด้วยตนเอง ซึ่งเป็นบริการแบบครบวงจร จากการศึกษาคู่มือผู้ประกอบการเริ่มหันมาให้ความสนใจทำให้เป็นโรงชำแหละสุกรแบบครบวงจร เนื่องจากหากโรงชำแหละสุกรมีฟาร์มเลี้ยงสุกรประมาณ 3,000-4,000 ตัวควบคู่ไปด้วยจะสามารถควบคุมต้นทุนให้ต่ำ ทำให้มีกำไรสูงและขายเนื้อสุกรได้ในราคาสูงอีกด้วย และโรงชำแหละสุกรประเภทสุดท้ายจะให้บริการเกษตรกรทั่วไปสามารถใช้บริการโดยไม่ได้นัดหมายล่วงหน้า (Walk-in) โดยในจากข้อมูลปีพ.ศ.2564 จำนวนโรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือที่มีกำลังการผลิต 100 ตัวต่อวันขึ้นไปมีจำนวนทั้งหมด 16 โรง จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูนมีโรงชำแหละสุกรจำนวน 9 โรง หรือคิดเป็นร้อยละ 62.5 (ตารางที่ 2) จากจำนวนผู้ประกอบการในพื้นที่ทั้งหมด ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เป็นโรงชำแหละสุกรที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 50 ถึง 70 ปี โดยโรงชำแหละสุกรเปิดให้บริการเป็นระยะเวลา 3 ถึง 5 ปี และผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้ประกอบการทุกราย

เคยประกอบกิจการเกี่ยวกับปศุสัตว์มาก่อนและภายหลังได้มีการขยายธุรกิจจนกระทั่งประกอบกิจการ
 โรงฆ่าและสุกร บริการฆ่าและสุกรในรูปแบบผ่าซากโดยมีขนาดการรองรับของโรงฆ่าและสุกรแต่
 ละโรงเฉลี่ย 300 ตัวต่อวันและมีห้องเย็นให้บริการ

5.2.3 พฤติกรรมการแข่งขันทางด้านราคา (Price Competition) และไม่ใช่ราคา (Non-Price Competition) ของโรงฆ่าและสุกรในภาคเหนือ

1. พฤติกรรมการแข่งขันด้านราคา

โรงฆ่าและสุกรทำสัญญากับบริษัทคู่ค้าส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีการแข่งขันด้านราคาเนื่องจาก
 ลูกค้าที่นำสุกรเข้าฆ่าและส่วนใหญ่คำนึงถึงคุณภาพเนื้อสุกรมากกว่าราคาค่าบริการ ราคาค่าบริการ
 ส่วนใหญ่จะอิงตามราคาตลาด ดังนั้นจากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการแข่งขันของโรงฆ่าและสุกร
 ในประเทศไทยนั้นไม่ค่อยมีพฤติกรรมการแข่งขันด้านราคา โรงฆ่าและสุกรในประเทศไทยส่วนใหญ่
 นั้นใช้วิธีการยุทธศาสตร์การแข่งขันด้านที่ไม่ใช่ราคาเพื่อรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดของตนเองให้ได้มากที่สุด
 และส่วนใหญ่ราคาค่าบริการฆ่าและสุกรเฉลี่ยอยู่ที่ 250 บาทต่อตัว ซึ่งแต่ละโรงฆ่าและสุกรมีการ
 ตั้งราคาค่าบริการฆ่าและสุกรคล้ายคลึงกัน ในด้านการตั้งราคาค่าบริการผู้ประกอบการจะพิจารณา
 จากต้นทุน ค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าเสื่อมของเครื่องจักร ค่าแรงงาน ค่าไฟ ค่าพิน ค่าน้ำแข็ง และอื่นๆ
 อีกมากมาย อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการไม่มุ่งเน้นพฤติกรรมการแข่งขันด้านราคา แต่มุ่งเน้นที่พฤติกรรม
 การแข่งขันทางด้านไม่ใช่ราคาเป็นกลยุทธ์หลัก เช่น การฆ่าและเนื้อสุกรให้มีคุณภาพ การสร้างความ
 เชื่อมมั่นให้กับคู่ค้า

2. พฤติกรรมการแข่งขันด้านไม่ใช่ราคา

พฤติกรรมการแข่งขันที่ไม่ใช่ราคาเป็นอีกกลยุทธ์ที่ผู้ประกอบการโรงฆ่าและสุกรส่วนใหญ่ใช้
 ในการดำเนินธุรกิจโรงฆ่าและสุกร ผลการศึกษาพฤติกรรมการแข่งขันทางด้านไม่ใช่ราคาพบว่า โรง
 ฆ่าและสุกรส่วนใหญ่มุ่งเน้นการพัฒนาการบริการให้เกิดคุณภาพสูงสุด การสร้างความเชื่อมั่นให้กับ
 บริษัทคู่ค้าและเกษตรกร จากการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ผู้ประกอบการทั้ง 5 ราย พบว่าพฤติกรรมการ
 แข่งขันไม่ใช่ราคาประกอบด้วยซึ่ง ผู้ประกอบการโรงฆ่าและเนื้อสุกรให้ความสำคัญกับการฆ่าและ
 เนื้อสุกรอย่างมีคุณภาพ หากเป็นโรงฆ่าและสุกรที่มีรูปแบบการรับจ้างฆ่าและเพียงอย่างเดียวจะไม่
 มีช่องทางการจัดจำหน่าย แต่จะมีเครือข่ายทางธุรกิจ (Connection) จึงทำให้มีสุกรเข้าฆ่าและ กรณี
 เป็นโรงฆ่าและสุกรที่มีการสัญญากับคู่ค้า ส่วนใหญ่จะมีรูปแบบวิธีการส่งเสริมการขายของ
 อุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกร ได้แก่ เครดิตเทอม (Credit Term) และหากเป็นกรณีเป็นโรงฆ่าและ
 สุกรที่รับจ้างฆ่าและสุกรทั่วไปจะมีรูปแบบวิธีการส่งเสริมการขาย ได้แก่ การซื้อคืน

5.2.4 ส่วนเหลื่อมตลาดระหว่างโรงชำแหละสุกร

การคำนวณส่วนเหลื่อมตลาดของแต่ละโรงชำแหละสุกรขนาดต่าง ๆ ทำให้เห็นว่าหากผู้ประกอบการมีเงินทุนสูง โรงชำแหละสุกรประเภทครบวงจรจึงเป็นโรงชำแหละสุกรประเภทที่น่าสนใจในการลงทุน ในระยะยาวการลงทุนในโรงชำแหละสุกรประเภทครบวงจรจึงเป็นตัวเลือกที่เหมาะสมในการลงทุนมากที่สุด การพัฒนาเทคโนโลยีให้ทันสมัยจะทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในระยะยาวได้ดีกว่าการใช้แรงงานมนุษย์ โดยโรงชำแหละสุกรที่มีการจำนวนการผลิตซากสุกรในปริมาณมาก จะทำให้มีต้นทุนต่อหน่วยลดลงและทำให้มีกำไรสูงขึ้น นอกจากนี้การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับด้านความปลอดภัยของอาหาร สวัสดิภาพสัตว์ กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การลงทุนในบ่อบำบัดน้ำเสีย อาจส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตและผลกำไรที่เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นเห็นได้ว่าโรงชำแหละสุกรที่ทำถูกต้องกฎหมาย ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ มีต้นทุนในการลงทุนที่สูงกว่าโรงชำแหละสุกรที่ไม่ได้มาตรฐาน และทำให้เป็นข้อแตกต่างระหว่างโรงชำแหละสุกรขนาดต่าง ๆ อีกด้วย

5.3 สรุปและอภิปรายผล (Conclusion and Discussion)

จากการศึกษาพบว่าอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรสามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภท ได้แก่ โรงชำแหละสุกรที่รับจ้างชำแหละเพียงอย่างเดียว โรงชำแหละที่ให้บริการเกษตรกรทั่วไป และโรงชำแหละสุกรแบบครบวงจร ในแต่ละประเภทจะมีขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จากการวิเคราะห์โครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรของประเทศไทย พบว่า อุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรมีลักษณะโครงสร้างตลาดแบบผู้ขายน้อยราย และอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างตลาด พบว่า อุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือมีลักษณะผู้ขายน้อยรายเช่นเดียวกับอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรของประเทศไทย จากการคำนวณอัตราการกระจุกตัวทั้งระดับประเทศไทยและภาคเหนือ ค่า CR4 พบว่ามีการกระจุกตัวสูง ซึ่งจากการคำนวณ CR4 เป็นในทิศทางเดียวกันกับผลสรุป HHI และ CCI นั่นคือมีการแข่งขันน้อย นอกจากนี้การศึกษารวมอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรโดยใช้เครื่องมือห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) และการศึกษาตัวแทนอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรภาคเหนือโดยอาศัยแบบจำลองแรงผลักดัน 5 ประการ (Five force model) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์พฤติกรรมการแข่งขันทั้งทางด้านราคาและไม่ใช้ราคา เป็นกลยุทธ์หลัก พบว่า พฤติกรรมการแข่งขันของโรงชำแหละสุกรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูนให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการแข่งขันไม่ใช้ราคามากกว่าพฤติกรรมการแข่งขันด้านราคา อีกทั้งในปัจจุบันผู้ประกอบการโรงชำแหละสุกรส่วนใหญ่เริ่มหันมาให้ความสนใจในการทำอุตสาหกรรมแบบ

ครบวงจรมากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้ประกอบการเล็งเห็นว่าจะสามารถสร้างรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นจากการจำหน่ายเนื้อสุกรและยังทำให้ผู้ประกอบการสามารถควบคุมต้นทุนได้โดยง่ายอีกด้วย

จากการวิเคราะห์ส่วนเหลือในตลาด พบว่า อุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรที่มีลักษณะเป็นโรงชำแหละสุกรขนาดกลางจะสามารถควบคุมต้นทุนค่าใช้จ่ายได้ดีกว่าโรงชำแหละสุกรขนาดเล็ก เนื่องจากโรงชำแหละสุกรขนาดกลางมีจำนวนสุกรเข้าชำแหละในปริมาณมากกว่าโรงชำแหละสุกรขนาดเล็ก ทำให้สามารถลดต้นทุนต่อหน่วยได้ อีกทั้งผู้ประกอบการมีเงินทุนสูงกว่าสามารถใช้เครื่องจักรที่ทันสมัยกว่าแทนแรงงานมนุษย์ ซึ่งแตกต่างจากโรงชำแหละสุกรขนาดเล็กที่มีต้นทุนในการผลิตที่สูงกว่า จากค่าใช้จ่ายด้านค่าแรงงาน ค่าเสื่อมเครื่องจักร และอื่นๆ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าโรงชำแหละสุกรกลางมีส่วนเหลือในตลาดสูงกว่าโรงชำแหละสุกรขนาดเล็กอีกด้วย

5.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยสร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้แก่ภาครัฐเพื่อช่วยสนับสนุนธุรกิจอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ภาครัฐควรมีส่วนช่วยในการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมาย โดยอาจจะต้องออกกฎหมายเพื่อเป็นแนวทางที่ชัดเจนในการประกอบธุรกิจโรงชำแหละสุกรในด้านการขออนุญาตการประกอบกิจการ การขออนุญาตก่อตั้งโรงชำแหละสุกร เพื่อสร้างความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้ประกอบการ รวมถึงสร้างความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายให้แก่ผู้ประกอบการอีกด้วย

2. ภาครัฐควรมีส่วนช่วยในการสนับสนุนเงินทุนให้แก่ผู้ประกอบการรายย่อย เพื่อเป็นการส่งเสริมโอกาสในการประกอบธุรกิจ เนื่องจากผู้ประกอบการรายย่อยขาดเงินทุนและไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้

3. ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการแข่งขันของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมและส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรมกับอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกร หากมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการแข่งขันที่เป็นธรรมมากยิ่งขึ้น จะทำให้ผู้ประกอบการรายย่อยอยู่ในตลาดต่อไปได้ เช่น จัดให้คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าจัดอบรมแก่ผู้ประกอบการโรงชำแหละสุกรทุกราย เพื่อผู้ประกอบการสามารถเข้าใจแนวทางในการประกอบธุรกิจ สามารถนำองค์ความรู้ไปต่อยอดธุรกิจและพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรได้ อีกทั้งเพื่อให้ผู้ประกอบการโรงชำแหละสุกรเข้าใจเกี่ยวกับการแข่งขันอย่างยุติธรรมเพื่อให้อุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรมีการพัฒนาก้าวหน้าต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการ

5.3.1 ผู้ประกอบการรายใหม่

ผู้ประกอบการรายใหม่ที่มีความสนใจประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกร ควรศึกษาข้อมูลในการประกอบธุรกิจให้ดี เช่น ศึกษาข้อกำหนดในการประกอบธุรกิจ เช่น กฎกระทรวงปี พ.ศ.2564 (ฉบับปรับปรุงล่าสุด) ศึกษาด้านการลงทุนว่าควรลงทุนอย่างไรถึงจะเหมาะสม ในการก่อตั้งโรงฆ่าและสุกรให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานควรมีเงินทุนเท่าใด ผู้ประกอบการจะนำสุกรจากแหล่งใดเข้าฆ่าและ

5.3.2 ผู้ประกอบการรายเก่า

หากมีเงินทุนที่สูงพอที่จะพัฒนา ปรับปรุงโรงฆ่าและสุกร ผู้วิจัยแนะนำให้มีฟาร์มเลี้ยงสุกร และเปิดร้านจำหน่ายเนื้อสุกรเป็นของตนเอง เนื่องจากการแปรรูปสุกรเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่ม ซึ่งผู้ประกอบการจะสามารถควบคุมต้นทุนได้ตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำไปจนถึงอุตสาหกรรมปลายน้ำ ในการลงทุนระยะยาวจะทำให้มีกำไรสูงกว่าการทำเฉพาะรับจ้างฆ่าและเพียงอย่างเดียว หรือในระยะเริ่มต้นหากยังไม่มีฟาร์มเป็นของตนเอง การเปิดร้านจำหน่ายเนื้อสุกรติดแบรนด์ของตนเอง (Shop) ก็ถือว่าเป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้าอีกทางหนึ่งเช่นกัน

5.6 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งถัดไป

ในการศึกษาครั้งนี้จึงอาจไม่ใช่ข้อมูลตัวแทนอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรทั้งหมด แต่เป็นเพียงข้อมูลอุตสาหกรรมบางส่วนเท่านั้นและในอนาคตควรมีการศึกษาขอบเขตที่กว้างขึ้นและศึกษาปัจจัยด้านการบริโภคเพิ่มเติม ซึ่งจะช่วยให้การวิเคราะห์อุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

5.7 ข้อจำกัดในการศึกษาครั้งนี้

ในการศึกษาโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน เป็นการศึกษาเพียงพื้นที่เดียวและการวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพอาจเกิดความไม่เที่ยงตรง เนื่องจากเป็นเพียงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการบางกลุ่มเท่านั้น และในการขอความอนุเคราะห์จากการขอเข้าสัมภาษณ์ผู้ประกอบการนั้นเป็นไปได้ยาก เนื่องจากในบางสถานประกอบการผู้ประกอบการนั้นไม่อนุญาตให้เข้าพื้นที่ไปสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลมาใช้ในการทำวิจัย จึงทำให้เป็นข้อจำกัดด้านข้อมูล อีกทั้งข้อมูลรายได้หลักที่นำมาใช้ในการคำนวณส่วนเหลือมตลาดเป็นข้อมูลที่ได้จากผู้ประกอบการโดยตรง ซึ่งข้อมูลต้นทุนที่ได้มาใช้ในการคำนวณอาจมีบางส่วนที่ผิดพลาด เนื่องจากผู้ประกอบการไม่ได้เก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายบางส่วน จึงทำให้เป็นข้อจำกัดด้านข้อมูลเช่นกัน

บรรณานุกรม

- BBC NEWS ไทย. (2565). ฟาร์มหมูล้มสลายเพราะโรคระบาดกับคำบอกของรัฐ เรื่อง โรคคอหิวด์แอฟริกาในสุกร (AFS). Retrieved 28 มิถุนายน from <https://www.bbc.com/thai/thailand-59927997>
- Chen, Yuquan, & Yu, X. (2018). Does the centralized slaughtering policy create market power for pork industry in China? *China Economic Review*, 50, 59-71.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.chieco.2018.03.005>
- Clement E. Ward. (2010). *Economics of Competition in the U.S. Livestock Industry*.
- Fang, H., Wang, L., & Yang, Y. (2023). Competition and Quality: Evidence from High-Speed Railways and Airlines. *The Review of Economics and Statistics*, 1-47.
https://doi.org/10.1162/rest_a_01294
- HardcoreCEO. (2563). ทำไม Value Chain คือ เครื่องมือสำคัญในการลดต้นทุน และเพิ่มรายได้ให้บริษัท.
<https://hardcoreceo.co/value-chain-analysis/>
- Heise Heinke, Crisan Alexandra, Theuvsen Ludwig. (2015). The Poultry Market in Nigeria: Market Structures and Potential for Investment in the Market [Journal Article]. 18(A). <https://doi.org/10.22004/ag.econ.207011>
- Lena and Emil. (2005). Pig Producer's Choice of Slaughterhouse : co-operative or investor-owned? *International journal of Co-operative Management*, 2.
- OECD. (2022). *Meat Consumer*. Retrieved 19 October from <https://data.oecd.org/agroutput/meat-consumption.htm>
- Reint J Bakema. (2016). *Financial and Economic Analysis od a slaughterhouse in Rumbek town - Lake State and of a Warehouse in Kangi - Western Bahr el Ghazal*.
- Truong Lam Do, Nguyen Thi Thu Huyen, Tran The cuong, Anh Duc Nguyen,. (2013). Analysis of factors affecting Demand of Pork consumption in Vinh City, Nghe An province. *Journal of Science and Development*, 11.
- William G. Shepherd. (1979). *The Economics of Industrial Organization*. New Jersey: Prentice-Hall Inc.,.
- เออวดี เปรมษ์เชื้อยร, ณัฐพล พงนาประเสริฐ, ณัฐวุฒิ รัตวณิชยโรจน์,. (2020). การเปลี่ยนแปลงการผลิต มูลค่า

- และส่วนเหลือมทางการตลาดของอุตสาหกรรมสุกรไทย. เก่งเกษตร.
- ไชยยศ ไชยมันคง. (2550). กลยุทธ์โลจิสติกส์และซัพพลายเชนเพื่อแข่งขันในตลาดโลก = *Logistics and supply Chain strategy competing in the global market* (1 ed.).
- กรมปศุสัตว์, ส. (2564). พระราชบัญญัติ ควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อจัดจำหน่ายเนื้อสัตว์. กรมปศุสัตว์.
<https://certify.dld.go.th/certify/index.php/th/2016-05-16-03-34-50/1146-2020-03-02-08-26-38>
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ก. (2562). แผนเตรียมความพร้อมเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุม โรคคอหิวด์แอฟริกาในสุกร (*Contingency plan*) และแนวทางเวชปฏิบัติของโรคคอหิวด์แอฟริกาในสุกร (*Clinical Practice Guideline*) (1 ed.). กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
<https://dld.go.th/th/images/stories/hotissue/asf/ContingencyPlanAndCPG2.pdf>
- ก้องเกียรติ ร่มสงฆ์. (2547). โครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมยางอานามัย และผลกระทบต่อการใช้ในประเทศไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- นราทิพย์ ชุตินวงศ์. (2548). ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค / นราทิพย์ ชุตินวงศ์ (8 ed.).
- นิติพล ชาตวิริยะอำนวย. (2558). โครงสร้างตลาดและขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมกุ้งแช่แข็งส่งออก หลังการเกิดปัญหาโรคกุ้งตายด่วน (*Early Mortality Syndrome: EMS*) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].
- บริษัทท้าวตะวัน2018ฟู้ดส์จำกัด, ผ. (2565). แผนประกอบกิจการฆ่าสัตว์ ชนิดสุกร [Interview].
- ปิยาภา วัฒน. (2546). โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของธุรกิจโรงเรียนนานาชาติ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/65678>
- ผู้ประกอบการ บริษัท ท้าวตะวัน 2018 ฟู้ดส์ จำกัด. (2565). แผนประกอบกิจการ [Interview].
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม และทฤษฎีต้นทุน หน่วยที่ 1-8 (2 ed.).
- วนิดา สืบสายพรหม. (2556). มาตรฐานความปลอดภัยอาหารตลอดห่วงโซ่การผลิตเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความปลอดภัยอาหาร : สุกร.
- วิไลวรรณ วรรณนิธิกุล. (2550). 60ต705 เศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม (3 ed.).
- สมคิด ทักษิณาวินสุทธิ. (2546). หลักการตลาดสินค้าเกษตร (4 ed.).
- สมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติ. (2564). สถานการณ์สินค้าสุกรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2564.
<https://www.swinethailand.com/17331130/สถานการณ์สินค้าสุกรที่สำคัญและแนวโน้ม-ปี-2564>
- สำนักงานปศุสัตว์. (2563). แผนผังขั้นตอนการขออนุญาตก่อตั้งโรงฆ่าสุกร.
- สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ. (2563). แผนที่แสดงความหนาแน่นของจำนวนการเลี้ยงสุกรรายจังหวัด ปี 2563.

ระบบเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายครัวเรือน.

สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ. (2564a). จำนวนการผลิตสุกรในประเทศไทย.

สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ. (2564b). จำนวนปริมาณการผลิตสุกรในแต่ละภูมิภาคตั้งแต่ปี 2532 ถึง 2564.

กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์.

สำนักงานพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์. (2565). สถิติโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ

<https://certify.dld.go.th/certify/index.php/th/2021-08-25-02-54-50/66-2016-05-18-06-09-08/1695-2022-05-18-03-12-46>

สำนักงานพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์. (2564). พระราชบัญญัติ ควบคุมการฆ่าสัตว์เพื่อจัดจำหน่ายเนื้อสัตว์. กรมปศุสัตว์.

<https://certify.dld.go.th/certify/index.php/th/2016-05-16-03-34-50/1146-2020-03-02-08-26-38>

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์. (2565). โรงฆ่าสัตว์ของประเทศไทย.

<https://certify.dld.go.th/certify/index.php/th/2016-05-16-03-34-50/1146-2020-03-02-08-26-38>

สุนันท์ แซ่แต้. (2012). โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันในธุรกิจสถานีบริการน้ำมันในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

สุพร อุดมการไพศาล, นิรมล สุธรรมกิจ,. (2015). โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของธุรกิจบริการนั่งช้างในจังหวัดภูเก็ต มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์].

สุพานี สฤกษ์วานิช. (2546). การบริหารเชิงกลยุทธ์ แนวคิดและทฤษฎี (2 ed.).

สุภัทร คำมุงคุณ. (2565). โรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร.

<https://library.parliament.go.th/radioscript/rr2565-mar1>

สุวรรณดา สายรวมญาติ. (2563). ราคาหมูไม่ค่อมทุน...ถึงเวลาปลดปล่อยเกษตรกร. Retrieved 19 กุมภาพันธ์ 2564 from https://www.matichon.co.th/article/news_2583450

อัจฉิมา ณ กลาง. (2016). โครงสร้างและพฤติกรรมการแข่งขันอุตสาหกรรมสุกรแบรนด์*S-pure* มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].

อัจฉลา ชนะกลาง และ อุษณา แจ้จล้อย. (2561). การกระจุกตัวของตลาดของธุรกิจบริการสอบบัญชีและบริการความเชื่อมั่นในประเทศไทย. วารสารบริหารธุรกิจและบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2.

อัญธิกา มะหาวัน, เยาวเรศ เขาวนพูนผล, อนุพงศ์ วงศ์ไชย, อีระพงษ์ เสาวภาคย์, และกรรณิกา แซ่ลิ้ว,. (2564). การวิเคราะห์ความเสี่ยงของธุรกิจการเลี้ยงสุกรขุนในจังหวัดเชียงใหม่. แก่นเกษตร, 8.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพที่ 16 แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโรงชำแหละสุกร

แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโรงชำแหละสุกร
เรื่อง โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของโรงชำแหละสุกรในประเทศไทย
 (Pig Abattoir Industry in Thailand : market structure and competition)

ในคำถามสัมภาษณ์แบ่งคำถามออกเป็น 7 ตอน

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการ
- ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุน
- ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่
- ตอนที่ 5 การส่งเสริมการขาย
- ตอนที่ 6 บุคลากร
- ตอนที่ 7 แสดงความคิดเห็น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อบริษัท/โรงงาน
2. ระยะเวลาตั้งแต่ก่อตั้งโรงชำแหละสุกร
3. ยอดขาย โดยเฉลี่ยต่อเดือน (บาท)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการ

1. ข้อกำหนดการรับสุกรเข้าชำแหละ
2. โรงชำแหละสุกรของท่านให้บริการชำแหละสุกรลักษณะใด
 - 2.1.1 บริการตัดแต่ง
 - 2.1.2 มีบริการห้องตัดแต่ง
 - 2.1.3 มีบริการห้องเย็น
 - 2.1.4 ให้บริการเฉพาะชำเชือก
3. โรงชำแหละสุกรของท่านชำแหละสุกรเฉลี่ยกี่ตัวต่อวัน
4. น้ำหนักสุกรที่รับชำแหละ โดยเฉลี่ย (กิโลกรัม)
5. อุณหภูมิของซากสุกร (องศาเซลเซียส)
6. การจัดเก็บซากสุกรเป็นอย่างไร

เลขที่โครงการวิจัย 650252
 วันที่รับรอง 30 ม.ค. 2566
 วันที่หมดอายุ 29 ม.ค. 2567

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุน

1. ต้นทุนที่ใช้ในการก่อสร้างโรงฆ่าและสุกรของท่าน โดยเฉลี่ย (บาท)
2. ต้นทุนค่าเครื่องจักรที่ใช้ในโรงฆ่าและสุกร โดยเฉลี่ย (บาท)
3. ต้นทุนด้านขนส่ง บริษัทผู้ค้าดำเนินการรับซากลูกสุกรอย่างไร (ลูกค้ารับสินค้าด้วยตัวเอง, โรงฆ่าและสุกรเป็นคนจัดเตรียมขนส่งให้, อื่นๆ)
4. ต้นทุนด้านค่าบริการฆ่าและสุกรอยู่ในช่วงราคาเท่าใด (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม) ต่อตัว
5. ต้นทุนค่าใช้จ่ายในโรงฆ่าและสุกรต่อเดือนและเป็นค่าใช้จ่ายด้านใด ระบุตัวอย่างพอสังเขป

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่

1. ท่านให้ความสำคัญกับพื้นที่ตั้งของโรงฆ่าและสุกรมากน้อยเพียงใด
2. ช่วงเวลาที่รับซากลูกสุกรในปัจจุบัน (ระยะเวลา)

ตอนที่ 5 การส่งเสริมการขาย

1. โรงฆ่าและสุกรของท่านใช้กลยุทธ์อย่างไร
 - 5.1.1 ทำสัญญา จำนวน _____ ปี อัตราค่าบริการ (บาท) เป็นไปตามระยะเวลาของสัญญา
 - 5.1.2 มีบริการรถขนส่ง
 - 5.1.3 ให้สินเชื่อแก่ลูกค้า
 - 5.1.4 ให้ส่วนลดตามจำนวนสุกรที่เข้าฆ่าและ
2. โรงฆ่าและสุกรของท่านทำอะไรที่จะสร้างความแตกต่างของสินค้าและบริการได้

ตอนที่ 6 บุคลากรในโรงฆ่าและสุกร

1. โรงฆ่าและสุกรของท่านจัดสรรบุคลากรอย่างไร

ตอนที่ 7 ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ

1. ท่านคิดว่าปัจจุบันอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรมีระดับการแข่งขันมากน้อยเพียงใด
2. ปัจจุบันภาครัฐให้การสนับสนุนโรงฆ่าและสุกรในประเทศไทยอย่างไร
3. ท่านคิดเห็นว่าภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรอย่างไร
4. โรงฆ่าและสุกรของท่านได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคคอตีบแอฟริกาในสุกรหรือโรค ASF หรือไม่ อย่างไร
5. ปัญหาและอุปสรรคของโรงฆ่าและสุกรของท่าน

เลขที่โครงการวิจัย 650252
วันที่รับรอง 30 ม.ค. 2566
วันที่หมดอายุ 29 ม.ค. 2567

ภาพที่ 17 ภาพตัวแทนผู้ประกอบการโรงชำแหละสุกร

ผลจากการคำนวณอัตราการกระจุกตัวแต่ละประเภทของโรงชำแหละสุกรในประเทศไทย

ตารางที่ 9 ระดับอัตราการกระจุกของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุด 4 รายแรก ของปีพ.ศ.2560

ปี พ.ศ.2560				
ลำดับ	รายชื่อโรงชำแหละ	รายได้หลัก (บาท)	รายได้หลัก (ล้านบาท)	ส่วนแบ่งตลาด (Si)
1	บริษัท บี.ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	14,539,853,960.00	14,539.85	50.97
2	บริษัท ไทย ฟู้ดส์ สไวท อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	4,659,197,858.00	4,659.20	16.33
3	บริษัท กาญจนา เฟรช พอร์ค จำกัด	1,932,630,895.85	1,932.63	6.78
4	บริษัท วีพีเอฟ กรุ๊ป (๑๙๗๓) จำกัด สาขา ๔	1,623,684,716.00	1,623.68	5.69
รวม		22,755,367,429.85	22,755.37	79.78

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 9 ระดับอัตราการกระจุกของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุด 4 รายแรก ของปีพ.ศ.2560 จะพบว่าเมื่อนำข้อมูลรายได้หลักของแต่ละบริษัทจากกรมพัฒนาธุรกิจ กระทรวงพาณิชย์ มาใช้ในการคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ Concentration Ratio หรือ CR ที่ 4 โรง ได้ดังนี้ สัดส่วนอัตราการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรที่มาเป็นอันดับแรกเป็นของบริษัท บี.ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด มีสัดส่วนร้อยละ 50.97 ซึ่งพบว่ามีสัดส่วนเกินครึ่งหนึ่ง สัดส่วนตลาดอันดับที่สองคือบริษัท ไทย ฟู้ดส์ สไวท อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด มีสัดส่วนร้อยละ 16.33 สัดส่วนตลาดอันดับที่สามคือบริษัท กาญจนา เฟรช พอร์ค จำกัด มีสัดส่วนร้อยละ 6.78 ซึ่งแตกต่างจากอันดับที่สี่คือวีพีเอฟ กรุ๊ป (๑๙๗๓) จำกัด สาขา ๔ มีสัดส่วนร้อยละ 5.69 เพียงเล็กน้อย

จะได้ว่า

$$CR_4 = S_1 + S_2 + S_3 + S_4$$

$$CR_4 = 50.97 + 16.33 + 6.78 + 5.69$$

$$\therefore CR_4 = 79.78$$

ดังนั้นจากคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ Concentration Ratio ที่ 4 โรง ของปีพ.ศ.2560 มีค่าอัตราการกระจุกตัวร้อยละ 79.78 แสดงว่าอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรนี้มีระดับการกระจุกตัวค่อนข้างสูง

ตารางที่ 10 ระดับอัตราการกระจุกของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในประเทศไทยที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุด 4 รายแรก ของปี พ.ศ.2561

ปีพ.ศ.2561				
ลำดับ	รายชื่อโรงฆ่าและสุกร	รายได้หลัก (บาท)	รายได้หลัก (ล้านบาท)	ส่วนแบ่งตลาด (Si)
1	บริษัท บี.ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	16,626,880,155.00	16,626.88	48.41
2	บริษัท ไทย ฟู้ดส์ สไวน์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	5,679,072,647.00	5,679.07	16.53
3	บริษัท กาญจนนา เฟรช พอร์ค จำกัด	1,980,596,251.07	1,980.60	5.77
4	บริษัท วี.ซี.มีท โปรดเซสซิ่ง จำกัด	1,915,405,907.10	1,915.41	5.58
รวม		26,201,954,960.17	26,201.95	76.28

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

เมื่อพิจารณาจากตารางระดับอัตราการกระจุกของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในประเทศไทยที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุด 4 รายแรก ของปีพ.ศ.2561 จะพบว่าเมื่อนำข้อมูลรายได้หลักของแต่ละบริษัทจากกรมพัฒนาธุรกิจ กระทรวงพาณิชย์ มาใช้ในการคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ Concentration Ratio หรือ CR ที่ 4 โรง ได้ดังนี้ สัดส่วนอัตราการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรที่มาเป็นอันดับแรกเป็นของบริษัท บี.ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด มีสัดส่วนร้อยละ 48.41 ซึ่งพบว่ามีสัดส่วนเกินครึ่งหนึ่ง สัดส่วนตลาดอันดับที่สองคือบริษัท ไทย ฟู้ดส์ สไวน์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด มีสัดส่วนร้อยละ 16.53 สัดส่วนตลาดอันดับที่สามคือบริษัท กาญจนนา เฟรช พอร์ค จำกัด มีสัดส่วนร้อยละ 5.77 ซึ่งแตกต่างจากอันดับที่สี่คือบริษัท วี.ซี.มีท โปรดเซสซิ่ง จำกัด มีสัดส่วนร้อยละ 5.58 เพียงเล็กน้อย

จะได้ว่า

$$CR_4 = S_1 + S_2 + S_3 + S_4$$

$$CR_4 = 48.41 + 16.53 + 5.77 + 5.58$$

$$\therefore CR_4 = 76.28$$

ดังนั้นจากคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ Concentration Ratio ที่ 4 โรง ของปีพ.ศ.2561 มีค่าอัตราการกระจุกตัวร้อยละ 76.28 แสดงว่าอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรนี้มีระดับการกระจุกตัวค่อนข้างสูง

ตารางที่ 11 ระดับอัตราการกระจุกของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในประเทศไทยที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุด 4 รายแรก ของปี พ.ศ.2562

ปีพ.ศ.2562				
ลำดับ	รายชื่อโรงฆ่าและสุกร	รายได้หลัก (บาท)	รายได้หลัก (ล้านบาท)	ส่วนแบ่งตลาด (Si)
1	บริษัท บี.ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	21,230,437,203.00	21,230.44	48.95
2	บริษัท ไทย ฟู้ดส์ สโวน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	7,134,642,239.00	7,134.64	16.45
3	บริษัท วี.ซี.มีท โปรดเซสซิ่ง จำกัด	2,548,231,619.76	2,548.23	5.87
4	บริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด	2,088,083,736.28	2,088.08	4.81
รวม		33,001,394,798.04	33,001.39	76.08

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

เมื่อพิจารณาจากตารางระดับอัตราการกระจุกของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในประเทศไทยที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุด 4 รายแรก ของปีพ.ศ.2562 จะพบว่าเมื่อนำข้อมูลรายได้หลักของแต่ละบริษัทจากกรมพัฒนาธุรกิจ กระทรวงพาณิชย์ มาใช้ในการคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ Concentration Ratio หรือ CR ที่ 4 โรง ได้ดังนี้ สัดส่วนอัตราการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรที่มาเป็นอันดับแรกเป็นของบริษัท บี.ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด มีสัดส่วนร้อยละ 48.95 ซึ่งพบว่ามีสัดส่วนเกินครึ่งหนึ่ง สัดส่วนตลาดอันดับที่สองคือบริษัท ไทย ฟู้ดส์ สโวน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด มีสัดส่วนร้อยละ 16.45 สัดส่วนตลาดอันดับที่สามคือบริษัท วี.ซี.มีท โปรดเซสซิ่ง จำกัด มีสัดส่วนร้อยละ 5.87 ซึ่งแตกต่างจากอันดับที่สี่คือบริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด มีสัดส่วนร้อยละ 4.81 เพียงเล็กน้อย

จะได้ว่า

$$CR_4 = S_1 + S_2 + S_3 + S_4$$

$$CR_4 = 48.95 + 16.45 + 5.87 + 4.81$$

$$\therefore CR_4 = 76.08$$

ดังนั้นจากคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ Concentration Ratio ที่ 4 โรง ของปีพ.ศ.2562 มีค่าอัตราการกระจุกตัวร้อยละ 76.08 แสดงว่าอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรนี้มีระดับการกระจุกตัวค่อนข้างสูง

ตารางที่ 12 ระดับอัตราการกระจุกของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในประเทศไทยที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุด 4 รายแรก ของปี พ.ศ.2563

ปีพ.ศ.2563				
ลำดับ	รายชื่อโรงฆ่าและสุกร	รายได้หลัก (บาท)	รายได้หลัก (ล้านบาท)	ส่วนแบ่งตลาด (Si)
1	บริษัท บี.ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	20,642,396,724.00	20,642.40	44.55
2	บริษัท ไทย ฟู้ดส์ สโวน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	8,469,305,247.00	8,469.31	18.28
3	บริษัท วี.ซี.มีท โปรดเซสซิ่ง จำกัด	3,266,326,256.74	3,266.33	7.05
4	บริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด	2,813,877,200.00	2,813.88	6.07
รวม		35,191,905,427.74	35,191.91	75.95

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

เมื่อพิจารณาจากตารางระดับอัตราการกระจุกของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในประเทศไทยที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุด 4 รายแรก ของปีพ.ศ.2563 จะพบว่าเมื่อนำข้อมูลรายได้หลักของแต่ละบริษัทจากกรมพัฒนาธุรกิจ กระทรวงพาณิชย์ มาใช้ในการคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ Concentration Ratio หรือ CR ที่ 4 โรง ได้ดังนี้ สัดส่วนอัตราการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรที่มาเป็นอันดับแรกเป็นของบริษัท บี.ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด มีสัดส่วนร้อยละ 44.55 ซึ่งพบว่ามีสัดส่วนเกินครึ่งหนึ่ง สัดส่วนตลาดอันดับที่สองคือบริษัท ไทย ฟู้ดส์ สโวน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด มีสัดส่วนร้อยละ 18.28 สัดส่วนตลาดอันดับที่สามคือบริษัท วี.ซี.มีท โปรดเซสซิ่ง จำกัด มีสัดส่วนร้อยละ 7.05 ซึ่งแตกต่างจากอันดับที่สี่คือบริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด มีสัดส่วนร้อยละ 6.07 เพียงเล็กน้อย

จะได้ว่า

$$CR_4 = S_1 + S_2 + S_3 + S_4$$

$$CR_4 = 44.55 + 18.28 + 7.05 + 6.07$$

$$\therefore CR_4 = 75.95$$

ดังนั้นจากคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ Concentration Ratio ที่ 4 โรง ของปีพ.ศ.2563 มีค่าอัตราการกระจุกตัวร้อยละ 75.95 แสดงว่าอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรนี้มีระดับการกระจุกตัวค่อนข้างสูง

ตารางที่ 13 ระดับอัตราการกระจุกของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในประเทศไทยที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุด 4 รายแรก ของปี พ.ศ.2564

ปีพ.ศ.2564				
ลำดับ	รายชื่อโรงฆ่าและสุกร	รายได้หลัก (บาท)	รายได้หลัก (ล้านบาท)	ส่วนแบ่งตลาด (Si)
1	บริษัท บี.ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	20,076,607,928.00	20,076.61	46.78
2	บริษัท ไทย ฟู้ดส์ สโวน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	8,457,532,089.00	8,457.53	19.71
3	บริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด	2,887,986,016.40	2,887.99	6.73
4	บริษัท วี.ซี.มีท โปรดเซสซิ่ง จำกัด	1,900,563,117.84	1,900.56	4.43
รวม		33,322,689,151.24	33,322.69	77.65

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

เมื่อพิจารณาจากตารางระดับอัตราการกระจุกของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในประเทศไทยที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูงสุด 4 รายแรก ของปีพ.ศ.2564 จะพบว่าเมื่อนำข้อมูลรายได้หลักของแต่ละบริษัทจากกรมพัฒนาธุรกิจ กระทรวงพาณิชย์ มาใช้ในการคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ Concentration Ratio หรือ CR ที่ 4 โรง ได้ดังนี้ สัดส่วนอัตราการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรที่มาเป็นอันดับแรกเป็นของบริษัท บี.ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด มีสัดส่วนร้อยละ 46.78 ซึ่งพบว่ามีสัดส่วนเกินครึ่งหนึ่ง สัดส่วนตลาดอันดับที่สองคือบริษัท ไทย ฟู้ดส์ สโวน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด มีสัดส่วนร้อยละ 19.71 สัดส่วนตลาดอันดับที่สามคือบริษัท วีพีเอฟ กรุ๊ป (๑๙๗๓) จำกัด สาขา ๔ มีสัดส่วนร้อยละ 6.73 ซึ่งแตกต่างจากอันดับที่สี่คือบริษัท กาญจนา เพรชพอร์ค จำกัด มีสัดส่วนร้อยละ 4.43 เพียงเล็กน้อย

จะได้ว่า

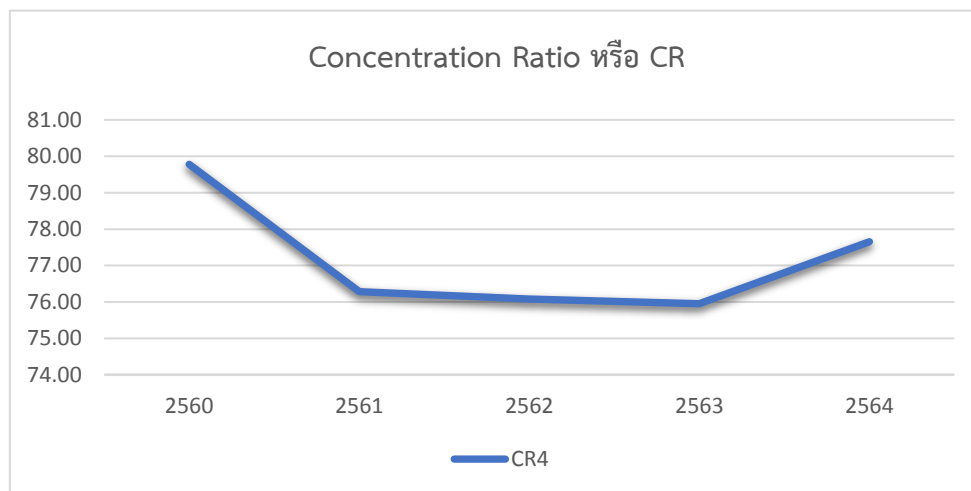
$$CR_4 = S_1 + S_2 + S_3 + S_4$$

$$CR_4 = 46.78 + 19.71 + 6.73 + 4.43$$

$$\therefore CR_4 = 77.65$$

ดังนั้นจากคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ Concentration Ratio ที่ 4 โรง ของปีพ.ศ.2564 มีค่าอัตราการกระจุกตัวร้อยละ 77.65 แสดงว่าอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรนี้มีระดับการกระจุกตัวค่อนข้างสูงหรือมีการแข่งขันต่ำ

ภาพที่ 18 ภาพแนวโน้มอัตราการกระจุกตัวแบบตารางแสดงอัตราการกระจุกตัวแบบ Concentration Ratio หรือ CR ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 ถึง พ.ศ.2564

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

ตารางที่ 14 อัตราการกระจุกตัวแบบ Concentration Ratio หรือ CR4

CR4	2560	2561	2562	2563	2564
	79.78	76.28	76.08	75.95	77.65

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

จากการคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ Concentration Ratio หรือ CR ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาหน่วยธุรกิจ 4 รายแรกที่มีส่วนแบ่งตลาดสูงสุด จากการคำนวณหน่วยธุรกิจ 4 รายแรกที่ครองส่วนแบ่งตลาดสูงสุดพบว่าในปีพ.ศ.2560 มีอัตราการกระจุกตัวอยู่ที่ 79.78 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 100 แสดงว่ามีการกระจุกตัวสูงหรือมีการแข่งขันน้อย สามารถอธิบายได้ว่ามีโครงสร้างตลาดเป็นลักษณะแบบผูกขาด ต่อมาในปีพ.ศ.2561 มีอัตราการกระจุกตัวอยู่ที่ 76.28 ลดลงจากปีพ.ศ.2560 แต่ยังคงมีค่าเข้าใกล้ 100 แสดงว่ามีการกระจุกตัวสูงหรือมีการแข่งขันน้อย ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่ามีโครงสร้างตลาดเป็นลักษณะแบบผูกขาด ต่อมาในปีพ.ศ.2562 มีอัตราการกระจุกตัวอยู่ที่ 76.08 ลดลงจากปีพ.ศ.2561 เพียงเล็กน้อยแต่ยังคงมีค่าเข้าใกล้ 100 เช่นเดียวกันกับปีอื่นๆ ต่อมาในปีพ.ศ.2563 มีอัตราการกระจุกตัวอยู่ที่ 75.95 ลดลงจากปีพ.ศ.2562 แต่ยังคงมีค่าเข้าใกล้ 100 นั้นหมายความว่ามีการแข่งขันน้อย อีกทั้งในปีพ.ศ.2564 มีอัตราการกระจุกตัวอยู่ที่ 77.65 เพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ.2563 ซึ่ง

ค่าอัตราการกระจุกตัวยังคงมีค่าเข้าใกล้ 100 นั่นคือมีการแข่งขันน้อยหรือหมายความว่าอุตสาหกรรม
โรงชำแหละสุกรในประเทศไทยมีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาดนั่นเอง ถึงแม้ว่าในแต่ละปีจะมีการ
สับเปลี่ยนลำดับหน่วยธุรกิจ แต่จากการคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ Concentration Ratio หรือ
CR พบว่าในแต่ละปีมีการกระจุกตัวสูงหรือมีการแข่งขันน้อย ดังนั้นสามารถอธิบายได้ว่า
“อุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในประเทศไทยมีลักษณะโครงสร้างตลาดแบบผู้ขายน้อยราย”

ตารางที่ 15 อัตราการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI ของปี พ.ศ.2560 มีโรงชำแหละสุกรจำนวน 26 โรง

ปี พ.ศ.2560					
ลำดับ	รายชื่อโรงชำแหละ	รายได้หลัก (บาท)	รายได้หลัก (ล้านบาท)	ส่วนแบ่งตลาด (SI)	ส่วนแบ่งตลาด (SI กำลังสอง)
1	บริษัท บี.ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	14,539,853,960.00	14,539.85	50.97	2,598.40
2	บริษัท ไทย ฟู้ดส์ สโวน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	4,659,197,858.00	4,659.20	16.33	266.81
3	บริษัท กาญจนา เฟรช พอร์ค จำกัด	1,932,630,895.85	1,932.63	6.78	45.91
4	บริษัท วีทีเอฟ กรุ๊ป (๑๙๗๓) จำกัด สาขา ๔	1,623,684,716.00	1,623.68	5.69	32.40
5	บริษัท เฟรชมีทโปรเซสซิ่ง จำกัด	1,495,897,314.53	1,495.90	5.24	27.50
6	บริษัท เอ็น แอนด์ ที ฟู้ดส์ เทรดดิ้ง จำกัด	768,355,082.21	768.36	2.69	7.26
7	บริษัท วี.ซี.มีท โปรเซสซิ่ง จำกัด	624,449,277.72	624.45	2.19	4.79
8	ห้างหุ้นส่วนจำกัด บี.เอส.เอ อูบล กรีน พอร์ค	594,466,368.80	594.47	2.08	4.34
9	บริษัท เอ็ม เอส ที อินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด	512,736,811.65	512.74	1.80	3.23
10	บริษัท เรดเฟรชเชอร์ จำกัด	475,027,898.23	475.03	1.67	2.77
11	บริษัท อีเค ซลอเตอร์เฮาส์ จำกัด	425,386,683.76	425.39	1.49	2.22
12	บริษัท ที แอนด์ เจ มีท โปรดักส์ จำกัด	190,859,766.11	190.86	0.67	0.45
13	บริษัท สมพรเฟรชพอร์ค จำกัด	168,885,919.23	168.89	0.59	0.35
14	บริษัท คิวเอ็มเอ จำกัด	157,803,894.02	157.80	0.55	0.31
15	บริษัท สยามอินเตอร์พอร์ค จำกัด	126,259,737.30	126.26	0.44	0.20
16	โรงหมูสมนึก	88,355,330.00	88.36	0.31	0.10
17	บริษัท มนต์สมหวัง จำกัด	39,416,000.00	39.42	0.14	0.02
18	บริษัท จิตรุ่งเรืองกรุ๊ป จำกัด	30,567,239.65	30.57	0.11	0.01
19	บริษัท ราชนิมา-จอยทอ โภคภัณฑ์ จำกัด	27,928,297.02	27.93	0.10	0.01
20	บริษัท สามพรานซลอเตอร์เฮาส์ จำกัด	19,666,906.76	19.67	0.07	0.00
21	บริษัท ลาภอิสรา จำกัด	8,569,300.08	8.57	0.03	0.00
22	บริษัท รมมใจรุ่งเรือง จำกัด	8,552,108.78	8.55	0.03	0.00
23	โรงชำแหละสุกร ห้างหุ้นส่วนจำกัด บึงสามพันโภคภัณฑ์	3,266,579.40	3.27	0.01	0.00
24	บริษัท มุ่งจรงค์ษ์ ค้าสุกร จำกัด	1,151,693.49	1.15	0.00	0.00
25	อุดมผลพัฒนา	808,820.00	0.81	0.00	0.00
26	บริษัท เอพีเอส ฟู้ด โปรดักส์ จำกัด	5,765.75	0.01	0.00	0.00
	Grand Total	28,523,784,224.34	28,523.78	100.00	2,997.09

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

ตารางที่ 16 อัตราการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI ของปี พ.ศ.2561 มีโรงชำแหละสุกรจำนวน 31 โรง

ปีพ.ศ.2561					
ลำดับ	รายชื่อโรงชำแหละสุกร	รายได้หลัก (บาท)	รายได้หลัก (ล้านบาท)	ส่วนแบ่งตลาด (Si)	ส่วนแบ่งตลาด (Si กำลังสอง)
1	บริษัท บี.ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	16,626,880,155.00	16,626.88	48.41	2,343.19
2	บริษัท ไทย ฟู้ดส์ สโวน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	5,679,072,647.00	5,679.07	16.53	273.36
3	บริษัท กาญจนา เฟรช พอร์ค จำกัด	1,980,596,251.07	1,980.60	5.77	33.25
4	บริษัท วิ.ซี.มีท โปรดเซสซิ่ง จำกัด	1,915,405,907.10	1,915.41	5.58	31.10
5	บริษัท วีพีเอฟ กรุ๊ป (๑๙๗๓) จำกัด สาขา ๔	1,812,086,081.00	1,812.09	5.28	27.83
6	บริษัท เฟรชมีทโปรดเซสซิ่ง จำกัด	1,399,837,729.66	1,399.84	4.08	16.61
7	บริษัท เอ็ม เอส ที อินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด	1,260,822,273.10	1,260.82	3.67	13.47
8	บริษัท เอ็น แอนด์ ที ฟู้ดส์ เทคคิง จำกัด	653,674,190.84	653.67	1.90	3.62
9	ห้างหุ้นส่วนจำกัด บี.เอส.เอ อุบล กรีน พอร์ค	552,146,303.06	552.15	1.61	2.58
10	บริษัท เรดเฟรชเชอร์ จำกัด	548,887,360.67	548.89	1.60	2.55
11	บริษัท อีเค ซลอเตอร์เฮาส์ จำกัด	469,812,815.86	469.81	1.37	1.87
12	บริษัท ชัยพัฒนาฟาร์ม จำกัด	284,007,493.79	284.01	0.83	0.68
13	บริษัทพี แอนด์ เจ มีท โปรดักส์ จำกัด	233,535,073.57	233.54	0.68	0.46
14	บริษัท สมพรเฟรชพอร์ค จำกัด	206,072,107.55	206.07	0.60	0.36
15	บริษัท คิวเอ็มเอ จำกัด	197,509,352.94	197.51	0.58	0.33
16	โรงหมูสมนึก	131,593,337.00	131.59	0.38	0.15
17	บริษัท สยามอินเตอร์พอร์ค จำกัด	127,577,207.56	127.58	0.37	0.14
18	บริษัท ลากอิสรา จำกัด	84,728,922.61	84.73	0.25	0.06
19	บริษัท มนต์สมหวัง จำกัด	59,131,750.00	59.13	0.17	0.03
20	บริษัท ราชสิมา-จ้อหอ โภคภัณฑ์ จำกัด	36,003,455.08	36.00	0.10	0.01
21	บริษัท จิตรุ่งเรืองกรุ๊ป จำกัด	34,789,925.20	34.79	0.10	0.01
22	บริษัท สามพรานซลอเตอร์เฮาส์ จำกัด	22,561,807.21	22.56	0.07	0.00
23	บริษัท สยาม ซุปเปอร์ เฟรช (ประเทศไทย) จำกัด	8,885,004.44	8.89	0.03	0.00
24	บริษัท รวมใจรุ่งเรือง จำกัด	8,723,048.46	8.72	0.03	0.00
25	โรงชำแหละสุกร ห้างหุ้นส่วนจำกัด บึงสามพันโภคภัณฑ์	6,542,498.68	6.54	0.02	0.00
26	บริษัท ทัพตะวัน 2018 ฟู้ดส์ จำกัด	2,825,002.25	2.83	0.01	0.00
27	โรงแปรรูปสุกรมาตรฐาน บริษัท คล้ายแจ่มนำโชค จำกัด	2,449,589.31	2.45	0.01	0.00
28	บริษัท มุ่งจรรักษ์ ค้าสุกร จำกัด	1,383,340.06	1.38	0.00	0.00
29	อุดมผลพัฒนา	884,360.25	0.88	0.00	0.00
30	บริษัท เอพีเอส ฟู้ด โปรดักส์ จำกัด	5,750.00	0.01	0.00	0.00
31	โรงชำแหละสุกร บริษัท เชียงใหม่กัมมจล จำกัด	16.29	0.00	0.00	0.00
	Grand Total	34,348,430,756.61	34,348.43	100.00	2,751.68

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

ตารางที่ 17 อัตราการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI ของปี พ.ศ.2562 มีโรงชำแหละสุกรจำนวน 32 โรง

ปีพ.ศ.2562					
ลำดับ	รายชื่อโรงชำแหละสุกร	รายได้หลัก (บาท)	รายได้หลัก (ล้านบาท)	ส่วนแบ่งตลาด (Si)	ส่วนแบ่งตลาด (Si กำลังสอง)
1	บริษัท บี.ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	21,230,437,203.00	21,230.44	48.95	2,395.71
2	บริษัท ไทย ฟู้ดส์ สโวน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	7,134,642,239.00	7,134.64	16.45	270.56
3	บริษัท วี.ซี.มีท โปรดักส์ จำกัด	2,548,231,619.76	2,548.23	5.87	34.51
4	บริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด	2,088,083,736.28	2,088.08	4.81	23.17
5	บริษัท กาญจนา เฟรช พอร์ค จำกัด	2,006,750,177.00	2,006.75	4.63	21.40
6	บริษัท วีฟิเอฟ กรุ๊ป (๑๙๗๓) จำกัด สาขา ๔	1,912,955,000.00	1,912.96	4.41	19.45
7	บริษัท เฟรชมีทโปรดักส์ จำกัด	1,512,905,302.60	1,512.91	3.49	12.17
8	บริษัท เอ็น แอนด์ พี ฟู้ดส์ เทรคคิง จำกัด	734,352,402.00	734.35	1.69	2.87
9	ห้างหุ้นส่วนจำกัด บี.เอส.เอ อูบล กรีน พอร์ค	659,493,605.54	659.49	1.52	2.31
10	บริษัท เรดเฟรชเชอร์ จำกัด	630,147,317.99	630.15	1.45	2.11
11	บริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ (๒๐๑๕) จำกัด	565,182,361.29	565.18	1.30	1.70
12	บริษัท อีเค ซลอเตอร์เฮาส์ จำกัด	546,462,209.48	546.46	1.26	1.59
13	บริษัท ชัยพัฒนาฟาร์ม จำกัด	300,698,243.72	300.70	0.69	0.48
14	บริษัทพี แอนด์ เจ มีท โปรดักส์ จำกัด	266,034,055.66	266.03	0.61	0.38
15	บริษัท คิวเอ็มเอ จำกัด	250,391,174.43	250.39	0.58	0.33
16	บริษัท สมพรเฟรชพอร์ค จำกัด	233,116,790.25	233.12	0.54	0.29
17	บริษัท สยามอินเตอร์พอร์ค จำกัด	184,515,113.40	184.52	0.43	0.18
18	โรงหมูสมนึก	154,635,481.00	154.64	0.36	0.13
19	บริษัท สยาม ซุปเปอร์ เฟรช (ประเทศไทย) จำกัด	109,148,508.70	109.15	0.25	0.06
20	บริษัท ลากอิสรา จำกัด	100,287,304.36	100.29	0.23	0.05
21	บริษัท จิตรุ่งเรืองกรุ๊ป จำกัด	45,361,527.58	45.36	0.10	0.01
22	บริษัท มนัสสมหวัง จำกัด	44,582,083.26	44.58	0.10	0.01
23	บริษัท ราชนิมา-จอหอ โภคภัณฑ์ จำกัด	39,714,009.61	39.71	0.09	0.01
24	บริษัท สามพรานซลอเตอร์เฮาส์ จำกัด	25,216,699.71	25.22	0.06	0.00
25	โรงแปรรูปสุกรมาตรฐาน บริษัท คล้ายแจ้จ้งน้ำโขง จำกัด	23,726,610.14	23.73	0.05	0.00
26	บริษัท รวมใจรุ่งเรือง จำกัด	8,766,886.60	8.77	0.02	0.00
27	โรงชำแหละสุกร ห้างหุ้นส่วนจำกัด บึงสามพันโภคภัณฑ์	6,324,847.28	6.32	0.01	0.00
28	บริษัท ทัดตะวัน 2018 ฟู้ดส์ จำกัด	4,964,930.00	4.96	0.01	0.00
29	โรงชำแหละสุกร บริษัท เชียงใหม่กิมมิงคัล จำกัด	4,814,688.87	4.81	0.01	0.00
30	บริษัท มุ่งจรงค์ ค้าสุกร จำกัด	1,754,900.00	1.75	0.00	0.00
31	อุดมผลพัฒนา	1,541,120.00	1.54	0.00	0.00
32	บริษัท เอทีเอส ฟู้ด โปรดักส์ จำกัด	5,750.00	0.01	0.00	0.00
	Grand Total	43,375,243,898.51	43,375.24	100.00	2,789.49

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

ตารางที่ 18 อัตราการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI ของปี พ.ศ.2563 มีโรงชำแหละสุกรจำนวน 34 โรง

ปีพ.ศ.2563					
ลำดับ	รายชื่อโรงชำแหละสุกร	รายได้หลัก (บาท)	รายได้หลัก (ล้านบาท)	ส่วนแบ่งตลาด (Si)	ส่วนแบ่งตลาด (Si กำลังสอง)
1	บริษัท บี.ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	20,642,396,724.00	20,642.40	44.55	1,984.89
2	บริษัท ไทย ฟู้ดส์ สโวน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	8,469,305,247.00	8,469.31	18.28	334.13
3	บริษัท วี.ซี.มีท โปรดักส์ จำกัด	3,266,326,256.74	3,266.33	7.05	49.70
4	บริษัท เอ็ม เอส ที อินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด	2,813,877,200.00	2,813.88	6.07	36.88
5	บริษัท กาญจนนา เฟรช พอร์ค จำกัด	2,361,734,987.63	2,361.73	5.10	25.98
6	บริษัท วีทีเอฟ กรุ๊ป (๑๙๗๓) จำกัด สาขา ๔	2,261,749,438.00	2,261.75	4.88	23.83
7	บริษัท เฟรชมีทโปรดักส์ จำกัด	1,109,302,889.79	1,109.30	2.39	5.73
8	บริษัท อีเค ซอลเทอร์เฮาส์ จำกัด	818,725,807.46	818.73	1.77	3.12
9	ห้างหุ้นส่วนจำกัด บี.เอส.เอ อุลบล กรีน พอร์ค	694,983,620.84	694.98	1.50	2.25
10	บริษัท เอ็น แอนด์ พี ฟู้ดส์ เทรคคิง จำกัด	689,671,294.18	689.67	1.49	2.22
11	บริษัท เรดเฟรชเชอร์ จำกัด	645,910,734.01	645.91	1.39	1.94
12	บริษัท เอ็ม เอส ที อินเตอร์ฟู้ดส์ (๒๐๑๕) จำกัด	549,388,086.18	549.39	1.19	1.41
13	บริษัท ชัยพัฒนาฟาร์ม จำกัด	310,834,270.12	310.83	0.67	0.45
14	บริษัท พี แอนด์ เจ มีท โปรดักส์ จำกัด	301,769,902.23	301.77	0.65	0.42
15	บริษัท สมพรเฟรชพอร์ค จำกัด	265,395,510.56	265.40	0.57	0.33
16	บริษัท คิวเอ็มเอ จำกัด	219,747,249.85	219.75	0.47	0.22
17	โรงหมูสมนึก	199,694,125.00	199.69	0.43	0.19
18	บริษัท สยามอินเตอร์พอร์ค จำกัด	189,129,164.81	189.13	0.41	0.17
19	บริษัท สยาม ซูเปอร์เฟรช (ประเทศไทย) จำกัด	174,636,756.00	174.64	0.38	0.14
20	บริษัท มนัสสมหวัง จำกัด	50,554,393.21	50.55	0.11	0.01
21	บริษัท จิตรุ่งเรืองกรู๊ป จำกัด	50,093,478.49	50.09	0.11	0.01
22	บริษัท สลากอิสรา จำกัด	44,403,114.84	44.40	0.10	0.01
23	โรงชำแหละสุกร นกยูง	41,396,428.87	41.40	0.09	0.01
24	บริษัท ราชสีมา-จ้อหอย โภคภัณฑ์ จำกัด	39,005,944.64	39.01	0.08	0.01
25	โรงแปรรูปสุกรมাত্রฐาน บริษัท คล้ายแจ่งน้ำโชค จำกัด	31,199,291.31	31.20	0.07	0.00
26	บริษัท สามพรานซอลเทอร์เฮาส์ จำกัด	25,134,084.85	25.13	0.05	0.00
27	โรงชำแหละสุกร บริษัท เชียงใหม่กิมมงคล จำกัด	17,291,235.57	17.29	0.04	0.00
28	อุดมผลพัฒนา	16,426,535.47	16.43	0.04	0.00
29	บริษัท ทัทตะวัน 2018 ฟู้ดส์ จำกัด	8,299,968.43	8.30	0.02	0.00
30	ห้างหุ้นส่วนจำกัด โชคอุดมผลชัยพัฒนา	8,068,635.00	8.07	0.02	0.00
31	บริษัท รมใจรุ่งเรือง จำกัด	7,755,397.45	7.76	0.02	0.00
32	โรงชำแหละสุกร ห้างหุ้นส่วนจำกัด บึงสามพันโภคภัณฑ์	7,375,163.71	7.38	0.02	0.00
33	บริษัท มุ่งจรงค์ ค้าสุกร จำกัด	1,554,033.20	1.55	0.00	0.00
34	บริษัท เอพีเอส ฟู้ด โปรดักส์ จำกัด	5,750.00	0.01	0.00	0.00
	Grand Total	46,333,142,719.44	46,333.14	100.00	2,474.06

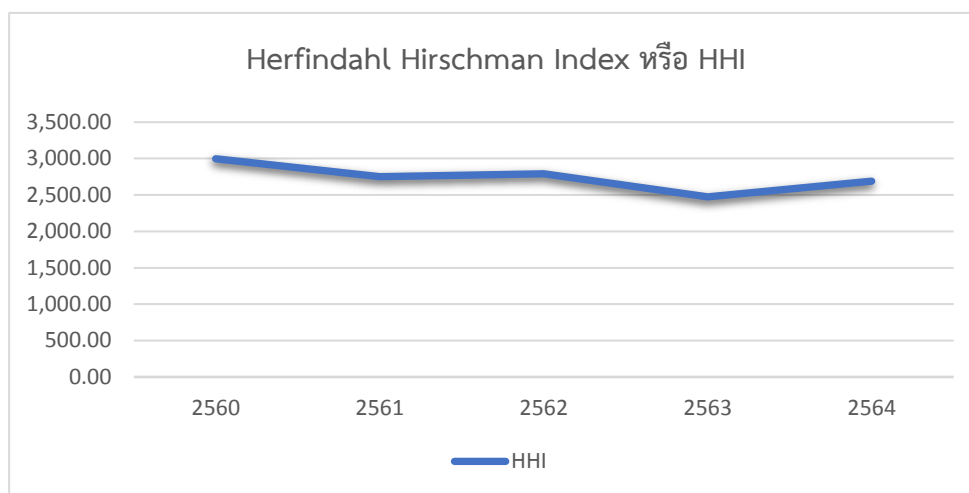
ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

ตารางที่ 19 อัตราการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI ของปี พ.ศ.2564 มีโรงพยาบาลและสุกรจำนวน 34 โรง

ปีพ.ศ.2564					
ลำดับ	รายชื่อโรงพยาบาลและสุกร	รายได้หลัก (บาท)	รายได้หลัก (ล้านบาท)	ส่วนแบ่งตลาด (Si)	ส่วนแบ่งตลาด (Si กำลังสอง)
1	บริษัท บี.ฟู้ดส์ โปรดักส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	20,076,607,928.00	20,076.61	46.78	2,188.79
2	บริษัท ไทย ฟู้ดส์ สโวน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	8,457,532,089.00	8,457.53	19.71	388.43
3	บริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด	2,887,986,016.40	2,887.99	6.73	45.29
4	บริษัท วิ.ซี.มีท โปรดักส์ จำกัด	1,900,563,117.84	1,900.56	4.43	19.62
5	บริษัท กาญจนา เฟรช พอร์ค จำกัด	1,725,457,333.99	1,725.46	4.02	16.17
6	บริษัท วีทีเอฟ กรุ๊ป (๑๙๗๓) จำกัด สาขา ๔	1,532,406,902.00	1,532.41	3.57	12.75
7	บริษัท เฟรชมีทโปรดักส์ จำกัด	1,213,081,738.48	1,213.08	2.83	7.99
8	บริษัท อีเค ซลอเตอร์เฮาส์ จำกัด	867,527,615.14	867.53	2.02	4.09
9	ห้างหุ้นส่วนจำกัด บี.เอส.เอ อูบล กรีน พอร์ค	586,118,032.39	586.12	1.37	1.87
10	บริษัท เรดเฟรชเชอร์ จำกัด	504,473,331.57	504.47	1.18	1.38
11	บริษัท เอ็น แอนด์ พี ฟู้ดส์ เทคดิง จำกัด	500,142,501.78	500.14	1.17	1.36
12	บริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ (๒๐๑๕) จำกัด	483,991,746.09	483.99	1.13	1.27
13	บริษัท พี แอนด์ เจ มีท โปรดักส์ จำกัด	451,368,280.37	451.37	1.05	1.11
14	บริษัท ชัยพัฒนาฟาร์ม จำกัด	334,077,661.06	334.08	0.78	0.61
15	บริษัท สมพรเฟรชพอร์ค จำกัด	264,970,862.60	264.97	0.62	0.38
16	โรงหมูสมนึก	227,594,031.00	227.59	0.53	0.28
17	บริษัท คิวเอ็มเอ จำกัด	192,019,566.40	192.02	0.45	0.20
18	บริษัท สยาม ซูเปอร์ เฟรช (ประเทศไทย) จำกัด	163,349,801.00	163.35	0.38	0.14
19	บริษัท สยามอินเตอร์พอร์ค จำกัด	151,322,031.84	151.32	0.35	0.12
20	บริษัท มนัสสมหวัง จำกัด	88,600,742.36	88.60	0.21	0.04
21	โรงฆ่าและสุกร นกยูง	58,812,923.24	58.81	0.14	0.02
22	บริษัท จิตรุ่งเรืองกรุ๊ป จำกัด	52,364,750.36	52.36	0.12	0.01
23	บริษัท ลากอิสรา จำกัด	36,873,591.43	36.87	0.09	0.01
24	บริษัท ราชสีมา-จ้อหอ โภคภัณฑ์ จำกัด	36,647,310.77	36.65	0.09	0.01
25	โรงแปรรูปสุกรมาตรฐาน บริษัท คล้ายแจ่มนำโชค จำกัด	28,893,841.97	28.89	0.07	0.00
26	บริษัท สามพรานซลอเตอร์เฮาส์ จำกัด	24,232,582.07	24.23	0.06	0.00
27	อุดมผลพัฒนา	18,316,239.95	18.32	0.04	0.00
28	ห้างหุ้นส่วนจำกัด โชคอุดมผลชัยพัฒนา	15,721,993.75	15.72	0.04	0.00
29	โรงฆ่าและสุกร บริษัท เชียงใหม่กิจมงคล จำกัด	11,387,047.12	11.39	0.03	0.00
30	บริษัท รมมใจรุ่งเรือง จำกัด	7,373,725.63	7.37	0.02	0.00
31	โรงฆ่าและสุกร ห้างหุ้นส่วนจำกัด บึงสามพันโภคภัณฑ์	6,875,064.31	6.88	0.02	0.00
32	บริษัท ทัฬหะวัน 2018 ฟู้ดส์ จำกัด	4,731,969.79	4.73	0.01	0.00
33	บริษัท มุ่งจรงค์ษ์ คำสุกร จำกัด	1,496,335.11	1.50	0.00	0.00
34	บริษัท เอทีเอส ฟู้ด โปรดักส์ จำกัด	5,750.00	0.01	0.00	0.00
	Grand Total	42,912,924,454.81	42,912.92	100.00	2,691.95

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

ภาพที่ 19 แนวโน้มอัตราการกระจุกตัวแบบตารางแสดงอัตราการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 ถึง พ.ศ.2564

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

ตารางที่ 20 อัตราการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI

HHI	2560	2561	2562	2563	2564
	2,997.09	2,751.68	2,789.49	2,474.06	2,691.95

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

จากตารางที่ 20 คำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI ซึ่งพิจารณาทุกหน่วยธุรกิจ พบว่าในปี พ.ศ.2560 มีจำนวนโรงชำแหละและสุกร 26 โรง อัตราการกระจุกตัวมีค่าเท่ากับ 2,997.09 ปี พ.ศ.2561 มีจำนวนโรงชำแหละและสุกร 31 โรง (เพิ่มขึ้นจำนวน 5 โรง) จำนวนผู้เล่นในตลาดมีจำนวนเพิ่มขึ้นทำให้ค่าอัตราการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI มีค่าลดลง แสดงว่ามีการแข่งขันสูงขึ้น ซึ่งมีอัตราการกระจุกตัวมีค่าเท่ากับ 2,751.68 ต่อมาในปี พ.ศ.2562 มีจำนวนโรงชำแหละและสุกร 32 โรง (เพิ่มขึ้นจำนวน 1 โรง) แต่ค่าอัตราการกระจุกตัวสูงขึ้นเล็กน้อยอาจเป็นเพราะรายได้หลักของรายใหญ่แรก ๆ สูงกว่ารายอื่นอย่างเห็นได้ชัดเจน จึงทำให้ค่า HHI มีค่าสูงขึ้นเล็กน้อย ซึ่งมีอัตราการกระจุกตัวมีค่าเท่ากับ 2,789.49 เช่นเดียวกันกับปี พ.ศ.2563 มีจำนวนโรงชำแหละและสุกร 34 โรง (เพิ่มขึ้นจำนวน 2 โรง) จำนวนผู้เล่นในตลาดมีจำนวนเพิ่มขึ้นทำให้ค่าอัตราการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI มีค่าลดลง แสดงว่ามีการแข่งขันสูงขึ้นเล็กน้อย ซึ่งทำให้ค่าอัตราการกระจุกตัวมีค่าเท่ากับ 2,474.06 และในปี พ.ศ.2564 มีจำนวนโรง

ชำแหละสุกร 34 โรง (จำนวนโรงชำแหละสุกรเท่าเดิม) แต่ค่าอัตราการกระจุกตัวสูงขึ้นเล็กน้อยอาจเป็นเพราะรายได้หลักของรายใหญ่แรก ๆ สูงกว่ารายอื่นอย่างเห็นได้ชัดเจน จึงทำให้ค่า HHI มีค่าสูงขึ้นเล็กน้อย ซึ่งทำให้ค่าอัตราการกระจุกตัวมีค่าเท่ากับ 2,691.95 ซึ่งจากกราฟแสดงแนวโน้มอัตราการกระจุกตัวแบบดัชนีเฮอร์ฟินดาห์ล Herfindahl Hirschman Index หรือ HHI จะเห็นได้ว่าอัตราการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรมีแนวโน้มกระจุกตัวลดลงเพียงเล็กน้อย หรือหมายความว่าการแข่งขันของอุตสาหกรรมนี้มีการแข่งขันสูงขึ้นเล็กน้อย

ค่าที่ได้จากคำนวณอัตรากระจุกตัว Comprehensive Concentration Index หรือ CCI

ตารางที่ 21 ผลจากการคำนวณอัตรากระจุกตัว Comprehensive Concentration Index หรือ CCI ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 ถึง พ.ศ.2564

ปี	พ.ศ.2560	พ.ศ.2561	พ.ศ.2562	พ.ศ.2563	พ.ศ.2564
CCI	0.58	0.56	0.56	0.54	0.56
n	26	31	32	34	34
1/n	0.04	0.03	0.03	0.03	0.03

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

ปีพ.ศ.2560

$$\begin{aligned} \text{CCI} &= 0.5097+(0.0490+0.0089+0.0063+0.0054+21(0.00)) \\ &= 0.5844 \\ &\approx 0.58 \end{aligned}$$

ปีพ.ศ.2561

$$\begin{aligned} \text{CCI} &= 0.4841+(0.0502+0.0065+0.0060+0.0054+26(0.00)) \\ &= 0.5605 \\ &\approx 0.56 \end{aligned}$$

ปีพ.ศ.2562

$$\begin{aligned} \text{CCI} &= 0.4895+(0.0497+0.0067+29(0.00)) \\ &= 0.5632 \\ &\approx 0.56 \end{aligned}$$

ปีพ.ศ.2563

$$\begin{aligned} \text{CCI} &= 0.4455+(0.061+0.0096+31(0.00)) \\ &= 0.5364 \\ &\approx 0.54 \end{aligned}$$

ปีพ.ศ.2564

$$\begin{aligned} \text{CCI} &= 0.4678+(0.0700+0.0088+31(0.00)) \\ &= 0.5844 \\ &\approx 0.58 \end{aligned}$$

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผลจากการคำนวณอัตราการกระจุกตัวแต่ละประเภทของโรงชำแหละสุกรในจังหวัดเชียงใหม่และ
ลำพูน

ตารางที่ 22 ส่วนแบ่งตลาดของโรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือปีพ.ศ.2560

ลำดับ	รายชื่อโรงชำแหละสุกร	ปี 2560	ส่วนแบ่งตลาด (Si)
		รายได้หลัก (ล้านบาท)	
1	บริษัท วีพีเอฟ กรุ๊ป (๑๙๗๓) จำกัด สาขา ๔	1,623.68	74.93
2	บริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด	512.74	23.66
3	บริษัท จิตรุ่งเรืองกรุ๊ป จำกัด	30.57	1.41
4	บริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ (๒๐๑๕) จำกัด	0	0
5	บริษัท ชัยพัฒนาฟาร์ม จำกัด	0	0
6	โรงชำแหละสุกร บริษัท เชียงใหม่กิมมิงคิล จำกัด	0	0
7	บริษัท ทัพตะวัน 2018 ฟู้ดส์ จำกัด	0	0
รวมทั้งหมด		2,166.99	100.00

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

หมายเหตุ : รายได้หลักมีค่าเท่ากับ 0 เนื่องจากหน่วยธุรกิจยังไม่เข้ามาในอุตสาหกรรม

ตารางที่ 23 การคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ CR4 , HHI และ CCI ของพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยปีพ.ศ.2560

CR4	HHI	CCI
100.00	0.62	0.85

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

จากการคำนวณอัตราการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย พบว่าในปีพ.ศ.2560 อัตราการกระจุกตัว CR4 ของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรมีค่าเท่ากับ 100 นั้นแสดงว่ามีอัตราการกระจุกตัวสูงหรือหมายความว่ามีการแข่งขันน้อย ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าโครงสร้างตลาดเป็นลักษณะแบบผู้ขายน้อยรายนั่นเอง และจากการคำนวณ HHI พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.62 ซึ่งหากค่า HHI สูงกว่า 1,800 (หรือมากกว่า 0.18) แสดงว่าอุตสาหกรรมมีการกระจุกตัวมาก นั่นคือในปีพ.ศ.2560 มีการกระจุกตัวมาก อีกทั้งจากการคำนวณค่า CCI พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.85 นั่นคือค่า CCI อยู่ระหว่าง 0.71 – 1 หมายความว่า ผู้นำตลาดมีอิทธิพลต่อตลาดสูง

ตารางที่ 24 ส่วนแบ่งตลาดของโรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือปีพ.ศ.2561

ลำดับ	รายชื่อโรงชำแหละสุกร	ปี 2561	ส่วนแบ่งตลาด (Si)
		รายได้หลัก (ล้านบาท)	
1	บริษัท วีพีเอฟ กรุ๊ป (๑๙๗๓) จำกัด สาขา ๔	1,812.09	53.38
2	บริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด	1,260.82	37.14
3	บริษัท ชัยพัฒนาฟาร์ม จำกัด	284.01	8.37
4	บริษัท จิตรุ่งเรืองกรุ๊ป จำกัด	34.79	1.02
5	บริษัท ทัทตะวัน 2018 ฟู้ดส์ จำกัด	2.83	0.08
6	โรงชำแหละสุกร บริษัท เชียงใหม่กิมจยงคณ จำกัด	0	0
7	บริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ (๒๐๑๕) จำกัด	0	0
รวมทั้งหมด		3,394.53	100.00

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

หมายเหตุ : รายได้หลักมีค่าเท่ากับ 0 เนื่องจากหน่วยธุรกิจยังไม่เข้ามาในอุตสาหกรรม

ตารางที่ 25 การคำนวณอัตราการแข่งขันแบบ CR4 , HHI และ CCI ของพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยปีพ.ศ.2561

CR4	HHI	CCI
99.92	0.43	0.77

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

จากการคำนวณหาอัตราการแข่งขันแบบ CR4 ในปีพ.ศ.2561 ของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย พบว่ามีค่าเท่ากับ 99.92 ซึ่งลดลงจากปีพ.ศ.2560 (มีค่าเท่ากับ 100.00) เพียงเล็กน้อยเนื่องจากมีผู้แข่งขันรายใหม่เข้ามาจำนวน 2 ราย แต่ค่าอัตราการแข่งขันของปีนี้ยังคงมีการกระจุกตัวสูง นั่นคือมีการแข่งขันน้อยนั่นเอง และจากการคำนวณดัชนี HHI พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.43 ลดลงจากปีพ.ศ.2560 (มีค่าเท่ากับ 0.62) เล็กน้อย ซึ่งยังคงมีค่า HHI สูงกว่า 1,800 (หรือมากกว่า 0.18) แสดงว่าอุตสาหกรรมมีการกระจุกตัวมาก อีกทั้งค่า CCI ที่ได้จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 0.77 ลดลงจากปีพ.ศ.2560 (มีค่าเท่ากับ 0.85) เล็กน้อย ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.71 – 1 หมายความว่า ผู้นำตลาดมีอิทธิพลต่อตลาดสูงอีกด้วย

ตารางที่ 26 ส่วนแบ่งตลาดของโรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือปีพ.ศ.2562

ลำดับ	รายชื่อโรงชำแหละสุกร	ปี 2562	ส่วนแบ่งตลาด (Si)
		รายได้หลัก (ล้านบาท)	
1	บริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด	2,088.08	42.42
2	บริษัท วีพีเอฟ กรุ๊ป (๑๙๗๓) จำกัด สาขา ๔	1,912.96	38.86
3	บริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ (๒๐๑๕) จำกัด	565.18	11.48
4	บริษัท ชัยพัฒนาฟาร์ม จำกัด	300.70	6.11
5	บริษัท จิตรุ่งเรืองกรุ๊ป จำกัด	45.36	0.92
6	บริษัท ทัทตะวัน 2018 ฟู้ดส์ จำกัด	4.96	0.10
7	โรงชำแหละสุกร บริษัท เชียงใหม่กัมจมงคล จำกัด	4.81	0.10
รวมทั้งหมด		4,922.06	100.00

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

ตารางที่ 27 การคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ CR4 , HHI และ CCI ของพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยปีพ.ศ.2562

CR4	HHI	CCI
98.88	0.35	0.70

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

จากการคำนวณหาอัตราการกระจุกตัว CR4 ในปีพ.ศ.2562 ของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย พบว่ามีค่าเท่ากับ 99.88 ซึ่งลดลงจากปีพ.ศ.2561 (มีค่าเท่ากับ 99.92) เพียงเล็กน้อยเนื่องจากมีผู้แข่งขันแต่ละรายเริ่มแบ่งส่วนแบ่งตลาดไปเล็กน้อย ทำให้ค่าอัตราการกระจุกตัวแต่ละค่าลดลงไป แต่ค่าอัตราการกระจุกตัวของปีพ.ศ.2562 ยังคงมีการกระจุกตัวสูง นั่นคือมีการแข่งขันน้อยและจากการคำนวณดัชนี HHI พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.35 ลดลงจากปีพ.ศ.2561 (มีค่าเท่ากับ 0.43) เล็กน้อย ซึ่งยังคงมีค่า HHI สูงกว่า 1,800 (หรือมากกว่า 0.18) แสดงว่าอุตสาหกรรมมีการกระจุกตัวมาก อีกทั้งค่า CCI ที่ได้จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 0.70 ลดลงจากปีพ.ศ.2561 (มีค่าเท่ากับ 0.77) เล็กน้อย ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.71 – 1 หมายความว่า ผู้นำตลาดมีอิทธิพลต่อตลาดสูงอีกด้วย

ตารางที่ 28 ส่วนแบ่งตลาดของโรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือปีพ.ศ.2563

ลำดับ	รายชื่อโรงชำแหละสุกร	ปี 2563	ส่วนแบ่งตลาด (Si)
		รายได้หลัก (ล้านบาท)	
1	บริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด	2,813.88	46.81
2	บริษัท วีพีเอฟ กรุ๊ป (๑๙๗๓) จำกัด สาขา ๔	2,261.75	37.62
3	บริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ (๒๐๑๕) จำกัด	549.39	9.14
4	บริษัท ชัยพัฒนาฟาร์ม จำกัด	310.83	5.17
5	บริษัท จิตรุ่งเรืองกรุ๊ป จำกัด	50.09	0.83
6	โรงชำแหละสุกร บริษัท เชียงใหม่กิมมิงคูล จำกัด	17.29	0.29
7	บริษัท ทัพตะวัน 2018 ฟู้ดส์ จำกัด	8.30	0.14
รวมทั้งหมด		6,011.53	100.00

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

ตารางที่ 29 การคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ CR4 , HHI และ CCI ของพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยปีพ.ศ.2563

CR4	HHI	CCI
98.74	0.37	0.72

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

จากการคำนวณหาอัตราการกระจุกตัว CR4 ในปีพ.ศ.2563 ของอุตสาหกรรมโรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย พบว่ามีค่าเท่ากับ 98.74 ซึ่งลดลงจากปีพ.ศ.2562 (มีค่าเท่ากับ 99.88) เพียงเล็กน้อยเนื่องจากมีผู้แข่งขันแต่ละรายเริ่มแบ่งส่วนแบ่งตลาดไปบางส่วน ทำให้ค่าอัตราการกระจุกตัวแต่ละค่าลดลงไป แต่ค่าอัตราการกระจุกตัวของปีพ.ศ.2563 ยังคงมีการกระจุกตัวสูง นั่นคือมีการแข่งขันน้อยนั่นเอง และจากการคำนวณดัชนี HHI พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.37 สูงขึ้นจากปีพ.ศ.2562 (มีค่าเท่ากับ 0.35) เล็กน้อย ซึ่งยังคงมีค่า HHI สูงกว่า 1,800 (หรือมากกว่า 0.18) แสดงว่าอุตสาหกรรมมีการกระจุกตัวมาก อีกทั้งค่า CCI ที่ได้จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 0.72 สูงขึ้นจากปีพ.ศ.2562 (มีค่าเท่ากับ 0.70) เล็กน้อย ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.71 – 1 หมายความว่า ผู้นำตลาดมีอิทธิพลต่อตลาดสูงอีกด้วย

ตารางที่ 30 ส่วนแบ่งตลาดของโรงชำแหละสุกรในพื้นที่ภาคเหนือปีพ.ศ.2564

ลำดับ	รายชื่อโรงชำแหละสุกร	ปี 2564	ส่วนแบ่งตลาด (Si)
		รายได้หลัก (ล้านบาท)	
1	บริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด	2,887.99	54.42
2	บริษัท วีพีเอฟ กรุ๊ป (๑๙๗๓) จำกัด สาขา ๔	1,532.41	28.88
3	บริษัท เอ็ม เอส พี อินเตอร์ฟู้ดส์ (๒๐๑๕) จำกัด	483.99	9.12
4	บริษัท ชัยพัฒนาฟาร์ม จำกัด	334.08	6.30
5	บริษัท จิตรุ่งเรืองกรุ๊ป จำกัด	52.36	0.99
6	โรงชำแหละสุกร บริษัท เชียงใหม่กัมมมงคล จำกัด	11.39	0.21
7	บริษัท ทัทตะวัน 2018 ฟู้ดส์ จำกัด	4.73	0.09
รวมทั้งหมด		5,306.95	100.00

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

ตารางที่ 31 การคำนวณอัตราการกระจุกตัวแบบ CR4 , HHI และ CCI ของพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยปีพ.ศ.2564

CR4	HHI	CCI
98.71	0.39	0.71

ที่มา : จากการคำนวณของผู้วิจัย

จากการคำนวณหาอัตราการกระจุกตัว CR4 ในปีพ.ศ.2564 ของอุตสาหกรรมโรงฆ่าและสุกรในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย พบว่ามีค่าเท่ากับ 98.71 ซึ่งลดลงจากปีพ.ศ.2563 (มีค่าเท่ากับ 98.74) เพียงเล็กน้อยเนื่องจากมีผู้แข่งขันแต่ละรายเริ่มแบ่งส่วนแบ่งตลาดไปบางส่วน ทำให้ค่าอัตราการกระจุกตัวแต่ละค่าลดลงไป แต่ค่าอัตราการกระจุกตัวของปีพ.ศ.2563 ยังคงมีการกระจุกตัวสูง นั่นคือมีการแข่งขันน้อยนั่นเอง และจากการคำนวณดัชนี HHI พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.39 สูงขึ้นจากปีพ.ศ.2563 (มีค่าเท่ากับ 0.37) เล็กน้อย ซึ่งยังคงมีค่า HHI สูงกว่า 1,800 (หรือมากกว่า 0.18) แสดงว่าอุตสาหกรรมมีการกระจุกตัวมาก อีกทั้งค่า CCI ที่ได้จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 0.71 สูงขึ้นจากปีพ.ศ.2563 (มีค่าเท่ากับ 0.72) เล็กน้อย ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.71 – 1 หมายความว่า ผู้นำตลาดมีอิทธิพลต่อตลาดสูงอีกด้วย ทั้งนี้จากค่า HHI และ CCI ที่เพิ่มสูงขึ้นเพียงเล็กน้อยนั้นเป็นเพราะส่วนแบ่งตลาดของผู้แข่งขันเริ่มถูกแบ่งไปนั่นเอง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	วรางคณาง อภินันท์สิทธิ์
วัน เดือน ปี เกิด	5 มีนาคม 2540
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงใหม่
วุฒิการศึกษา	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่อยู่ปัจจุบัน	53/13 หมู่บ้านเบญจรงค์ ตำบลหารแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ 50230

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY